

Dokument nr. 21

(2006–2007)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til
Nordisk Råd for 2. halvår 2006 - 1. halvår 2007

Dokument nr. 21

(2007-2007)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2006 - 1. halvår 2007

Innhold

	Side		Side
1. Innledning	5	4.9 Nordisk språk- og kulturpolitikk	16
2. Rådets organisasjon	5	4.10 Forskning, innovasjon og utdanning	16
3. Hovedsakene i 2006/2007	6	4.11 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet	17
3.1 Den nordiske dagsordenen	6	4.12 Nordisk Råds priser	17
3.1.1 Norden som global vinnerregion	6	5. Presidiet, utvalgene og kontroll-	
3.1.2 Grensehinderarbeidet	7	komiteen	18
3.1.3 De selvstyrte områdenes status i det nordiske samarbeidet	7	5.1 Presidiet	18
3.1.4 Norden i samlet kamp mot menneskehandel	7	5.2 Næringsutvalget	20
3.1.5 Klimaspørsmål	7	5.3 Miljø- og naturressursutvalget	20
3.1.6 Nordisk språk- og kulturpolitikk	7	5.4 Kultur- og utdanningsutvalget	21
3.1.7 Nordisk utfordring for sameksistens	7	5.5 Velferdsutvalget	22
3.2 Nordisk Råds arbeidsprogram for 2007	7	5.6 Medborger- og forbrukerutvalget	23
3.3 Stortingsdebatt om nordisk samarbeid ..	8	5.7 Kontrollkomiteen	23
3.4 Spørsmål og interpellasjoner	9	6. Det parlamentariske østersjø-	
4. Nordisk råds 58. sesjon 31. oktober - 2. november 2006 i København	9	samarbeidet	24
4.1 Nordisk toppmøte	9	7. Det arktiske parlamentariske samarbeidet	24
4.2 Spørretime med samarbeidsministrene ..	11	8. Delegasjonens arbeid for øvrig	25
4.3 Et Norden uten grensehindre	11	8.1 Delegasjonens sammensetning	25
4.4 Utenriksministrenes og forsvarsministrenes redegjørelse	11	8.2 Møter i delegasjonen	25
4.5 Co-existence of Civilizations	12	8.3 Parlamentarisk forankring av det nordiske samarbeidet i Stortinget	26
4.6 Bekjempelse av menneskehandel og prostitusjon	13	8.4 Vest-Norden	27
4.7 Nordisk velferdspolitik	13	8.5 Informasjonsarbeid	27
4.8 Klima og energi	14	8.6 Møte med frivillige organisasjoner	28

Side

Side

Dokument nr. 21

(2006-2007)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2006 - 1. halvår 2007

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd utfører et omfattende regionalt samarbeid i Europa. Det politiske samarbeidet bygger på felles vurderinger og en vilje til å oppnå resultater som bidrar til en dynamisk utvikling og øker Nordens kompetanse og konkurransekraft. Det nordiske samarbeidet har en sterk folkelig forankring. Samarbeidets mål er å øke fellesskapet mellom de nordiske land og deres befolkninger.

I 2006 ble det gjennomført en meningsmåling om nordiske innbyggers holdning til samarbeid over grensene. Målingen viste at det fortsatt finnes en sterk støtte for det nordiske samarbeidet. En majoritet ønsker at samarbeidet skal ytterligere forsterkes. Målingen viser også at kunnskapen om det nordiske samarbeidet er stor og at det er stor enighet blant de nordiske medborgere om hvilke prosjekter samarbeidet skal omfatte. Miljøspørsmål og bekjempelse av organisert kriminalitet er spørsmål som prioriteres høyst.

I Nordisk Råds arbeidsprogram for 2007 med tittelen "Å møte globaliseringen sammen", legges det vekt på å fange opp de muligheter som et forsterket nordisk samarbeid gir når det gjelder innovasjoner og et godt fungerende arbeidsmarked. Nordisk Råds fem fagutvalg konsentrerer seg om et fåtall saker for der ved å bedre effektiviteten og skape en tydeligere profil. Hovedsakene i 2006/2007 var Norden som global vinnerregion, avskaffing av grensehinder mellom de nordiske land, Norden i samlet kamp mot menneskehandel, klimaspørsmål, nordisk språk- og kulturpoli-

tikk, nordisk utfordring for sameksistens mellom kulturer samt økt status for de selvstyrende områder i det formelle nordiske samarbeidet.

Nordisk Råd utøver parlamentarisk kontroll i forhold til Nordisk Ministerråd og behandler og uttaler seg om de forslag som ministerrådet fremlegger for Rådet. I forhold til Nordisk Ministerråd fremmer Nordisk Råd forslag som regjeringene må ta stilling til. Nordisk Råd søker å styrke de parlamentariske kontaktene i Nord-Europa. Et godt samarbeid er etablert med Vestnordisk Råd, Det parlamentariske østersjøsamrådet, Arktisk parlamentarisk komité og Baltisk forsamling. Nordisk Råd var en viktig aktør på den konferansen som Europaparlamentet arrangerte vinteren 2007 med sikte på å etablere et parlamentarisk forum for den nordlige dimensjonen.

Inge Lønning
delegasjonsleder

2. RÅDETS ORGANISASJON

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt Rådets arbeidsordning.

Nordisk Ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekkommandasjoner vedtatt av Rådet, og fremmer forslag til beslutninger for Rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av Rådets 87 valgte medlemmer, samt regjeringsrepresentanter, som møtes til sesjon en gang om året på høsten.

Plenarforsamlingen er Rådets høyeste besluttede organ, og vedtar bl.a. Rådets rekkommandasjoner

og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare de valgte medlemmene, dvs. parlamentarikerne.

Presidiet

Rådets presidium består av en president, en vise-president og elleve øvrige medlemmer, som utpekes av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for Rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan agere på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon for å fatte en beslutning.

Utvalgene

Rådet har fem fagutvalg, Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (14 medlemmer) og Næringsutvalget (15 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-, regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, Ministerrådets meldinger om vedtatte rekommandasjoner og andre gjøremål.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over det nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer.

Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttes av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

Delegasjonene

Hvert lands valgte medlemmer, varamedlemmer og regjeringsrepresentantene utgjør landets delegasjon i rådet. Den norske delegasjonen består av 20 medlemmer valgt av Stortinget, samt de av regjeringens utpekte representanter.

Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere 6 medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjetttramme som Stortinget vedtar.

Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fire nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe og Den venstresosialistiske grønne partigruppe. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i Rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte, og hver gruppe har ansatt sin partigruppesekretær.

Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3-4 ganger årlig. Formannskapslandet har ansvar for møtene.

Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Heidi Grande Røys (SV) er norsk samarbeidsminister. Den norske delegasjonen har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hennes sekretariat.

Internettadressen til de nordiske hjemmesider:

www.norden.org

E-postadressen til delegasjonen: nordpost@stortinget.no

3. HOVEDSAKENE I 2006/2007

Avvikling av grensehindre mellom de nordiske landene, globaliseringsspørsmål, utredning om de selvstyrte områdenes status i det offisielle nordiske samarbeidet, nordisk velferdspolitik, klimaspørsmål, språkpolitikk, kamp mot menneskehandel, samt høyere utdanning og forskning har hatt høy prioritet i denne perioden.

3.1 Den nordiske dagsordenen

3.1.1 Norden som global vinnerregion

Hovedtemaet ved det nordiske toppmøtet under sesjonen høsten 2006, der alle de nordiske statsministrene deltok, var Norden som global vinnerregion og balansen mellom velferdsstat og markedskrefter, (jf. avsnitt 4.1). Formålet var å forsøke å identifisere samnordiske strategier for at Norden, med hensyn til en omverden i hurtig endring, skal forbli en konkurransedyktig og ledende region i framtiden. Enigheten var stor om at satsing på forskning var en sentral oppgave for de nordiske landene. Sveriges statsminister foreslo at et nordisk globaliseringsråd skulle oppret-

tes ved siden av de nasjonale. Hensikten skulle være å utvikle nordiske strategier for å møte framtidige utfordringer.

3.1.2 Grensehinderarbeidet

Gjennom flere år har arbeidet med å avskaffe grensehindre mellom de nordiske land hatt høy prioritet, både i Nordisk Råd og i Ministerrådet. På den parlamentariske side har man diskutert spørsmålet om det er behov for en egen "ombudsmannsinstitusjon" for å drive på arbeidet med å avskaffe unødvendige grensehindre, og Presidiet vedtok på sitt møte i april en framstilling om at Ministerrådet i samarbeid med Nordisk Råd innstifter en nordisk samordner for grensehinderspørsmål. På regjeringssiden opprettet det norske formannskapet i 2006 en særskilt pådriverordning for næringslivsområdet, og dette arbeidet følges med stor oppmerksomhet fra Rådet.

I mars 2007 besøkte den norske delegasjonen, sammen med den svenske delegasjonen, informasjonspunktet Morokulien på den svensk-norske grensen for å gjøre seg nærmere kjent med grensehinderarbeid i praksis.

3.1.3 De selvstyrte områdenes status i det nordiske samarbeidet

Etter at Færøyene søkte om fullt medlemskap i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, har spørsmålet om de selvstyrte områdenes stilling i det offisielle nordiske samarbeidet blitt diskutert og utredet i ulike fora. En kartlegging - som analyserer de selvstyrte områdenes stilling og arbeidsmuligheter i det nordiske samarbeidet - er framlagt, og viser at det finnes muligheter for å styrke områdenes stilling, selv uten å endre Helsingforsavtalen. Det forventes en beslutning i saken ved sesjonen høsten 2007.

3.1.4 Norden i samlet kamp mot menneskehandel

Nordisk Råd har i et antall medlemsforslag og rekommandasjoner tatt opp kampen mot menneskehandel. Viktigheten av nordisk, europeisk og internasjonalt samarbeid kan ikke godt nok understrekes. Rådet har foreslått at en handlingsplan utarbeides som fokuserer på effektive tiltak mot menneskehandel. Gjennom sitt samarbeid med de baltiske land kan Norden spille en viktig rolle for å stoppe menneskehandel i Østersjøregionen.

3.1.5 Klimaspørsmål

Klimaspørsmål, kjemikalier og Arktis er sentrale temaer for det nordiske miljøsamarbeidet. Nordisk råd hadde i 2005 antatt en rekommandasjon der man ba de nordiske regjeringene å utarbeide en nordisk strategi for å møte de forventede konsekvensene av

klimaforandringene. Ved sesjonen i 2006 rapporterte Ministerrådet at en sentral utfordring i dette arbeidet er å vurdere forutsetningene for produksjon av fornybar energi, endre forbrukermønster for energiforbruket samt å vedta tiltak for å redusere utslipp av klimagasser. Et annet spørsmål i det nordiske miljøsamarbeidet er Østersjøens tilstand. En særskilt arbeidsgruppe, ledet av Asmund Kristoffersen, legger i 2007 fram en rapport om tiltak for å redusere overgjødslingen av Østersjøen.

3.1.6 Nordisk språk- og kulturpolitikk

Det siste året har det nordiske samarbeidet på kulturområdet gjennomgått et større reformarbeid som innebærer at en rekke kulturinstitusjoner legges ned. Kulturarbeidet kommer i hovedsak til å kanaliseres gjennom tidsbegrensede programmer. På Rådets sesjon høsten 2006 besluttet man at programsekretariatet "Kulturkontakt nord", som skal administrere disse programmene, skal lokaliseres til Sveaborg i Helsingfors, og starte sin virksomhet fra 1. januar 2007.

De nordiske utdanningsministrene vedtok høsten 2006 en ny nordisk språkdeklarasjon. I deklarasjonen vektla man at Nordens språk skal forbli sterke og levende, at de som er samfunnsbærende skal forbli samfunnsbærende, og at det nordiske samarbeidet fortsatt skal drives på de skandinaviske språkene.

3.1.7 Nordisk utfordring for sameksistens

Etter krisen med Muhammed-tegningene innledet Nordisk Råd arbeid for å fremme en mangekulturell utvikling gjennom prosjektet "Co-existence of Civilizations"; en stafett der mottakeren får i oppdrag å løse et antall utfordringer for sameksistens og føre stafetten videre.

Prins Hassan av Jordan - som er prosjektets beskytter - deltok i debatten under sesjonen i 2006, og ga et relativt mørkt bilde av sin region i Midtøsten. Han viste til at samarbeidet i Norden til sammen med de baltiske land kunne være en modell for verdensfreden og en moralsk støtte til å skape fred i regionen. Fra Rådets side oppfordret man regjeringene til å ta et initiativ til et dialogforum om kulturell kompleksitet og sameksistens i våre flerkulturelle samfunn.

3.2 Nordisk Råds arbeidsprogram for 2007

Ved Nordisk Råds sesjon høsten 2006 vedtok Rådet et program for 2007 under tittelen "Å møte globaliseringen sammen". Hensikten med programmet er at de nordiske land skal fange opp de muligheter som et forsterket nordisk samarbeid gir. De nordiske landene står sterkt på noen områder i den globale konkurransen, og disse kan best utnyttes på det globale markedet gjennom en koordinert strategisk felles nordisk innsats. I programmet fokuseres det bl.a.

på sentrale næringspolitiske vilkår i forhold til den globale utfordringen. Målsettingen er å skape økonomiske ressurser over de nordiske grensene for at både etablerte og nye foretak får bedre tilgang på start- og utviklingskapital. Utviklingen på innovasjonsområdet er av avgjørende betydning, og det betyr at samspillet mellom forskere, innovasjonsmiljøer og foretak må bli bedre. Arbeidsprogrammet peker for øvrig på en videreføring av de sentrale arbeidsoppgavene som er nevnt i 3.1, slik som grensehinderarbeidet, miljøsam arbeidet, kamp mot menneskehandel, den nordiske velferdsmodellen og kulturpolitikken. Det påpekes videre at Nordens engasjement i utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål må fortsette. Sivil krisehåndtering og samfunnssikkerhet er viktige spørsmål i dette samarbeidet, og bidrar til å forsterke Nordens muligheter i krise- og katastrofehandtering. (Se vedlegg 2)

3.3 Stortingsdebatt om nordisk samarbeid

Den 24. oktober 2006 diskuterte Stortinget Innst. S. nr. 11 (2006-2007) fra utenrikskomiteen om nordisk samarbeid, jf. St.meld. nr. 26 (2005-2006) Nordisk samarbeid og Innst. S. nr. 10 fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2005-1. halvår 2006, jf. Dokument nr. 7 (2006-2007). Saksordfører Anne Margrethe Larsen (V) viste til at alle partier representert på Stortinget synes enige om den store betydningen av det nordiske samarbeidet, men påpekte at det nordiske samarbeidet kan revitaliseres langs flere akser. En sentral utfordring er å finne den riktige balansen mellom fornyelse og kontinuitet og mellom oppgaver som primært sikter til å styrke samarbeidet internt i Norden og samarbeidet med Nordens naboømråder. Som eksempel på det siste trakk hun fram betydningen av å følge opp arbeidet som Nordisk Ministerråd har igangsatt i forhold til Hviterussland, spesielt med henblikk på å fremme menneskerettigheter og demokrati. Hill-Marta Solberg (A) sa i sitt innlegg at det var positivt at man gjennom det nordiske samarbeidet også fokuserer på barentssamarbeidet og det arktiske samarbeidet. Øyvind Vaksdal (FrP) viste til at Fremskrittspartiet gjennom flere år har satt fokus på effektivisering og revitalisering av samarbeidet og tatt til orde for å gi mer innhold og forpliktelse i dette samarbeidet.

Ivar Kristiansen minnet om at arbeidet med å redusere grensehindre mellom de nordiske land er et arbeid som må foregå kontinuerlig, og Regjeringen må passe på at når man fremmer nye lovforslag, må ikke disse være kimen til at nye hindringer oppstår. Han trakk fram betydningen av å få åpnere grenser mot Russland, noe som vil påvirke forholdet positivt og bygge opp utviklingen og aktivitet mellom Norden og Russland. Inge Ryan (SV) mente at noe av det

viktigste man kan gjøre i nordisk samarbeid er å videreutvikle den nordiske velferdsmodellen, og trakk fram diskusjonen om arbeidstid og pensjonsreform som aktuelle eksempler. Han trakk også fram behovet for å konsentrere det nordiske samarbeidet i større grad, og ikke gå så bredt ut med mange ulike prosjekter. Dagfinn Høybråten (KrF) uttrykte enighet med Inge Ryan om at det nordiske samarbeidet må gjøres mer fokusert, og mente det var viktig å sette det nordiske samarbeidet inn i hovedprioriteringene i norsk utenrikspolitikk og bruke dette instrumentet til å skape allianser for viktige norske interesser. Hvis man vet hva man vil, er det mulig å bygge en allianse i Norden, og man kan da klare å påvirke verden utenfor, og bruke initiativet som den forrige regjeringen tok i forbindelse med en felles alkoholpolitisk strategi i Norden. Arbeidet med grensehindre måtte etter hans mening forankres i en nordisk ombudsmannsordning. Han fikk støtte av representanten Dagfinn Sundsbø (Sp) som oppfordret samarbeidsministeren til å gå inn i dette med et noe videre perspektiv enn det som er lagt til grunn så langt. Sundsbø minnet imidlertid om at det på kultur- og medieområdet vil oppstå nye grensehindre etter at man digitaliserer de nordiske lands fjernsynssendinger. De nordiske land har ikke samordnet sitt arbeid med digital-tv og ender opp med ulike tekniske standarder, slik at man blir fratatt muligheten til å se nabolandenes fremste tv-kanaler av kommersielle hensyn.

Fra Regjeringen deltok nordisk samarbeidsminister Heidi Grande Røys og utenriksminister Jonas Gahr Støre. Samarbeidsminister Røys redegjorde for de tre hovedprioriteringene i det norske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd i 2006: (i) nordområdene, (ii) den nordiske velferdsmodellen og (iii) kunnskapsutvikling og innovasjon. Hun ga også en omtale av reformarbeidet i Nordisk Ministerråd, bl.a. omleggingen fra 18 til 11 ministerråd og reformer knytta til budsjettarbeidet. Hun oppfordra representantene som har et sterkt engasjement for nordisk samarbeid, til å bruke mulighetene i Stortinget til å utfordre regjeringsmedlemmene på problemstillinger knyttet til nordiske politiske spørsmål; og ikke vente til sesjonen i Nordisk Råd før en for eksempel stiller spørsmål knyttet til tekniske løsninger for digital-tv.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre understreket at en samlet regjering har satt nordområdene på dagsordenen i det nordiske samarbeidet, og sa at innspillene fra de arktiske parlamentarikerne sammenfaller med Regjeringens prioriteringer i nordområdepolitikken. Han uttalte at med Norges formannskap i Arktisk Råd, etterfulgt av Danmark og Sverige, så vil man få seks sammenhengende år med nordisk formannskap, og man har forsøkt å bli enige om hovedprioriteringene for denne perioden. Han gjennom-

gikk deretter de norske hovedprioriteringene for det kommende norske formannskapet i Arktisk Råd: Helhetlig ressursforvaltning, klimaendringer og effektiv organisering av rådet.

I debattene medvirket ellers: Berit Brørby, Hans Frode Kielland Asmyhr, Asmund Kristoffersen, Ib Thomsen, Eva M. Nilsen og Bendiks H. Arnesen.

3.4 Spørsmål og interpellasjoner

3.4.1 Interpellasjon fra representanten Rolf Reikvam (SV) til kultur- og kirkeministeren om hvordan Regjeringen vil arbeide med Nordisk Råds deklarasjon fra 2006 om nordisk språkpolitikk (1. juni 2007)

3.4.2 Interpellasjon fra representanten Laila Dāvøy (KrF) til helse- og omsorgsministeren om hva som gjøres for å følge opp det nordiske alkoholpolitiske initiativet, både i EU og WHO (5. desember 2006)

3.4.3 Skriftlig spørsmål fra representanten Jørund Rytman (FrP) til finansministeren om dobbeltbeskatning av lønsmottakere og pensjonister på lønn og pensjon fra et annet nordisk land (13. oktober 2006)

3.4.4 Skriftlig spørsmål fra representanten Thore A. Nistad (FrP) til fornyings- og administrasjonsministeren om finansieringen av Grensetjenesten - Morokulien Infosenter (15. mars 2007)

3.4.5 Skriftlig spørsmål fra representanten Peter S. Gitmark (H) til finansministeren om endringer i merverdisystemet og hvordan dette vil påvirke konkurransesituasjonen mellom norske avgiftspliktige virksomheter og tilsvarende virksomheter i for eksempel Sverige og Danmark. (8. juni 2007)

3.4.6 Skriftlig spørsmål fra Olemic Thommessen (H) til barne- og likestillingsministeren om hvilket forskningsmiljø og hvilke forskere i henholdsvis Norge og Sverige som har fått i oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet å forestå effektstudie og implementeringsstudie av de nyetablerte MultifunC-institusjonene i Norge og Sverige, og vurdering av disse forskeres habilitet og uavhengighet (21. mars 2007)

3.4.7 Skriftlig spørsmål fra Gunnar Gundersen (H) til miljøvernministeren om dialog med Sverige om forvaltning av rovdyr, og spørsmålet om en felles forvaltning med Sverige er ønskelig eller ikke (31. januar 2007)

3.4.8 Skriftlig spørsmål fra Gjermund Hagesæter (FrP) til finansministeren om produsentpriser og avgiftsnivå for kraftprisene i Norden og om lavere avgifter til forbrukeren kan medføre at strømprodusentene øker sine priser tilsvarende (29. januar 2007)

4. NORDISK RÅDS 58. SESJON 31. OKTOBER - 2. NOVEMBER 2006 I KØBENHAVN

Under sesjonen ble det holdt flere store debatter med deltakelse av, foruten Rådets egne medlemmer, nordiske statsministre, utenriksministre og forsvarsministre. Utover disse debatter diskuterte man med ulike fagministre slike saker som bekjempelse av menneskehandel og prostitusjon, nordisk velferdspolitik, et endret klima i Norden, energiplanlegging, språk- og kulturpolitikk samt forskning, innovasjon og utdanning. Som tidligere ble det også holdt en spesiell spørretime med de nordiske samarbeidsministrene.

4.1 Nordisk toppmøte

Nyordningen med et nordisk toppmøte skapte en interessant og bred debatt på temaet "Utvikling av Norden som global vinnerregion". Debatten var preget både av en stolthet over Nordens konkurranse-dyktige og kraftfulle økonomier og velferdssystem, og et felles ønske om prioriteringer og satsinger på forskning og innovasjon for å holde på denne posisjonen og skape ny spisskompetanse.

Finlands statsminister Matti Vanhanen innledet med positiv omtale av den nordiske modellen og hadde et optimistisk syn på Norden som en global vinnerregion, videre utvikling og forbedring, og viktigheten av fortsatt støtte til Ministerrådets forskningsinstitusjoner NordForsk og NICE. Han snakket deretter om hvor viktig det er for et innovativt Europa med et fungerende arbeidsmarked og høy kvalitet i arbeidslivet. Vanhanen sa også at kombinasjonen av et økonomisk konkurransedyktig og sosialt sterkt Europa og Norden er en viktig styrke som må holdes fast på. Videre mente Matti Vanhanen at det vesentlige spørsmålet har vært hvordan Europa skal få til en ytterligere økonomisk vekst. Finlands svar på dette er ved innovasjoner, gode energiløsninger, produktivt og kvalitativt arbeid, samt en åpen verdenshandel, innvandring og endelig en sosial trygghet til folket, avsluttet han.

I en replikkrunde deltok fra Norge Erna Solberg, som stilte spørsmål vedrørende baksiden av de nordiske velferdsordningene og om hvilke nordiske løsninger vi kan ha for å flytte mennesker fra passivitet til aktivitet, og Dagfinn Høybråten som spurte Vanhanen om hans mening om å arbeide for internasjonal solidaritet gjennom felles innsats i konflikter, utviklingssamarbeid, nødhjelp og fredsarbeid.

Som første opposisjonsleder innledet den danske sosialdemokratiske lederen Helle Thorning Smith med å si at Norden ER allerede en vinnerregion. Den nordiske modellen leverer trygghet, velstand og frihet. Modellens fundament er i virkeligheten samarbeid, velferd og rettferdighet, mente hun. Hun pekte

spesielt på viktigheten med balanse mellom trygghet og fleksibilitet, og da spesielt at befolkningen føler tryggheten som et viktig fundament. Videre pekte hun på den felles nordiske bæredyktighetsstrategi som ble vedtatt på 90-tallet. Hva kan vi forbedre og lære av dette? Thorning Smith svarte på spørsmål om hva en bør gjøre med de 10 pst. "fattige" i Norden, ved å understreke viktigheten av lese- og skriveferdigheter. Utdannelse er en klar prioritet. Hun sa videre at det ikke finnes direkte fattigdom i Danmark, men dog dårligere økonomisk stilte mennesker. Dette er noe å jobbe videre med.

Den svenske statsministeren Fredrik Reinfeldt innledet med at det er veldig bra å bo i våre land. Han pekte videre på medaljens bakside, og nevnte da to saker som spesielt viktige. Det ene er at vi blir eldre. Vi lever nå i 20-30 år etter at vi har forlatt arbeidslivet og er gjerne friske. Velferdsmodellen må utvikles og tilpasses dette. Det andre Reinfeldt fokuserte på var, i likhet med Erna Solberg, de som faller utenfor samfunnet. Han mente det var snakk om maktesløshet og talte i denne sammenheng om kvalitet, resultat og menneskets makt over sitt eget liv som viktige utgangspunkt.

Fredrik Reinfeldt la frem ideen om et nordisk globaliseringsråd. Deretter nevnte han at velferdsmodellen må utvikles, blant annet med tanke på fungerende infrastruktur, hvordan avgifter og skatter fungerer, forskningsspørsmål, industriell utvikling og i energi- og miljøområder.

Lederen for opposisjonen i Norge, Siv Jensen, sa i sitt innlegg at det som preget debatten, var at man har de samme nasjonale debattene i alle de nordiske land og at de i veldig stor grad går langs ideologiske skillelinjer. Hun mente blikket må løftes mot de virkelige internasjonale utfordringene velferdssamfunnet står overfor. Vi har en stor offentlig sektor som blir stadig mer kostnadskreven i en tid da vi må redusere kostnader for å klare å være konkurransedyktige, mente hun. En må redusere politikkenes makt og la befolkningen ta noen valg selv. Deretter nevnte hun passiviteten som velferdsmodellens skyggeside, og mente Norge burde se på Danmarks modeller som stiller krav samtidig som de gir muligheter for arbeid. Jensen sa videre at vi har et paradoks der nordiske politikere har kjempet for frihandel, men likevel har diskusjonen om å fjerne grensehindringene preget de siste 20-30 årene. Hun avsluttet med at det er avgjørende for nordisk konkurransekraft at offentlige reformer blir gjennomført for å redusere kostnadene.

Statsminister Jens Stoltenberg innledet med å spørre hva vi mener med vinnerregion. Han svarte at han selv mente at det handler om å ta globalt ansvar: Ansvar for miljøet, fattigdomsproblemer, for menneskerettigheter og demokrati. Deretter reflekterte

han over den nordiske modellen og fellestrekkene her. Heriblant store offentlige sektorer, høyt skattenivå, jevn inntektsfordeling sammenlignet med de aller fleste land. Felles utfordringer som aldrig er også et tema, men den nordiske modellen har greid å reformere pensjonssystemene i tide, mente Stoltenberg. Videre forklarte Stoltenberg det høye sykefraværet med at i Norge er det en høy sysselsetting, og at den letteste måten å få ned dette på, er ved å redusere sysselsettingen, og dette er ikke noe ønskelig mål. Den siste utfordringen han var inne på er integrering av etniske minoriteter. Den nordiske modellen vil klare å håndtere utfordringene, avsluttet Stoltenberg.

På spørsmål om å opprette et nordisk globaliseringsråd, stilte Stoltenberg seg positiv til dette.

Statsminister Geir H. Haarde fra Island startet sitt innlegg med å si at det er en riktig tanke å se globaliseringen som en utfordring og en sjanse for Norden, ikke en trussel. Han spurte hvor Nordens styrke ligger. Deretter nevnte han Indikatorrapporten for en bærekraftig utvikling i de nordiske land, der samfunnsutviklingen har gått i en bærekraftig utvikling ifølge rapporten. Den forventede levealderen har steget sammen med arbeidsproduktiviteten. Investeringene i forskning og utvikling har også steget sterkt. Nordens viktigste styrke er samfunnsformen og Nordens kraftfulle og kompetente befolkning, sa han videre. Det er likevel nettopp styrken og kompetansen som vi bør satse på for å øke konkurranseevnen globalt, mente Haarde. Det skal være ettertraktet for høyt utdannede mennesker å bo i Norden, uttalte han.

Statsminister Anders Fogh Rasmussen nevnte innledningsvis at det som gjør Norden til en global vinnerregion, er Nordens styrkeposisjoner. Han la vekt på at landene er forskjellige, men likevel sterke på hver sin måte. Danmarks styrke er blant annet flexicurity-modellen, som vil si et liberalt arbeidsmarked med betydelig fleksibilitet, samtidig som den inneholder en sosial sikkerhet i form av arbeidsledighetsstrygd og sykepenger. Videre sa Rasmussen at en må fornye velferdsmodellen, da spesielt med tanke på de som blir utstøtt fra arbeidsmarkedet. For å gjøre Norden til en vinnerregion må en utnytte de sterke sidene gjennom en felles strategi, sa han. Rasmussen pekte på noen punkter å jobbe videre med. Disse var å sikre mobilitet i Norden ved å fjerne grensehindringer, samarbeide mer om forskning og innovasjon, forsterke næringslivet ved å arbeide tett sammen, eksempelvis Østersunds-regionen hvor Medicon Valley er etablert, bli bedre til felles markedsføring av Norden og endelig: Hvordan komme videre?

Rasmussen var positiv til et globaliseringsråd, samtidig som han ga uttrykk for at det er nok planlegging nå. Tiden er inne til å treffe beslutninger.

4.2 Spørretime med samarbeidsministrene

Under sesjonen får parlamentarikerne mulighet til å stille muntlige spørsmål til de ministrene som er ansvarlig for nordisk samarbeid i de respektive nordiske regjeringene. Representant for den norske regjeringen var fornyings- og administrasjonsminister og minister ansvarlig for nordisk samarbeid, Heidi Grande Røys.

Ann-Kristine Johansson (S) spurte om hvordan man ville sikre finansieringen av det svensk-norske prosjektet "Grensetjenesten". Statsråd Grande Røys svarte at de skulle se hva som kunne gjøres og understrekte viktigheten av å spre informasjon om regelverket.

Jøgvann Veð Keldu (K) lurte på hva Norge ville gjøre for å spre informasjon om det vestnordiske samarbeidet i Sverige og Finland. Statsråd Grande Røys svarte at nordområdene var i fokus under det norske formannskapet, men at det ikke nødvendigvis måtte settes opp mot samarbeidet i vest. NORA (Nordisk Atlantsamarbeid) er hovedverktøyet for spredning av informasjon.

Asmund Kristoffersen (S) rettet et spørsmål til den finske samarbeidsministeren om de nordiske lands rolle i å få et restriktivt regime for bruk av kjemikalier og resultatene av REACH i EU. Samarbeidsminister Enestam svarte at de nordiske landene er en pådriver i REACH-prosessen, og at Finland arbeider for å få til en avtale under sitt ordførerskap i EU.

Martin Saarikangas (K) spurte om prosessen rundt ansettelse av ny generalsekretær for Nordisk Ministerråd. Statsråd Røys svarte at de hadde fulgt prosedyren samarbeidsministrene var blitt enige om med mest mulig åpenhet.

Jan Lindholm (M) lurte på når vi ville få et hurtigtog mellom Oslo og Stockholm, og om når vi vil få et klimatilpasset nordisk elmarked. Statsråd Røys noterte seg spørsmålene og skulle ta dem med til fagministrene.

Temaet som for øvrig preget spørretimen var de homofiles rettigheter på Færøyene.

4.3 Et Norden uten grensehindringer

Under generaldebatten ga den norske samarbeidsministeren Heidi Grande Røys en redegjørelse for resultater som er oppnådd under det norske formannskapet for å avskaffe grensehinder. Hun opplyste at på møtet til de nordiske samarbeidsministrene i mars 2006 ble det slått fast at det er viktig å opprettholde presset for å oppnå konkrete og merkbare resultater både for nordiske borgere og for næringslivet. Ministerrådet kom fram til at det nå vil opprette egne ordninger i noen utvalgte ministerråd.

På det viktigste området - næringslivet - er en slik pådriverordning etablert, og det samme er snart tilfellet i sosial- og helsesektoren.

I løpet av 2006 har det blitt gjennomført omkring 15 informasjons- og utdanningsseminarer for totalt 500 saksbehandlere i de nordiske landene. Informasjonstjenesten "Hallo Norden" er også et viktig redskap for at det skal være lett for publikum å få tilgang til korrekt informasjon.

Den norske samarbeidsministeren opplyste også at Den nordiske konvensjonen om sosial bistand nå er til gjennomgang, og det man nå ser spesielt på, er de delene av avtalen som gjelder handikappedes muligheter til å reise mellom de nordiske landene. Ministerrådet vil i 2007 få ferdig en nordisk guide som vil gjøre det enklere med en samnordisk håndtering av førtidspensjoneringsaker.

I juni 2006 ble elektronisk formidling av ledige jobber i Østersjøregionen lansert. Ministerrådet ser nå på mulighetene til å anvende samme modell i andre nordiske grenseregioner.

Gjennom et prosjekt samarbeider de tekniske utdanningsinstitusjonene i Norden om å ta bort alle hinder for den frie bevegeligheten for teknologer, doktorander, lærere, forskere mfl.

Røys redegjorde videre for at en ny avtale for folkerregistrering kom til å tre i kraft den 1. januar 2007. Det skal da gå forttere og enklere å få f.eks. et nytt personnummer og dermed også bankkonto, undertegne husleie- eller bostedskontrakt og lignende. En nordisk sosialforsikringsportal forventes å kunne tas i bruk i løpet av 2007. Det skal også opprettes en ny informasjonsportal for utdanningsspørsmål.

En annen sak som er viktig når folk beveger seg over grensene, er dobbelbeskatning, uttalte Heidi Grande Røys. Det foretas nå en revidering av den nordiske dobbelbeskatningsavtalen. Dette arbeidet forventes avsluttet i 2007.

4.4 Utenriksministrenes og forsvarsministrenes redegjørelse

Utenriksminister Jonas Gahr Støre redegjorde for tre sentrale spørsmål: Reformeringen av FN, bekjempelse av menneskehandel samt samarbeidet i den nordlige regionen. De nordiske land bør også i fremtiden være pådrivende for en fortsatt reformering av FN. Det tematiske langsiktige arbeidet skal føres langs fire hovedlinjer: skape forståelse for behovet av reformer, en bred oppslutning utenfor Norden og sikre oppfølgende tiltak samt at Norden bør utnytte sin samlede finansielle tyngde i FN. Et nært og forpliktende regionalt samarbeid kreves for å møte de brudd mot de menneskelige rettigheter som menneskehandel utgjør. EU fremholder det nordisk-baltiske samarbeidet som en god modell for regionalt samarbeid.

Utenriksministeren la vekt på utviklingen i nord-områdene med sine fiskefelter, petroleumsforekomster og trusselen mot miljøet. Han viste til den helhetlige forvaltningsplanen for den norske del av Barentshavet. Målet er at de høyeste standarder for miljø og sikkerhet skal gjelde i hele Barentshavet. Skal målet nås, må samarbeidet med Russland bygges ytterligere ut. Han anså at den nordlige dimensjon er en nyttig overbygning for de nordiske lands arbeid i nordområdene.

Avslutningsvis pekte utenriksministeren på at de skandinaviske land i Arktisk Råd vil samarbeide om de tre kommende formannskapsperioder, dvs. seks år.

I tilslutning til den utenrikspolitiske debatt ble samfunnssikkerhet diskutert. I en fremstilling (rekommandasjon nr. 5/2006) anbefaler Nordisk Råd at det blir utarbeidet en rapport om situasjon, utviklingstendenser og ambisjoner for de nordiske lands samarbeid innen samfunnssikkerhet. Det ble også anbefalt at det i løpet av 2007 blir holdt en konferanse om temaet nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet. Inge Lønning viste til at i utgangspunktet var det nedsett en arbeidsgruppe av Nordisk Råds presidium som hadde arbeidet med problemstillinger knyttet til samfunnssikkerhet. De nordiske land fører hver for seg et relativt omfattende utviklingsarbeid om samfunnssikkerhet. Samarbeidet mellom de nordiske land synes imidlertid ikke å være fullt så utviklet. Et sterkt nordisk samarbeid burde kunne levere merverdi i håndteringen av den nye sikkerhetssituasjonen, for eksempel hva gjelder analyse, planlegging, operative tiltak og lovarbeid. Samarbeidet skulle også fremme initiativ og konkrete tiltak i EUs sivile krisehåndtering.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre uttalte at Nordisk Ministerråd skulle levere en rapport til Nordisk Råd for å klargjøre mulighetene for et styrket nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet.

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen redegjorde for de nordiske forsvarsministrers arbeid det siste året og nevnte Afghanistan som et område der betydelig nordisk innsats har skjedd. Hun fremholdt at en felles nordisk innsats i internasjonale fredsoperasjoner gir en positiv profilering av Norden og er et viktig bidrag til fred og stabilitet. Året 2006 var et aktivt år på det nordiske forsvars- og sikkerhetspolitiske felt. Innen rammen for NORDCAPS var utviklingen av et felles styrkeregister sentralt, og ambisjonen er å kunne sette opp en felles nordisk styrke. De nordiske land står sammen om å vektlegge FNs betydning for en internasjonal rettsorden. Derfor bør Norden bidra med styrker til FNs operasjoner. FN er en sentral aktør i et økende antall fredsoperasjoner. Utviklingen flere steder viser imidlertid et behov for et styrket samarbeid mellom NATO og FN.

De nordiske land har tradisjon for samarbeid om støtte til forsvarsreform i partnerland. Dette vil fortsette. Det vil bli etablert et nordisk samarbeid om forsvarsrettet sikkerhetsreform. Denne type samarbeid og støtte er fremtidsrettet og meget etterspurt i FN, NATO og EU.

Det nordiske samarbeidet står også sterkt innen forsvarsmateriellsektoren.

4.5 Co-existence of Civilizations

Nordisk Råds medlemmer ønsker å fremme spørsmålet om en flerkulturell utvikling gjennom prosjektet Co-existence of Civilizations. Dette kom frem da Nordisk Råd ved sesjonen 2006 diskuterte spørsmålet om hva Norden kan gjøre for å fremme sameksistens.

Etter krisen med Muhammed-tegningene initierte den danske tenketanken Mandag Morgen prosjektet "Co-existence of Civilisations". Formålet var å identifisere de fem største utfordringene for den globale sameksistensen. Nordisk Råd deltok i prosjektet som samarbeidspartner. I september 2006 samlet politikere, journalister og forskere seg til et møte i København med tema "Co-existence or no Co-existence" hvor fem utfordringer for sameksistens i verden ble definert. De fem utfordringene var å sikre religionsfrihet, gi makt til de maktesløse, skape rom for sameksistens, garantere et uavhengig rettsvesen samt balansere og samordne sikkerhets- og sameksistensspørsmål. På møtet i København deltok Inge Lønning, Berit Brørby, Rolf Reikvam, Karin Woldseth og Britt Hildeng fra den norske delegasjonen.

Vandrepokalen med de fem utfordringene ble overlevert Nordisk Råd, ved Inge Lønning, for å fylle disse med nordisk innhold. Mottakeren av stafetten forventes å sette temaet Co-existence på dagsordenen i respektive land eller deltakende organisasjon eller institusjon. Deretter prioriteres de fem største utfordringene for sameksistens, og resultatene rapporteres tilbake til Co-existence-initiativet.

Ved Nordisk Råds 58. sesjon ble pokalen overlevert av Inge Lønning til initiativets høye beskytter HRH prins Hassan av Jordan, sammen med de fem utfordringene Nordisk Råd og Ungdommens Nordiske Råd hadde besluttet. Disse var:

- Kulturell kompleksitet kan håndteres på en positiv måte gjennom dialog, som gir økt forståelse for ulikheter og reduserer frustrasjonen som lett kan lede til kollisjoner og mindre toleranse.
- Delaktighet istedenfor utenforskap for alle individer på like vilkår, balansert mot individets rett til personlig og kulturell integritet.
- Trygghet og frihet må balanseres, da konsekvensene av ekstreme kulturkonflikter og krav til sik-

kerhet kan hemme debatten og langsiktige aktiviteter for sameksistens.

- Ytringsfrihet og ansvar, dvs. respekt for andre kulturer og normer, samtidig som retten til å kritisere disse også respekteres.
- Ungdommens Nordiske Råd bidro til en utfordring " Stereotypers versus individer", for å øke forståelsen mellom ulike kulturer behøves større kulturell utveksling og internasjonalt nettverbygging.

Nordisk Råd besluttet å oppfordre de nordiske regjeringene til å formulere et antall indikatorer som beskriver fremskritt i de nordiske land når det gjelder integrasjon av medborgere med en annen kulturell og etnisk bakgrunn. Regjeringene bør også ta initiativ til et nordisk dialogforum om kulturell kompleksitet og sameksistens i et flerkulturelt samfunn (rek: 14/2006). Utenriksminister Jonas Gahr Støre deltok i debatten og ga honnør til Nordisk Råd for å ha satt dette viktige tema på den nordiske dagsorden. Gahr Støre understreket i likhet med Inge Lønning at den største utfordringen vi i Norden står overfor, er hvordan vi lykkes med inkludering og integrering i våre egne land. Debatten i plenum ble avsluttet av prins Hassan av Jordan som i sin tale understreket Nordens rolle som aktør for verdensfreden. Norden har stor innflytelse, og spørsmålet han løftet frem var om Norden, gjerne sammen med de baltiske land, vil utnytte denne innflytelsen.

4.6 Bekjempelse av menneskehandel og prostitusjon

Det var tre nye forslag fra Medborger- og forbrukerutvalget til behandling på sesjonen som omhandlet bekjempelse av menneskehandel og prostitusjon. Det var:

- Medlemsforslag A 1381/medborger om nordisk kampanje imot formidling av sexkjøp,
- Medlemsforslag A 1391/medborger om beskyttelse av kvinner utsatt for menneskehandel, og
- Medlemsforslag A 1393/medborger om bekjempelse av prostitusjon og menneskehandel

I tillegg fikk sesjonen en redegjørelse fra regjeringssiden for arbeidet med rek. 25/2005, "Bekjempelse av menneskehandel".

Ministerrådets talsperson for rek. 25/2005 var sosialminister og minister for likestilling Eva Kjer Hansen. Hun pekte på at man hadde skaffet seg en oversikt over eksisterende tiltak av sosial karakter for å hjelpe ofrene for menneskehandel, både i avsenderlandet og i mottakerlandet. Målet er å styrke dette arbeidet. Fremover vil det særlig satses på forebygging,

samt å hindre gjentakelse av menneskehandel når ofrene kommer hjem.

Utvalgets talsperson, Per Löf, uttrykte tilfredshet med at Ministerrådet legger så stor vekt på det forebyggende arbeidet, og at de har satt i gang et tverrsektorielt samarbeid for å bekjempe menneskehandel. Han etterlyste flere analyser hvor det ble sett på bruk av betenkningstid for ofrene, hvor praksis varierer mellom de nordiske land.

Elina Linna var utvalgets talsperson for A 1381 og A 1391. A 1381 anbefaler Ministerrådet å anvende hoteller som ikke medvirker til formidling av prostituerte, samt å opprette en hjemmeside med en positiv liste over hoteller som ikke formidler prostituerte. To fra den konservative gruppen reserverte seg mot andre del av forslaget. Linna pekte på undersøkelser som viser at flere hoteller i København formidler kontakt med prostituerte, noe som ikke kan aksepteres.

I forslag A 1391 tas det til orde for å opprette beskyttelseshus for ofre for menneskehandel i de nordiske land, baltiske land og Nordvest-Russland. Andre del av forslaget retter seg mot tiltak for erfaringsutveksling mellom sosialarbeidere som arbeider med ofre for menneskehandel.

Anne-Margrethe Larsen var midtengruppens talsperson for forslag A 1391. Hun understrekte viktigheten av å gi ofre for menneskehandel hjelp i beskyttelseshus (safe houses), i form av trygghet, kurs, utdanning, jobbtrening og helseoppfølging.

Maria Öberg var utvalgets talsperson for forslag A 1393 om felles nordisk handlingsplan mot menneskehandel for seksuell utnyttelse.

4.7 Nordisk velferdspolitik

Dagsordenens punkt 11 på sesjonen var redegjørelse og debatt om nordisk velferdspolitik.

Det forelå 3 rekommendasjoner som alle ble vedtatt. Velferdsutvalgets forslag til rekommendasjon B247/Velferd: Ministerrådsforslag om sunnhet, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sunnhet og livskvalitet gjennom mat og fysisk aktivitet. A/1382/Velferd: Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose. Samt utvalgsforslag A/1400/Velferd: Om barns og unges ventetider innen psykiatriomsorgen i Norden.

Barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem, Ministerrådets talsperson, innledet temaet Nordisk velferdspolitik med å legge frem NMRs innputs/nye strategi på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006. (Dokument 11). Hun påpekte at det finnes barn i Norden som vokser opp i familier som kan karakteriseres som fattige og at det lever mange barn i rusbelastede

hjem. Det vil bli arrangert en nordisk erfaringskonferanse om barnefattigdom i 2007. Videre la Bekkemellem frem dokument 12, redegjørelse fra Ministerrådet om integrering av likestillingsperspektivet i det nordiske samarbeidet. Bekkemellem påpekte at etter å ha arbeidet med likestilling i 30 år ser vi ikke tilstrekkelig med resultater. Hun viste til at det fortsatt er 50 prosent av ministerrådene i det likestilte Norden som ikke engang har diskutert likestillingspolitikk i forhold til sine ansvarsområder. Det ble også understreket at det er like ille for de nordiske institusjonene. Hun kunne tenke seg å pålegge hele det nordiske samarbeidet å innføre enhetlig og etterrettelig likestillingsrapportering. Vi må kunne kreve at alle ministerråd og alle nordiske institusjoner tar med seg et likestillingsperspektiv i sitt arbeid.

Ministerrådsforslag B247/Velferd: Om sunnhet, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sunnhet og livskvalitet gjennom mat og fysisk aktivitet ble lagt fram av minister for familie- og forbrukeranliggender Lars Barfoed. Han åpnet med å si at nordiske land står overfor en stor felles utfordring. Over 40 pst. eller nesten halvparten av den nordiske befolkning er i dag overvektige. Og antallet overvektige barn og unge bare stiger. Handlingsplanen er lagt fram for å styrke samarbeidet især gjennom tre initiativer: For det første i felles monitoring av innsatsen for sunn mat og fysisk aktivitet. For det andre: å få en økt vitenskapsutveksling om eksisterende initiativer og på lengre sikt samarbeide om utvikling av best practice. For det tredje: forskning og metodeutvikling. Line Barfoed på vegne av Velferdsutvalget ønsket handlingsplanen velkommen, og Velferdsutvalget støttet forslaget, men poengterte hvor viktig det vil være at det avsettes midler til å gjennomføre det som står i handlingsplanen.

Samarbeidsminister Heidi Grande Røys, Ministerrådets talsperson, la frem redegjørelse fra Nordisk Ministerråd om alkoholpolitisk samarbeid i Norden (Dokument 13). Hun startet med å si at med den økende internasjonaliseringen har behovet for nærmere nordisk samarbeid om tiltak for å begrense skadelige følger av alkoholbruk, økt. I løpet av de siste 2-3 årene har også alkoholpolitikken kommet på dagsordenen i Nordisk Ministerråd på flere områder. Hun viste til gode resultater med nordiske lands press på EUs alkoholpolitikk og også innflytelsen de nordiske lands holdninger har hatt på WHO's strategi og tiltak for å redusere alkoholrelaterte skader. EU-kommisjonens forslag om å forhøye minimumsavgiften på alkohol ønskes velkommen og støttes også av det finske formannskap i Nordisk Ministerråd. Dagfinn Høybråten sa i sitt innlegg at det er en historisk strategi i EUs historie fordi alkohol sees i folkehelseperspektiv og sees på noe annet enn bare næringspolitikk.

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson, la frem medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose A 1382/velferd: Han poengterte at smittsomme sykdommer som hiv/aids og tuberkulose ikke stopper sin spredning ved de nasjonale grensene. Russland sliter med en veldig alvorlig situasjon når det gjelder tuberkulose og hiv/aids.

Utvalget hadde en høring i Lahti med representanter fra Barentsrådet og Nanseninstituttet. Utvalget fremmer derfor forslag om at det bør satses mer på helse- og sosialområdet, spesielt når det gjelder fattigdom og sosialt utsatte, og derigjennom arbeide mer med hiv/aids- og tuberkuloseproblemer innenfor rammen for programmet til Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og sosialt velbefinnende, der også oblastene Arkhangelsk og Murmansk blir prioritert.

Utvalget ønsker å innlemme dette arbeidet slik at det blir avsatt finansiering til dette formålet i budsjettet for 2008 og videre fremover. Og at undergrupper i Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og sosialt velbefinnende skal rapportere til Nordisk Råd om programmets status i prosessen.

Gunn Olsen, Velferdsutvalgets talsperson, la frem utvalgsforslaget om barns og unges ventetider innen psykiatriomsorgen i Norden, A 1400/velferd. Hun la vekt på at Velferdsutvalget har i årene 2005 og 2006 jobbet med psykisk helsevern i Norden som et overgripende tema. Nordiske land gir signaler om at utfordringen innenfor psykisk helse blant barn og unge øker ganske kraftig. Det er derfor viktig å satse på barn og unge som sliter med psykiske problemer, og det er en moralsk forpliktelse for de barn og unge i det samfunnet vi lever i. Utvalg ønsker at det settes inn kraftfulle tiltak for å forbedre tilgjengelighet og løse ventetidsproblemet barn og unge møter i psykiatrien i nordiske land. Det bør være et mål at ventetiden etter første konsultasjon ikke overstiger 7-10 dager og at en individuell behandlingsplan lages for alle.

4.8 Klima og energi

Saker som berørte klima og energi, ble på sesjonen behandlet under to overskrifter; "Samfunnsmessige tilpasninger til et endret klima i Norden" og "Nordisk samarbeid om energiplanlegging".

Under sesjonens debatt om samfunnsmessige tilpasninger til et endret klima i Norden redegjorde miljøvernminister Helen Bjørnøy for Ministerrådet om dets tiltak for å begrense utslipp av klimagasser og for tilpasning til de endringer som klimaendringer vil medføre for Norden. Bjørnøy trakk fram at Nordisk Ministerråd har gjennom sitt miljøhandlingsprogram 2005-2008 satt som særlige mål å bedre kunnskapen

om effektene av klimaendringer på havmiljøet og om klimaendringenes betydning for natur- og kulturmiljø i Norden. Videre informerte hun om at de nordiske miljøvernministrene vedtok på sitt møte på Svalbard i august 2006 en erklæring der de staker ut kursen for det nordiske samarbeidet på dette området.

Asmund Kristoffersen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, uttrykte tilfredshet med at Ministerrådet har tatt mange grep for å redusere utslipp av klimagasser. Spesielt gledelig var det at Ministerrådet har et sterkt fokus på arktiske områder når det gjelder klimaendringer og miljøgifter. Hans Frode Asmyhr tok ordet i debatten for å understreke viktigheten av også å se mulighetene i klimaendringene. Viktigst mente Asmyhr det var å ha fokus på utvikling av teknologi, forskning, kunnskap og erfaringsutveksling.

Nordisk Råd fremla framstilling 1/2006 om Motvirkning av menneskeskapte klimaendringer.

Hanna-Leena Hemming var Miljø- og naturressursutvalgets talsperson for framstillingen. Hun innledet ved å bemerke at temaet knytter tett opp til redegjørelsen fra Ministerrådet om samfunnsmessige tilpasninger til klimaendringer. Hovedbudskapet fra Hemming var at det er viktig å endre den fysiske samfunnsplanlegging slik at den tar høyde for høyere vannstand, mer nedbør og andre forhold klimaendringene skaper.

Sesjonen fikk også en redegjørelse om arktisk klimaforskning og forskningsformidling fra Ministerrådet ved kunnskapsminister Øystein Djupedal. Redegjørelsen bygget på rekommendasjon 18/2005 Arktisk forskning. Ministerrådet har vedtatt at det gjennomføres en analyse av kunnskaps-, koordineringsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området. Som en del av denne analysen gjennomføres en avgrenset forstudie for å undersøke hvilke forutsetninger i form av innretning, utforming med mer som analysen skal ha, og deretter selve hovedanalysen. Dette skal skje i samarbeid og dialog med NordForsk, samt andre relevante aktører på området. Ministerrådet skal sørge for rask igangsettelse av hovedprosjektet, opplyste Djupedal.

Rolf Reikvam, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, informerte at utvalget ikke var fornøyd med en tidligere redegjøring fra Ministerrådet, men at det de hørte fra Djupedal nå var tilfredsstillende.

Under overskriften "Nordisk samarbeid om energiplanlegging" ble det holdt en redegjørelse og lagt fram en framstilling, presentert en handlingsplan og et utvalgsforslag.

Transport- og energiminister Flemming Hansen, Ministerrådets talsperson for energipolitikk, rede-

gjorde for oppfølgingen av den nordiske handlingsplanen for energisamarbeid 2006 til 2009. Han trakk fram at energiministrene er enige om at ytterligere harmonisering av det nordiske elmarkedet er fordelaktig for alle markedsaktørene. Et annet viktig område i handlingsplanen er utviklingen av bærekraftige energisystemer. Energiministrene har satt fokus på et nytt og viktig samarbeid om fornybar energi og energieffektivitet. Hansen understreket at energiministrene føler et stort ansvar for å bidra til en løsning av klimaproblemene.

Ivar Kristiansen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, berømmet Flemming Hansens redegjørelse. Han mente det var lett å slutte seg til de tiltak Ministerrådet har lagt fram for energieffektivisering, fornybare energikilder og tettere samarbeid i Norden og i EU. Kristiansen understreket at de gjerne kunne vært noe mer ambisiøse.

Etter dette fulgte en debatt om hvordan Norden skal løse underskuddet i kraftbalansen. Her oppstod en diskusjon om kjernekraft var del av svaret, men det var delte meninger om dette. For øvrig var det enighet om at forskning på fornybar energi er vel anvendt tid og penger.

Asmund Kristoffersen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson for Framstilling 12/2005 Kraftsituasjonen i Norden, la vekt på behovet for bedre utnyttelse av vårt potensial innenfor bioproduksjon, vind, sol og energieffektivisering. Han fremhevet også at overføringskapasiteten og nettet kan forbedres. Avslutningsvis minnet han om den utfordringen Norden står overfor: "Når det kalkuleres med en økning i etterspørsel på inntil 20 TWh fram til 2010, krever dette kontinuerlig oppmerksomhet fra de nordiske lands regjeringer".

I debatten som fulgte, sa Hans Frode Asmyhr (uten partigruppetilknytning, FrP): at det nordiske energisamarbeidet er et godt eksempel på konkrete resultater når det gjelder hva nordisk samarbeid kan bidra med. Han trakk fram at Norpool er en suksess og bør være en eksportartikkel fra Norden til andre deler av verden. Han understreket også underskudd på el i Norden og spesielt i Norge.

Sinikka Bohlin, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, la fram Utvalgsforslag om nordisk samarbeide om biobrensler i trafikken A 1394/miljø. Hun trakk fram at transport er den sektoren som står for mesteparten av CO₂-utslippene. De nordiske landene går ikke i takt når det gjelder satsing og tilrettelegging for biodrivstoff. Sverige har kommet mye lenger enn de andre nordiske landene. Utvalgsforslaget oppfordrer til tettere og mer målrettet samarbeid om biodrivstoff, samt utarbeide en langsiktig nordisk strategi for at transportsektoren skal bli mer miljøvennlig innen 2020.

4.9 Nordisk språk- og kulturpolitikk

Under sesjonens punkt om nordisk språk- og kulturpolitikk ble følgende saker behandlet: Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråd og det sivile samfunn - en strategi (B 244/kultur), Ministerrådsforslag om Deklarasjon om Nordisk språkpolitikk (B 245/kultur), redegjørelse fra Nordisk Ministerråd om Nordisk kultursamarbeid i en ny tidsalder (dokument 17), samt et medlemsforslag om nordisk nabolands-tv etter digitaliseringen (A 1388/kultur), fremmet av kultur- og utdanningsutvalget.

Hensikten med Ministerrådets nye strategi for samarbeidet med det sivile samfunnet er å få til et gjensidig tettere samarbeid og dialog mellom de frivillige organisasjonene og Ministerrådet. Kultur- og utdanningsutvalget støtter forslaget til ny strategi, hvor de frivillige organisasjonene gis en sentral rolle i nabolandspolitikken, hvis mål bl.a. er å styrke de sivile samfunn i Nordvest-Russland og Hviterussland. Utvalget understreker at det likevel er Ministerrådets ansvar å forholde seg aktivt til den frivillige sektor og inndra relevante organisasjoner i relevante prosesser. Utvalget ønsker også en årlig rapportering fra Ministerrådet for å opprettholde fokus på sektoren og for å kunne vurdere samarbeidets utvikling.

Utdanningsminister Bertil Haarder la på vegne av de nordiske utdanningsministrene frem et forslag til ny deklarasjon om nordisk språkpolitikk. Arbeidet med utforming av språkpolitikken er gjennomført av Nordens språkråd etter rekommandasjon fra Nordisk Råd. Bertil Haarder sa at formålet med språkpolitikken er å bevare de nordiske språk som komplette samfunnsbærende språk i en tid hvor internasjonaliseringen truer mindre språkområders domener. Kultur- og utdanningsutvalgets talskvinne, Britt Hildeng, ga uttrykk for støtte til deklarasjonen, og mente at når det nå er enighet om de sentrale målsettingene, bør Ministerrådet utarbeide en handlingsplan for å konkretisere hvordan målsettingene kan oppnås, og hvordan man vil arbeide med de fire hovedområdene: språkforståelse, parallellspråklighet, flerspråklighet og Norden som språklig foregangsregion. Hildeng ga også uttrykk for skuffelse over at forslaget om tegnspråkenes stilling som minoritetsspråk var tatt ut av forslaget, og oppfordret ministrene til å ta opp tegnspråkenes stilling til ny vurdering og endre deklarasjonsteksten på dette punktet. Hildeng la til at utvalget sterkt vil oppfordre til at tegnspråkenes stilling blir vurdert i forbindelse med arbeidet med revisjonen av den nordiske språkkonvensjonen. I debatten deltok også Rolf Reikvam.

Kulturen er et viktig område innen det nordiske samarbeidet. I løpet av året har det nordiske samarbeidet gjennomgått et større reformarbeid som innebærer at en rekke kulturinstitusjoner er lagt ned. Kulturarbeidet kommer i stedet til å kanaliseres gjennom

tidsbegrensede programmer. Ved Rådets sesjon i København besluttet de nordiske kulturministrene at programsekretariatet Kulturkontakt Nord, som skal administrere de nye programmene, skal lokaliseres til Sveaborg i Helsingfors og starte sin virksomhet den 1. januar 2007. Den nye institusjonen skal arbeide med informasjon, rådgivning og søknadsbehandling. Oppdatering av det nordiske kultursamarbeidet er viktig for å kunne møte de utfordringene kulturlivet står overfor både nasjonalt og internasjonalt. Reformen skal gjøre det mulig å fordele mer ressurser direkte til kulturlivets aktører. Kultur- og utdanningsutvalget har fulgt prosessen tett bl.a. gjennom en egen arbeidsgruppe og gjennom tett dialog med Ministerrådet og kulturministrene. Utvalgets formann og talsmann, Lars Wegendal, ga i sitt innlegg uttrykk for at det er spesielt gledelig at de nordiske husene og instituttene får styrket sin økonomiske stilling og skal fungere som lokale kulturknutepunkter i den nye strukturen.

Kultur- og utdanningsutvalget la frem et forslag om nordisk nabolands-tv etter digitaliseringen. Utvalget mener at selv om digital-tv gir nye muligheter, kan det medføre nye hindringer, og medlemmene er kjent med at på bakgrunn av rettighetspolitikk vil det være vanskelig å kreve at nabolands-tv skal være tilgjengelig kostnadsfritt i det digitale sendenet. Imidlertid viser danske eksempler at det likevel er mulighet til å sikre tilgangen til nabolands-tv. Utvalgets talsmann, Dagfinn Sundsbø, oppfordret derfor de nordiske lands regjeringer til å arbeide for å sikre at de nordiske public service kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres, samt å arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv.

4.10 Forskning, innovasjon og utdanning

I forbindelse med sesjonen redegjorde utdanningsminister Øystein Djupedal for det nordiske forskningssamarbeidet gjennom Nordforsk, som ble etablert i januar 2005. Djupedal viste til Nordforsks overordnede mål, som er å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon. Nordforsk disponerer 100 millioner DKK og har gjennom sitt nordiske bidrag klart å utløse en betydelig innsatsvilje fra de nasjonale forskningsrådene. Djupedal mente at sammen kan de nordiske land stå sterkere i konkurransen om europeisk forskningsfinansiering. Djupedal viste til at det er viktig at dialogen mellom Nordforsks styre og parlamentarikersiden intensiveres for å sikre at Nordforsks beslutningsgrunnlag er så relevant og fullstendig som mulig, og at dette er noe som Ministerrådet vil følge opp. Rolf Reikvam sa i debatten at Nordforsk kan bli en tung aktør hvis vi åpner for bruk av nasjonale forskningsmidler, og at parla-

mentarikersiden kan være med på og bidra til å tegne opp de langsiktige, tematiske prioriteringene i tiden fremover.

Nordisk Ministerråd la frem et ministerrådsfor-slag om videreutvikling av Nordplusprogrammene 2008-2011 (B246/kultur). Kultur-og utdanningsut-valget sluttet seg i hovedsak til forslagene om videre-utvikling av Nordplus-programmene, men utvalgets nestleder og talskvinne Bente Dahl pekte likevel på grunnleggende og prinsipielle spørsmål både om Nordplus og det nordiske samarbeidet generelt. Ut-valget ønsker at Ministerrådet vurderer å bruke en hovedadministrator for å effektivisere administrasjo-nen av programmene, slik at brukerne får bedre infor-masjon og service. Dahl nevnte at Foreningen Nor-den har praktisk erfaring og bør dras inn i prosessen når det gjelder administrering av programmene. Ut-valget skrev i sin innstilling at når de baltiske land skal delta som partnere, får dette konsekvenser som medfører at engelsk blir arbeidsspråket, her kreves løsningsmodeller som tilgodeser begge hensyn til baltisk samarbeid i partnerskap og hensynet til skan-dinavisk som arbeidsspråk. Utvalgets oppfatning er at neste generasjon Nordplus-programmer bør kon-kretiseres nærmere og at dette bør skje i dialog med Nordisk Råd.

4.11 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet

Nordisk Ministerråds budsjett for 2007 er på om lag 840 MDKK. Midlene brukes til det samarbeid som landene på ulike områder er blitt enige om. Mi-nisterrådet beslutter om budsjetttrammene, men Nor-disk Råd kan ifølge Helsingfors-avtalen påvirke inn-holdet i budsjettet.

Samarbeidsminister Heidi Grande Røys uttalte i sitt innlegg på sesjonen at Ministerrådet i budsjettet for 2007 prioriterte

- Kultursamarbeidet
- Forskning og innovasjon
- Russlandssamarbeidet
- Det arktiske samarbeidet

På kulturområdet nedlegges et antall institusjo-ner. De frigjorte midler kanaliseres over i tre nye pro-gramsatsinger: Dataspillprogrammet, Mobilitets- og residensprogrammet og Kunst- og kulturprogram-met. Det etableres en ny institusjon, Kulturkontakt Nord, samt en økonomisk forsterkning av de nordis-ke kulturhusene.

På forsknings- og innovasjonsområdet pekte samarbeidsministeren spesielt på den prioritering som gjøres av henholdsvis NordForsk og Nordisk Energiforskning. Russlandssamarbeidet tilføres ek-tra midler i 2007, som bl.a. skal anvendes til økt

kunnskapsoppbygging og nettverk, forsterket NGO-virksomhet, samt til partnerskap og grenseregionalt samarbeid i regionen. Det arktiske samarbeidet for-sterkes også. Det fører til at de nordiske land får en tydeligere plass under det internasjonale polaråret. Særsilt gjelder dette klimaspørsmålet.

Samarbeidsminister Røys kom også inn på Mi-nisterrådets engasjement for European Humanities University i Vilnius, som er et eksiluniversitet for studenter fra Hviterussland som ikke kan få adgang til utdanning i hjemlandet. Det er primært et EU-fi-nansiert prosjekt, hvor Nordisk Ministerråd medfi-nansierer og har ansvaret for den konkrete prosjekt-administrasjonen.

Hun avsluttet med å fremheve den gode dialogen som hadde vært mellom Nordisk Råd og Ministerrå-det i budsjettprosessen.

Nordisk Råds budsjett er på om lag 30 MDKK, og brukes til å finansiere rådsorganisasjonens og rådssekretariatets virksomhet. I budsjettet inngår også overføringer til partistøtte, Ungdommens Nor-diske Råd og journaliststipendier.

De nordiske land bidrar til finansieringen av sam-arbeidet etter en fordelingsnøkkel som gjør bidrage-ne proporsjonalt med hvert lands bruttonasjonalinn-tekst. Norges andel for 2007 er 25,20 prosent.

4.12 Nordisk Råds priser

Nordisk Råds musikkpris ble første gang utdelt i 1965, og deretter annethvert år. I 1990 ble det beslut-tet at den skulle deles ut hvert år, hvert annet år for det skapende musikkområdet, til et verk eller en kompo-nist, og annethvert år til en utøver på musikkområdet.

I 2006 gikk prisen til den norske komponisten Natasha Barrett for det elektroakustiske verket "...fet-ters...". I sin innstilling skriver komiteens medlem-mer at det som først og fremst kjennetegner årets vinnerverk, er et moderne, sterkt og overbevisende kunstnerlig uttrykk som formidles med integritet og troverdighet.

Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er professor Bjørn Kruse og varamedlem fløytist Gro Sandvik.

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962. Prisen gikk i 2006 til den svenske forfatteren Göran Sonnevi for diktsamlingen Oceanen. Bedømmelseskomiteen skriver blant annet i sin innstilling at "Oceanen er et hav av ord hvor man kan senke seg ned og la seg omslutte av. Den spenner over et liv og en poesi som enda er levende, uavbrutt og søkende."

Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen var professor Hans H. Skei og forfatter Oskar Stein Bjør-lykke. Varamedlem er bibliotekar Aud Nordgarden Grimstad.

Nordisk Råds natur- og miljøpris ble opprettet i 1994. I 2006 gikk prisen til professor, forfatter og debattør Bogi Hansen fra Færøyene. Temaet for årets pris var klimaforandring og klimatilpasning. Bogi Hansen fikk prisen for sin omfattende forskning om klimaet og oceanografi i de nordiske havområdene. Hans flerårige forskning om havstrømmene og risikoen for at for eksempel Golfstrømmen skal finne andre veier, ble særlig fremhevet i komiteens innstilling.

Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen var generalsekretær i Naturvernforbundet Tore Killingland, stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl, varamedlemmer er direktør Eli Arnstad og tidligere stortingsrepresentant Johan J. Jakobsen.

Nordisk Råd har etablert en egen nordisk filmpris som skal tildeles manusforfattere, regissører og produsenter. Nordisk Råds filmpris ble utdelt i forbindelse med Nordisk Råds 50 års jubileumssesjon i Helsingfors i 2002. I 2006 gikk filmprisen til den svenske manusforfatter og regissør Josef Fares, samt produsent Anne Anthony, for filmen Zozo. I innstillingen står blant annet at "Zozo er en gripende og relevant film om et barns overlevelsesstrategi i møte med krig, sorg og fremmede kulturer. Filmen bruker et bredt uttrykksregister og kombinerer en sterk, realistisk historie med visuell poesi, fantasi og humor."

Norske medlemmer i juryen er filmkritiker Øyvør Dalan Vik, (Dagens Næringsliv), og programmedarbeider Anne Hoff (NRK), suppleant er Ola Lund Renolen, (Trondheim kommune).

Samtlige nordiske priser er på 350 000 danske kroner og ble delt ut i København i forbindelse med Nordisk Råds 58. sesjon den 1. november 2006.

5. PRESIDIET, UTVALGENE OG KONTROLLKOMITEEN

5.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de fire nordiske partigrupper i Nordisk Råd, samtidig som alle land er representert. Presidiet behandler de overgripende politiske saker, den generelle retning og utvikling av Rådets virksomhet, samt har ansvaret for at Rådets virksomhet samordnes med virksomheten i de nasjonale parlamenter og med andre internasjonale organisasjoner. Presidiet behandler også budsjettet for Nordisk Ministerråd samt utenriks- og sikkerhetspolitikk.

Norge var representert i Presidiet ved Berit Brørby, Dagfinn Høybråten og Inge Lønning. President for 2006 var Ole Stavad, Danmark, mens Kristian Pihl Lorentzen var visepresident. Ved Nordisk Råds sesjon i november 2006 i København ble Dagfinn Høybråten (Midtengruppen), Norge, valgt som presi-

dent for 2007 med Berit Brørby (Sosialdemokratiske gruppe) som visepresident.

I annet halvår 2006 har Presidiet holdt tre møter. I tilknytning til sesjonen i København i november hadde Presidiet et møte med de nordiske statsministre. Hovedsakene ved møtet var de selvstyrende områders stilling innenfor det formelle nordiske samarbeidet og Norden som global vinnerregion.

Presidiet hadde ved sesjonen også et møte med utenriksministrene hvor temaene var Østersjøsamarbeidet, arktisk samarbeid, den nordlige dimensjon og kulturell sameksistens.

I forbindelse med sesjonen hadde Presidiet møte med Vestnordisk Råds presidium. En samarbeidsavtale med Vestnordisk Råd ble inngått (bilag 3). Presidiet hadde også møte med representanter for Baltisk forsamling.

Under sesjonen hadde Nordisk Råds president og delegasjonslederne møte med presidentene for de nordiske parlamenter. Temaene for møtet var Nordisk Råds arbeidsprogram for 2007 og budsjetttramme for 2008 samt planlegging av felles utvalgsseminarer for nordiske og baltiske parlamentarikere.

Ved møtet 19.-20. september i Lahtis ble det holdt et fellesmøte hvor det fra finsk side ble redegjort for den nordiske dimensjonen i Finlands EU-formannskapsprogram. Et annet tema som ble belyst, var Nordisk Råds arbeid i forhold til kulturell sameksistens. Presidiet drøftet spesielt på sitt møte de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbeidet samt grensehindringssamarbeidet.

Ved møtet 13. desember i København fortsatte presidiet diskusjonen om de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbeidet. Likeledes ble også spørsmålet om grensehindringssamarbeidet og nordisk ombudsmann drøftet. Det videre arbeid med Norden som global vinnerregion ble tatt opp.

I første halvår 2007 har Presidiet holdt tre møter. I forbindelse med Rådets møter i Helsinki 29.-30. januar 2007, ble det holdt et fellesmøte om nordisk energipolitikk som svar på globale klimautfordringer. På presidiets møte redegjorde samarbeidsminister Stefan Wallin om det finske formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd i 2007. Generalsekretær Halldór Ásgrímsson, Nordisk Ministerråds sekretariat, redegjorde for aktuelle saker i Nordisk Ministerråd. Presidiet hadde også et møte med Foreningene Nordens Forbunds presidium hvor bl.a. ble drøftet nabospråkforståelsen i Norden og spørsmålet om en nordisk ombudsmann for grensehindringer. Presidiet drøftet for egen del de selvstyrende områders rolle i det nordiske samarbeidet og fjerning av grensehindringer mellom de nordiske land. Presidiet besluttet å holde seminar i samforstand med Baltisk forsamling i Vilnius i oktober med deltakelse av hvi-

terussiske parlamentarikere og politikere utenfor parlamentet i Hviterussland.

I forbindelse med Nordisk Råds møter 24.-25. april i København ble det holdt et fellesmøte hvor enkelte aspekter ved den nordiske velferdsmodellen ble drøftet. På presidiets møte ga ambassadør Karsten Klepssvik, leder for Arktisk råds embetsmannskomite, en orientering om det norske formannskaps prioriteringer. Han fremholdt at Arktisk råd lyttet til uttalelser fra Arktisk parlamentarisk komité hvor også Nordisk Råd var representert. Presidiet fremla et forslag til å innrette en nordisk samordning for grensehinderspørsmål.

Presidiet holdt møte i Tromsø og i Longyearbyen 25.-27. juni. Møtet ble innledet med et internt seminar hvor Sametingets president og eksperter fra Tromsø ga sitt syn på utviklingen i nordområdene. Seminaret ble fulgt opp med et besøk i Polarinstituttet og en redegjørelse om endringene i klima i Arktis. Presidiet har gått inn for at det blir tatt nordiske initiativer frem til det internasjonale miljømøtet i København i 2009.

Den tredje parlamentariske barentskonferanse ble arrangert av Finlands Riksdag i Rovaniemi 11.-12. juni. Berit Brørby, visepresident, representerte Presidiet. Konferansen hadde miljø, helse og klima som temaområder. Likeledes det ble tatt opp infrastruktur med spesiell vekt på forbindelser på tvers i øst og vest. Finlands utenrikshandelsminister deltok på konferansen. Konferansen vedtok et sluttokument (bilag 4).

Nordisk Råds president hadde den 18. juni et møte i Finland med de nordiske statsministre.

Nordisk Råd har tette kontakter med Vestnordisk Råd. Presidiet har utsett Ole Stavad som observatør for Vest-Norden. Berit Brørby, visepresident, og Ole Stavad, representerte Rådet på Vestnordisk Råds årsmøte i Nuuk, Grønland 20.-24. august. Han representerte Rådet også på Vestnordisk Råds konferanse om globalisering i Island 14.-17. juni.

Nordisk Råds fellesbudsjett i 2007 er på 30,66 mill. DKK (uendret fra 2005). Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede nordiske bruttonasjonalinntekt. Fordelingsnøkkelens utarbeides av de nordiske lands finansdepartement og foreligger som oftest i mai før budsjettåret. Stortingets andel i 2007 er på 25,2 pst. (26,0 pst. i 2006). Andelen for 2008 blir på 26,6 pst. Rådets felles sekretariat er i København og har for tiden om lag 20 ansatte. Tidligere minister Jan-Erik Enestam, Finland etterfulgte Frida Nokken den 1. august 2007 som direktør for sekretariatet.

Presidiets arbeidsgrupper

Presidiet har ansvaret for samordningen av Nordisk Råds behandling av Nordisk Ministerråds budsjett som for 2007 er på 860 mill. DKK, og for Ministerrådets planer for det nordiske samarbeidet for 2007. Presidiet nedsatte en arbeidsgruppe med ett medlem fra hver av Rådets fire nordiske partigrupper. Leder er Berit Brørby, Sosialdemokratiske gruppe. Rolf Reikvam representerer den venstresosialistiske grønne gruppe.

Presidiet har nedsatt en informasjonsgruppe på fem medlemmer slik at alle land og partigrupper er representert. Gruppen skal gi Presidiet råd i informasjonsspørsmål. Fra norsk side deltar Dagfinn Sundsbø, Midtengruppen.

Presidiet har i desember 2006 utsett Ole Stavad som observatør til Vestnordisk Råd, Inge Lønning og Tarja Cronberg til Presidiets rapportører om samfunnssikkerhet, Dagfinn Høybråten til rapportør for grensehindersamarbeidet samt Sinikka Bohlin til Nordisk Råds rapportør for den nordlige dimensjonen inklusive kontaktene med Foreningen av parlamentarikere fra Nordvest-Russland.

Presidiets internasjonale kontakter

Nordisk Råd er representert i Arktisk parlamentarisk komité ved Sinikka Bohlin, Sverige.

Rådet var representert på den 16. parlamentariske østersjøkonferanse 27.-28. august i Berlin. Berit Brørby, visepresident, var en av talerne. De nordiske land er representert i Den faste parlamentariskkomite ved Sinikka Bohlin, Sverige og Christina Gestrin, Finland. Asmund Kristoffersen har vært leder for arbeidsgruppen om tiltak mot overgjødning av Østersjøen.

Rådet var representert ved IPU's møter ved Thore A. Nistad.

Rådet var representert på Baltisk forsamlings årsmøte i Vilnius 15.-17. desember 2006. I delegasjonen inngikk Inge Lønning.

Rådets president deltok på det finske formannskaps seminar som var på utenriksministernivå, om den nordlige dimensjonen i Helsinki 17. januar.

Rådet var representert ved Inge Lønning på en konferanse om kulturell sameksistens, Islamabad 13.-15. februar.

Rådet var representert på Europaparlamentets konferanse om den nordlige dimensjonen med en bredt sammensatt delegasjon. Rådets president holdt et av hovedinnleggene. Hovedtemaene for konferansen var denne politikken forhold til Østersjøregionen og Arktis. Deltakere var parlamentarikere fra Europaparlamentet og parlamentariske samarbeidsorganer i nord. Det var også deltakelse av russiske parlamentarikere gjennom EPs samarbeidsorganer med Russland. Konferansen munnet i et klart ønske om

etablering av en parlamentarisk dimensjon til den nye nordlige dimensjonens politikk vedtatt 24. november 2006. I 2009 vil ventelig det første Nordlige dimensjons parlamentariske forum bli holdt.

Rådet var representert ved Berit Brørby, visepresident på konferansen "Regionalt samarbeid i Nord-Europa og i Svartehavsregionen", Bucharest 27. april.

Rådet var representert ved Inge Lønning på Baltisk forsamlings rundebordskonferanse om beskyttelse av de baltiske staters luftrom, Litauen 24. mai.

Rådets president deltok på møte i parlamentarikerforsamlingen i Samveldet av uavhengige stater i St. Petersburg 31. mai, samt i konferanse om interkulturell dialog arrangert av samme organisasjon og Europarådet 1. juni.

Rådet var representert ved Presidiets rapportør for Nordvest-Russland og den nordlige dimensjonen, Sinikka Bohlin, på konferansen 7.-9. juni i Kalinin-grad til Foreningen av parlamentarikere fra Nordvest-Russland.

Rådet var representert ved Berit Brørby, visepresident ved 50-årsmarkeringen av Benelux parlamentarikerforsamling i Luxembourg 15. juni.

5.2 Næringsutvalget

Nordisk Råds næringsutvalg har ansvar for spørsmål som gjelder generelle rammebetingelser for økonomi og produksjon, næringspolitikk, indre marked, handel, fri bevegelighet, grensehindre, regional- og strukturstøtte, sysselsetting og arbeidsmarked, arbeidsmiljø, infrastruktur og kommunikasjoner, samt IT. Norske medlemmer av utvalget er Sigrun Eng, Tore Nistad og Inge Ryan.

Næringsutvalget har i perioden særskilt fokusert på arbeidet med "Norden som global vinnerregion". Utvalget tok initiativ til å opprette en tverrfaglig arbeidsgruppe, siden temaet berører alle utvalgene i Nordisk Råd. Arbeidsgruppen tok initiativ til et prosjektseminar, som ble avholdt i mars 2007, og fremmet forslag om midler til oppfølging av rapporten "Norden som global vinnerregion" over Ministerrådets budsjett. Nordisk Ministerråd bevilget deretter 3 MDD i budsjettet for 2007 til dette formål. I arbeidsgruppen deltar fra Norge; Jan Henrik Fredriksen (FrP) og Britt Hildeng (A).

Av andre saker utvalget har drøftet, er nordisk-baltisk arbeidsmarkedssamarbeid, tiltak for å fremme entreprenørskap og nyvinninger. Nordisk Råd vedtok på bakgrunn av en innstilling fra utvalget en rekommandasjon til Nordisk Ministerråd om å gjennomføre en komparativ studie av hvilke tiltak de nordiske landene har gjennomført for å lette entreprenørskap og nyetableringer (Rek 26/2006).

Med bakgrunn i et medlemsforslag fra Thore A. Nistad om et høyere tempo med å fjerne grensehindre,

særlig for små og mellomstore foretak som har Norden som sitt hjemmemarked, besluttet Næringsutvalget å stille seg bak intensjonen i forslaget. Rådet vedtok derfor en rekommandasjon (Rek 12/2006) til de nordiske lands regjeringer om å samarbeide om å fremme de pådriverordningene som ble etablert av det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2006.

På møtene som utvalget hadde 1. halvår 2007, stod brukerdrevet innovasjon og en høring om global merkeordning for etisk handel på dagsordenen, foruten fortsatt oppfølging av temaet om Norden som global vinnerregion. Utvalgets sommermøte fant sted i juni på Svalbard, og medlemmene fikk gode orienteringer om nordområdeproblematikk, bl.a. klima og miljø og om både tradisjonell (gruvedrift) og nyere næringsvirksomhet (forskning) på øygruppen.

5.3 Miljø- og naturressursutvalget

De norske medlemmene av Miljø- og naturressursutvalget har vært Asmund Kristoffersen (Ap), Siv Jensen (FrP) hvor Hans Frode Asmyhr har møtt fast for Jensen, og Ivar Kristiansen (H).

Utvalget behandler saker innenfor energi, miljø og bærekraftig utvikling, fiskeri, jord- og skogbruk, samt miljøet i havet. Fra høsten 2006 har utvalget fokusert spesielt på bekjempelse av overgjødning av Østersjøen, bærekraftig og sikker energiplanlegging og radioaktiv forurensning.

Ved utvalgsmøtet i Lahti den 20. september 2006 hadde utvalget et miniseminar sammen med Baltisk forsamlings miljøutvalg, hvor lagring og håndtering av radioaktivt avfall rundt Østersjøen var tema. På seminaret ble blant annet Finlands system for sluttlagring av avfall fra atomreaktorene i landet presentert.

Ved utvalgsmøtet under sesjonen i København 31. oktober 2006 hadde utvalget et lunsjmøte med de nordiske miljøvernministrene. Ministre fra alle land møtte, med unntak av Grønland som var representert ved en tjenestemann. Miljø- og klimaendringer i Arktis var tema for den uformelle samtalen.

Under utvalgsmøtet i Helsingfors 30. januar 2007 hadde utvalget et felles møte med British-Irish Inter-parliamentary Body, hvor mulige framtidige samarbeidsområder ble diskutert. Spesielt energiproduksjon og avfall fra atomkraftverk ble diskutert som mulige samarbeidsområder. Det var enighet om at kontakten skulle opprettholdes og samarbeidsområder diskuteres videre.

Den 25. april 2007 hadde Miljø- og naturressursutvalget møte i København. I den forbindelse ble det arrangert et fellesmøte med Folketingets Energipolitiske utvalg. På møtet presenterte landene sin energipolitikk og de utfordringer de står overfor, både i forhold til forsyningssikkerhet og miljø. Konklusjonen

fra møtet var at det er nyttig og lærerikt å høre hvilke utfordringer nabolandene står overfor, og at det er et stort potensial for tettere samarbeid innen energisektoren.

Utvalgets sommermøte var lagt til Færøyene 26. til 29. juni, og tema var bærekraftig energiproduksjon. Utvalget så på vindmøllepark, vannkraftverk og fikk innblikk i et prosjektert bølgekraftverk.

Utvalgets formann, Asmund Kristoffersen, har deltatt på en rekke møter utover utvalgsmøtene. Blant annet var han med på en konferanse om Sellafield atomgjenvinningsanlegg i Sellafield, England i mai 2007.

5.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalget arbeider med spørsmål om saker som berører allmenn kultur og kunst, et flerkulturelt og multietnisk Norden, film og medier, språk, idrett, barne- og ungdomskultur, frivillig sektor, utdanning og forskning. Utvalget ledes av Lars Wegendal (s), svensk riksdagsmedlem.

Norske medlemmer i Kultur- og utdanningsutvalget er: Britt Hildeng (A), Rolf Reikvam (SV) og Dagfinn Sundsbø (Sp).

Utvalget har det siste året arbeidet med bl.a. oppfølgingen av den nye strukturreformen for det nordiske kultursamarbeidet, den nye språkdeklarasjonen, etableringen av Nordforsk, nordisk språkforståelse, neste generasjon nordplusprogrammer m.m.

Utvalget har i perioden september 2006 t.o.m. juni 2007 hatt fire utvalgsmøter. Kultur- og utdanningsutvalget hadde møte den 31. oktober i København, og møtte den 1. november de nordiske kulturministrene til et dialogmøte. Tema for møtet var det nordiske kultursamarbeidets nye strukturreform. Kultur- og kirkeminister Trond Giske redegjorde for status for strukturreformen, med påfølgende diskusjon mellom utvalgets medlemmer og ministre. På dette møtet fikk utvalget også en kort redegjørelse om aktuelle satsinger på kultur-, utdannings- og forskningsfeltet i det finske formannskapsprogrammet.

Utvalget holdt møte i Helsingfors i Finland den 30. januar 2007. Rådgiver Jean-Yves Gallardo, Nordisk Ministerråd, informerte utvalget om handlingsplanen for det nordiske kultursamarbeidet 2007-2009, og om reformen for det nordiske kultursamarbeidet og status pr. januar 2007. Den finske undervisningsminister Antti Kalliomäki ga en orientering om det finske formannskapsprogrammet på utdannings- og forskningsområdet, herunder følgende tre prioriterte områder; Trivsel i skolen, Vekselvirkningen mellom yrkesutdanning og arbeidsliv, fellesnordiske forskningsinnsatser - videreutvikling av Nordforsk. I Helsingfors møtte også utvalget medlemmer fra Nordisk folkehøyskoleråd, som hadde bedt om et møte for å innlede en dialog med utvalget vedrørende vok-

senopplæring og samarbeidet med frivillig sektor. Hovedbudskapet fra Nordisk folkehøyskoleråd var at det hadde blitt en økende distanse mellom det offisielle nordiske samarbeidet og den frivillige sektor.

På kultur- og utdanningsutvalgets møte i København den 25. april 2007 hadde utvalget invitert den nytilsatte avdelingssjefen for kulturavdelingen i Ministerrådssekretariatet, Tore Aas-Hansen, for å få en statusrapport for arbeidet med kulturen. Utvalget fikk også en orientering av de kommende hovedsatsinger for Nordisk Ministerråd innenfor forskning og utdanning, ved formann for Embetsmannskomiteen for forskning og utdanning, Juha Arhinmäki, og avdelingssjef i Avdelingen for utdanning, forskning og arbeidsmarked, Gard Titlestad. Den overordnede målsettingen i Ministerrådets strategi for forskning og utdanning er å gjøre Norden til foregangsland for forskning og utdanning med vekt på utvikling av menneskelige ressurser, fjerning av grensehindre som vanskeliggjør utdannings- og forskningssamarbeidet i Norden, fremme den internordiske språkforståelsen, styrke og synliggjøre Nordforsk. Titlestad kom med supplerende opplysninger om globaliseringssatsingene som Ministerrådet la frem på det nordiske statsministermøtet den 18. juni 2007. De foreslåtte satsingene vil være på tre områder; forskning, innovasjon og utdanning, klima og energi, og branding.

Utvalget arrangerte 25. april også et seminar om kultur og kreative næringer i samarbeid med Nordisk Innovasjonssenter(NICE). Invitasjonen til seminaret ble sendt til relevante utvalg i de nordiske parlamenter og til Baltisk forsamling.

Kultur- og utdanningsutvalget la sine sommermøter til Grønland og Island i tidsrommet 25. juni til 30. juni.

Tema for møtene i Grønland var bl.a. reformarbeidet med "den gode barnehage", "den gode skole"-folkeskolen i Grønland, arbeidet med den nye gymnasireformen. Medlemmene besøkte også det nye universitets- og forskningssenteret i Ilulissat. Klimaforskning på Grønland og orientering om forskningsstasjonen Nuuk Basic inngikk også i programmet.

I forbindelse med Nordisk Ministerråds nye struktur for det nordiske kultursamarbeidet vil de nordiske husene, herunder Nordens Institutt på Grønland og Nordens Hus i Reykjavik fra 2007, fungere som kulturelle kontaktpunkter og informasjonskontorer for lokale kunstnere og kulturaktører som ønsker informasjon om nordiske programmer og støtemuligheter. Utvalgets medlemmer hadde møter med direktørene i begge institusjonene for å få en orientering om driften av disse.

Kultur- og utdanningsutvalget har de siste par år hatt en egen arbeidsgruppe som har fulgt prosessen

med den nye strukturreformen av det nordiske kultursamarbeidet. Rolf Reikvam har vært norsk medlem i arbeidsgruppen.

I arbeidsgruppen Norden som global vinnerregion som er nedsatt av Næringsutvalget, representerer Britt Hildeng Kultur- og utdanningsutvalget.

Kultur- og utdanningsutvalgets tema for samarbeid med Baltisk forsamling har i foregående år vært kvalitet i utdanningene, mens kommende samarbeidstemaer vil være spørsmål knyttet til høyere utdanning (bolognaprosessen), finansiering, forholdet mellom høyere utdanning og industri, konsekvenser av globaliseringen for høyere utdanning, samt kultur og næring.

5.5 Velferdsutvalget

I 2006 var de norske medlemmer av Velferdsutvalget: Hill-Marta Solberg (A), Ib Thomsen (FrP), Jan Henrik Fredriksen (FrP) og Kari Lise Holmberg (H).

Høsten 2006 ble det valgt ny delegasjon til Nordisk Råd i Stortinget, og alle ovenfornevnte medlemmer ble gjenvalgt som norske medlemmer i Velferdsutvalget med virkning fra 1. januar 2007.

Velferdsutvalget arbeider med velferds-, sosial- og helsepolitiske saker. Utvalget ble ledet av det finske riksdagsmedlem Tarja Cronberg frem til 1. januar 2007. Etter henne overtok Jón Kristjánson fra Island som ledet Velferdsutvalgets januar- og april møte 2007. Ved Islands parlamentsvalg i mai 2007 stilte ikke Jón Kristjánson til valg, slik at nestleder Göte Wahlström fra Sverige ledet Velferdsutvalgets sommermøte 2007.

Velferdsutvalget holdt sitt septembermøte i Lahti, Finland 19.-20. september 2006. I forbindelse med utvalgets arbeid med utvalgsforslag om psykiatri i Norden ble det lagt opp et studiebesøk til en psykiatrisk poliklinikk i Pääjärvi-Tavastland sykehusdistrikt.

I forbindelse med Nordisk Råds 58. sesjon 31. oktober-2. november i København holdt Velferdsutvalget en åpen høring i forbindelse med det samme utvalgsforslag om psykiatri i Norden. Mange ulike fageksperter innen psykiatri fra de nordiske land deltok. Videre ble utvalgsmøtet avholdt den 31. oktober. På selve sesjonen ble det redegjort for ulike temaer innen nordisk velferdspolitikken onsdag 1. november. Blant disse var blant annet barn, unge og likestilling, integrering og likestilling, sunnhet og livskvalitet. Det var en alkoholpolitisk redegjørelse samt fremleggelse av medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredning av hiv/aids og multiresistent tuberkulose, samt utvalgsforslag om psykiatri i Norden.

Nordisk Råd hadde utvalgsmøte 30. januar i Helsinki, Finlands Riksdag, hvor blant annet Nordisk Center for Alkohol- og Narkotikaforskning (NAD) presenterte sitt program for 2007-2010.

24. og 25. april 2006 holdt utvalget møte i Folketinget/ Eigtveds Pakhus i København. I forbindelse med utvalgsmøtet ble det holdt et seminar i Blågårdens Medborgerhus onsdag 25. april om hvordan nordiske politikere møter storbyungdommens behov. I tillegg arrangerte Medborger- og forbrukerutvalget et fellesseminar om æresrelatert vold som også var åpent for Velferdsutvalgets medlemmer. Siden september 2006 har utvalget behandlet et brev som ble mottatt av Nordisk Handikapforbund angående genetik og fosterdiagnostikk.

Utvalget behandlet saken også på utvalgsmøtet i Helsinki 30. januar, hvor sekretæren for Nordisk Bioetisk Komité, Helena von Troil, informerte utvalget om temaet. Utvalget har fått faglig bistand fra den Nordisk Bioetiske komité til vurdering av de kompliserte etiske spørsmål og dilemmaer som fremsettes av NHF. Svarbrev ble sendt etter utvalgets sommermøte i juni 2007. I kjølvannet av behandlingen vil Nordisk Bioetiske komité arrangere et seminar i Reykjavik den 19.-20. oktober 2007 som vil ta opp disse spørsmål, temaet vil være "Handikap og menneskeverd i den nye genetikkens era". (Handicap and human dignity in the age of the new genetics).

Velferdsutvalgets sommermøte ble holdt i Kirkenes og Murmansk. Velferdsutvalget har vært en pådriver i det nordiske samarbeidet for å bekjempe smittsomme sykdommer, hiv/aids og multiresistent tuberkulose (i Barentsområdet og med spesielt fokus på Arkhangelsk og Murmanskområdet.) Velferdsutvalget anså sommermøtet som en oppfølging av rekommendasjon fra Velferdsutvalget Nordisk Råd til Nordisk Ministerråd under sesjonen 2006. Utvalget reiste til Murmansk for å se nærmere på situasjonen i det aktuelle området.

Utvalget hadde møter med politikere fra Murmansk Regionale Duma, medlemmer av helse- og sosialkomiteen i Murmansk Regionale Duma, Chairman of the Committee on Health Care for å få et tettere samarbeid på dette området. Utvalget besøkte samtidig ulike behandlingsinstitusjoner og fengsel for å se nærmere på behandlingen av pasienter og innsatte. Velferdsutvalget besøkte følgende institusjoner: Murmansk Regionale senter for forebygging av tuberkulose, Murmansk Regionale Senter for forebygging og bekjempelse av aids og smittsomme sykdommer. Besøk i fengsel, The correctional colony № 18 (treatment of the tuberculosis among prisoners) og Murmansk Regionalsykehus for smittsomme sykdommer. Fra den norske delegasjonen i Nordisk Råd deltok Jan-Henrik Fredriksen.

På utvalgsmøtet i Kirkenes 20. juni ble to utvalgsforslag vedtatt. Utvalgsforslag om psykisk helse i Norden ble vedtatt ferdigbehandlet av utvalget. Forslaget bygger på det arbeid som utvalget har gjort i perioden 2005-2006, om situasjonen innen psykiatriomsorgen i Norden.

Det andre forslaget var fremsatt av den norske representanten Jan-Henrik Fredriksen. Han foreslo at Nordisk Råd bør anbefale de nordiske lands regjeringer hver for seg å utarbeide 2-3 konkrete tiltak innen grensehindringsarbeid, som presenteres av de enkelte lands statsministre, og at finansiering av disse planene legges inn i de årlige fremleggelsene av de nordiske lands statsbudsjetter. Forslaget ble vedtatt omgjort til utvalgsforslag.

Utvalget fikk til behandling medlemsforslag fra mittengruppen - A1412 om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Utvalget støttet forslaget og skriver en betenkning/innstilling. Flere saker følges videre, som blant annet om beskatning av privatpersoner av nordiske borgere boende i et annet nordisk land (trygd/pensjon m.m.).

Velferdsutvalget mottok brev fra Nordisk Ministerråd (NMR) 15. mai 2007. NMR ba om utvalgets uttalelse om en rapport som inneholder vurdering av de nordiske institusjonenes og samarbeidsorganer på helse- og sosialpolitisk område innen 31. mai. Det var ikke mulig for utvalget å rekke, men følger opp denne saken videre på septembermøtet 2007 i Göteborg.

5.6 Medborger- og forbrukerutvalget

De norske medlemmene av Medborger- og forbrukerutvalget har vært Reidar Sandal (A), Bendiks H. Arnesen (A), Karin S. Woldseth (FrP), og Anne-Margrethe Larsen (V). Utvalgets ansvarsområder er blant annet menneskerettigheter, organisert kriminalitet, demokrati, forbrukerspørsmål, likestilling, lovgivning, urbefolkningsspørsmål, innvandring og integrasjon. Fra september 2006 til august 2007 har utvalget særlig hatt fokus på bekjempelse av menneskehandel, vold i familien, og kamp mot internasjonal kriminalitet.

Ved utvalgets møte 20. september i Lahti ble det arrangert miniseminar om "Hvordan skal man samarbeide for å bekjempe menneskehandel?". Innledere på seminaret var Anders Oljelund, svensk ambassadør for internasjonalt samarbeid vedrørende bekjempelse av menneskehandel, Marco Gramegna, leder i EUs ekspertgruppe vedrørende menneskehandel, og Malin Björk, prosjektleder i det nordisk-baltiske prosjektet for retur av ofre for menneskehandel. Blant anbefalingene fra inn lederne var å opprette beskyttelsesenheter i alle nordiske og baltiske land, sammenlikne de nasjonale modellene for beskyttelse av ofre for

menneskehandel, og det må være et godt samarbeid mellom myndigheter og NGO-er.

På seminaret i Lahti deltok også representanter fra de nasjonale parlamentenes fagkomiteer. Fra Stortingets justiskomite deltok Tomas Breen og Hilde Magnussen Lydvo.

Ved utvalgsmøtet under sesjonen i København 31. oktober fikk utvalget en redegjørelse for EUs handlingsplan for forbrukerspørsmål 2007-2013, samt en oppdatering på statusen i det nordiske forbrukersamarbeidet etter at det ble omorganisert i 2005. Ilkka Kantell fra Handels- og industriministeriet sto for redegjørelsen. På sesjonen fremmet utvalget flere forslag for bekjempelse av menneskehandel. (For mer informasjon om sesjonen se kapittel 4.)

I forbindelse med utvalgsmøtene i Helsingfors 30. januar 2007 satte utvalget fokus på vold mot kvinner. En av inn lederne på et miniseminar var Kristin Skjørten fra institutt for samfunnsforskning i Oslo.

Den 25. april arrangerte utvalget et seminar om æresrelatert vold. Blant inn lederne var Anja Bredal fra Institutt for kvinne- og kjønnsforskning.

På det samme utvalgsmøtet besøkte utvalget Raul Wallenberg-instituttet i Lund og fikk en redegjørelse om menneskerettighetsarbeidet som gjøres der.

Sommermøtet fant sted i Haag, 26.-28. juni. I tillegg til møte med nederlandske parlamentarikere, fikk utvalget en innføring i det arbeidet som gjøres i Europol og Eurojust for å bekjempe organisert kriminalitet. Utvalget besøkte også Den internasjonale straffedomstolen og spesialtribunalet for det tidligere Jugoslavia.

5.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk Ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen Ministerrådets virksomhetsområde, samt granske Rådets årsberetning og revisjonsberetning. Norsk medlem av komiteen har i perioden vært Sigrun Eng (A).

Kontrolloppgaven i 2006 var samarbeidet i Vest-Norden. Komiteen la på sesjonen i 2006 fram sine konklusjoner ved en skriftlig og muntlig redegjørelse om kontrolloppdraget.

Kontrollkomiteen har i 2007 særskilt gransket de nordiske informasjonskontorene og deres rolle i nær-områdene. Bakgrunnen er i første rekke de gjennomgripende forandringer som de siste ti år har skjedd i de baltiske landene. De nordiske lands relasjoner til de baltiske landene har endret seg; etter inntreden i EU er de baltiske landene likeverdige samarbeids-

partnere. De nordiske informasjonskontorene i Baltikum og Russland har vært sentrale instrumenter i nærområdesamarbeidet, og det er viktig å se på hvorledes utviklingen har påvirket informasjonskontorenes rolle i dette samarbeidet. Komiteen har engasjert en ekstern utreder for dette granskingsoppdraget, og planen er at komiteen skal legge fram en rapport til Nordisk Råds sesjon høsten 2007. Som et ledd i dette arbeidet vil kontrollkomiteen besøke informasjonskontoret i St. Petersburg 3.-5. september 2007.

6. DET PARLAMENTARISKE ØSTERSJØSAMARBEIDET

Den 16. parlamentariske Østersjøkonferansen ble avholdt i Berlin den 27. og 28. august 2007. Sentrale tema for konferansen var Samarbeid og energispørsmål, arbeids- og velferdspolitik, og integrering av den maritime politikken rundt Østersjøen. Fra Stortinget deltok Sigrun Eng (Ap), Steinar Gullvåg (Ap), Øyvind Vaksdal (Frp), Inge Lønning (H) og Rolf Reikvam (SV). I tillegg deltok Hill-Marta Solberg (Ap) som leder for Den arktiske parlamentariske samarbeidskomité, Berit Brørby (Ap) som visepresident i Nordisk Råd, Asmund Kristoffersen (Ap) som leder for Østersjøkonferansens arbeidsgruppe om overgjødsling av Østersjøen, og Ivar Kristiansen (H) som medlem i samme arbeidsgruppe.

Under konferansen holdt Hill-Marta Solberg innlegg på vegne av Den arktisk parlamentariske samarbeidskomiteen. Berit Brørby holdt innlegg på vegne av Nordisk Råd. Asmund Kristoffersen presenterte sluttrapporten fra arbeidsgruppen om overgjødsling i Østersjøen.

Arbeidsgruppen ble opprettet i januar 2006. Det har vært to møter i arbeidsgruppen i 2007, et i Oslo i februar og det siste avsluttende møtet på Gotland i mai.

Kristoffersen var i april 2007 også invitert til å delta på konferansen på Bornholm, som var arrangert av Baltic 7 og oppfølging av "The Gotland Initiativ" der han deltok forrige år.

7. DET ARKTISKE PARLAMENTARISKE SAMARBEIDET

Den arktiske parlamentariske samarbeidskomité består av representanter fra de nordiske lands parlamenter, samt fra parlamentene i Canada, Russland og USA og fra Europaparlamentet. Urbefolkningen i de arktiske områder er også representert i komiteen, og reflekterer den deltakelse som urbefolkningen har i regjeringenes samarbeidsorgan, Arktisk Råd. I alt seks urbefolkningsorganisasjoner deltar i komiteen

som "permanente deltakere". Nordisk Råd og Vestnordisk Råd har observatørstatus i komiteen.

Stortinget er representert ved stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg som medlem, og med stortingsrepresentant Ivar Kristiansen som suppleant. Komiteens leder er Hill-Marta Solberg (fra september 2004).

Arbeidet i komiteen fra september 2006 til og med august 2007 har i det vesentlige vært å følge opp slutterklæringen fra den arktiske parlamentarikerkonferansen i Kiruna, og har etter hvert startet planleggingen av neste konferanse som finner sted i Fairbanks 12.-14. august 2008.

På komiteens møte i Oslo 22. november fikk medlemmene en redegjørelse for det norske formannskapsprogrammet i Arktisk Råd av utenriksminister Jonas Gahr Støre. Norge overtok formannskapet i Arktisk Råd etter Russland i slutten av oktober 2006. Hovedpunktene i formannskapsprogrammet er forvaltning av havområdene i nord, klimaendringene, og strukturen for samarbeidet i Arktisk Råd.

Komiteens møte den 28. februar fant sted i Brussel i forkant av Parlamentarikerkonferansen for den nordlige dimensjonen i Europaparlamentet 28. februar til 1. mars. Alle komiteens medlemmer deltok også på denne konferansen som samlet representanter fra de parlamentariske samarbeidsorganisasjonene i nordområdene. På komitémøtet fikk komiteen en introduksjon til EUs arbeid med å lage en maritim politikk. Leder for arbeidsgruppen på dette området, John Richardson, innledet.

Komiteens siste møte i perioden fant sted i Reykjavik 1. juni 2007. På dette møtet fikk komiteen blant annet en oppdatering med arbeidet under det norske formannskapet fra Robert Kvile (Senior Arctic Official) i UD. Komiteen ble også presentert for funnene i den store undersøkelsen av levekårene i Arktis (SLiCA) av prosjektleder Birger Poppel.

Komiteens neste møte blir i Ottawa 19. oktober 2007.

Komiteens leder Hill-Marta Solberg hilste på vegne av komiteen til Arktisk Råds møte i Salekhard. Videre var komiteen representert på en rekke seminarer og konferanser i nordområdene, blant annet Arctic Frontiers i Tromsø 22. januar 2007.

Den 22. og 23. mars 2007 hadde Hill-Marta Solberg møter i Washington og New York. Solberg møtte blant annet senatorene Lisa Murkowski og Ted Stevens, og representanter for ulike avdelinger i FN.

Komiteen var representert på møtet til arbeidsgruppen for bærekraftig utvikling og møte mellom "Senior Arctic Officials" 12. og 13. april 2007 i Tromsø.

Siden februar 2006 har sekretariatsfunksjonen for Den arktiske parlamentariske komité vært i Stortinget.

8. DELEGASJONENS ARBEID FOR ØVRIG

8.1 Delegasjonens sammensetning

Stortinget valgte den 19. oktober 2006 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Storingsrepresentant Hill-Marta Solberg
 Odelstingets president Berit Brørby
 Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Storingsrepresentant Britt Hildeng
 Storingsrepresentant Sigrun Eng
 Storingsrepresentant Reidar Sandal
 Storingsrepresentant Bendiks H. Arnesen
 Storingsrepresentant Thore A. Nistad
 Storingsrepresentant Jan-Henrik Fredriksen
 Storingsrepresentant Siv Jensen
 Storingsrepresentant Karin S. Woldseth
 Storingsrepresentant Ib Thomsen
 Lagtingets president Inge Lønning
 Storingsrepresentant Kari Lise Holmberg
 Storingsrepresentant Ivar Kristiansen
 Storingsrepresentant Rolf Reikvam
 Storingsrepresentant Inge Ryan
 Storingsrepresentant Dagfinn Høybråten
 Storingsrepresentant Dagfinn Sundsbø
 Storingsrepresentant Anne Margrethe Larsen

Ved delegasjonens konstituering 19. oktober 2006 ble Lagtingets president Inge Lønning og Odelstingets president Berit Brørby valgt til hhv. delegasjonens leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Storingsrepresentant Thore A. Nistad
 Stortingets visepresident Rolf Reikvam
 Storingsrepresentant Dagfinn Høybråten
 Storingsrepresentant Dagfinn Sundsbø
 Storingsrepresentant Anne Margrethe Larsen

Valg foretatt på Nordisk Råds 58. sesjon.

På rådets 58. sesjon i København ble fordeling på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)
 Berit Brørby (A)
 Inge Lønning (H)
 Dagfinn Høybråten (KrF), Nordisk Råds president for 2007

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)
 Britt Hildeng (A)
 Rolf Reikvam (SV)
 Dagfinn Sundsbø (Sp)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)
 Bendiks H. Arnesen (A)
 Reidar Sandal (A)
 Karin S. Woldseth (FrP)
 Anne Margrethe Larsen (V)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)
 Asmund Kristoffersen (A), leder
 Siv Jensen (FrP)
 Ivar Kristiansen (H)

Velferdsutvalget (14 medlemmer)
 Hill-Marta Solberg (A)
 Ib Thomsen (FrP)
 Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
 Kari Lise Holmberg (H)

Næringsutvalget (15 medlemmer)
 Sigrun Eng (A)
 Thore A. Nistad (FrP)
 Inge Ryan (SV)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)
 Sigrun Eng (A)

Valgkomiteen (7 medlemmer)
 Berit Brørby (A)

Storingsrepresentant Ivar Kristiansen ble valgt som leder av Nordisk Handikappolitisk Råd under sesjonen i 2006 for perioden 1. januar 2006-31. desember 2008.

Storingsrepresentant Trond Helleland ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. juni 2006-31. mai 2008.

Storingsrepresentant Rolf Reikvam ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med stortingsrepresentant Trond Helleland som suppleant for årene 2007 og 2008.

8.2 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2006 til 1. halvår 2007 har delegasjonen holdt syv møter, herav fem delegasjonsmøter og ett arbeidsutvalgsmøte.

Delegasjonens leder er Lagtingets president Inge Lønning, Odelstingets president Berit Brørby er nestleder. Lønning og Brørby ble gjenvalgt som leder og nestleder på delegasjonsmøte den 19. oktober 2006.

På delegasjonens møte den 18. september 2006 ble Dagfinn Høybråten nominert til Nordisk Råds president for 2007. Høybråten ble valgt som Rådets presidentkandidat med akklamasjon, Berit Brørby ble med 13 mot 4 stemmer valgt som kandidat til visepresident for Nordisk Råd.

På delegasjonens møte den 19. oktober 2006 fikk delegasjonen en orientering av samarbeidsminister Heidi Grande Røys om viktige saker på kommende sesjon, herunder status for arbeidet med budsjettet, grensehindringer, Færøyenes søknad om selvstendig deltakelse i Nordisk Råd, redegjørelser fra Ministerrådet om barn, unge og likestilling, klimaendringer, arktisk forskning, sunnhet og helse, samt språkpolitikk. Inge Lønning redegjorde for prosessen omkring "Co-existence of Civilizations", Rådets innspill og presidiets rekommandasjon.

Arbeidsutvalget hadde møte den 1. desember 2006 hvor tema bl.a. var evaluering av Nordisk Råds 58. sesjon, og toppmøtet mellom de nordiske statsministrene og nordiske opposisjonsledere.

Delegasjonen hadde den 8. februar 2007 møte med Foreningen Norden. Fra Foreningen Norden deltok styreleder Tove Veierød, generalsekretær Per Ritzler og assisterende generalsekretær Espen Stedje. Tema for møtet var bl.a. informasjon om Foreningen Nordens virksomhetsplan, herunder endret mandat for "Norden i fokus".

Delegasjonen hadde møte den 28. mars 2007 hvor samarbeidsminister Heidi Grande Røys var invitert til å redegjøre for gjennomføringen av hovedpunktene i det nordiske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd i 2006. En egen rapport om gjennomføringen av formannskapsprogrammet er tilgjengelig. Grande Røys viste til denne og konsentrerte seg om fem punkter; nordområdesatsingen, den nordiske velferdsmodellen, kunnskap, fornyelse og verdiskaping, grensehindersamarbeidet og reformarbeidet.

På delegasjonsmøtet 14. juni 2007 presenterte samarbeidsminister Heidi Grande Røys hovedlinjene i generalsekretærens budsjettforslag for 2008. Samarbeidsministeren redegjorde for arbeidet som gjøres i forhold til globalisering, og svarte kort på delegasjonens spørsmål om hva Norge har bidratt med av innspill i denne prosessen.

Samarbeidsministeren redegjorde for arbeidet med å fjerne grensehindringer og viste til fire prioriterte områder; finans, helse og sosial, utdanning og næring. Det er ansatt to pådrivere for å få fortgang i arbeidet, Helge Kringstad innen næring, Ragnar Kristoffersen innen helse- og sosialområdet. Kringstad og Kristoffersen var begge til stede på møtet og ga delegasjonen en kort oversikt over sine respektive områder.

Av øvrige møter hvor delegasjonen har deltatt: Den 7.-8. mars 2007 besøkte deler av delegasjonen Grensetjenesten Morokulien etter invitasjon fra Nordisk Råds svenske delegasjon. Tema var grensehindringer.

Den 19. mars 2007 deltok medlemmer av delegasjonen på studiebesøk til Nordforsk, Nordisk Innovasjonssenter og Nordisk Energiforskning.

Den 22. april 2007 arrangerte delegasjonen et møte med frivillige organisasjoner hvor temaet var "Samarbeid i Norden - frivilligheten og det offentlige".

8.3 Parlamentarisk forankring av det nordiske samarbeidet i Stortinget

De nordiske parlamentspresidenter og Nordisk råds presidium har de senere år diskutert hvordan man tydeligere kan fokusere på arbeidet i Nordisk Råd samtidig som dette arbeidet kan inkluderes i de nasjonale parlamentsarbeid. Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk Råd skal forankres best mulig i parlamentene og i fagkomiteene.

Parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium har nå årlige møter med utveksling av synspunkter om Nordisk Råds prioriteringer og arbeidsoppgaver med utgangspunkt i Rådets program for kommende år. Neste møte vil finne sted under Nordisk Råds sesjon i Oslo den 30. oktober.

Stortingets delegasjon til Nordisk Råd har fordelt og oversendt vedtakene fra Nordisk Råds sesjon i 2006 på relevante fagkomiteer i Stortinget. Likeledes har delegasjonen gått gjennom det finske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd og delt opp hovedprioriteringer og initiativ som omtales i programmet, slik at de passer til komitéstrukturen i Stortinget. I brev av 18. januar 2007 ber stortingspresidenten komiteene gjennomgå de av Nordisk Råds vedtak og de deler av formannskapsprogrammet som er relevant for komiteen og tar dette i betraktning i komiteens løpende arbeid, og rapporterer tilbake til Stortingets delegasjon til Nordisk Råd om hvordan komiteen har fulgt opp denne henvendelsen.

Utenrikskomiteen meddeler i sitt svar at man har tatt inn det nordiske perspektivet i komiteens behandlede saker der dette har vært relevant, bl.a. i komiteens innstilling om gjennomføringen av europapolitikken, der komiteen blant annet uttalte: "Komiteen vil vektlegge en særlig dialog om europeiske samarbeidsspørsmål med våre nordiske naboer". Utenrikskomiteen opplyste også at man vektlegger kontakt med utenrikskomiteene i de andre nordiske lands nasjonalforsamlinger, og vil i løpet av stortingsperioden avlegge besøk hos motparten i alle de nordiske hovedstedene.

Familie- og kulturkomiteen viste i sitt svar til en interpellasjonsdebatt inspirert av den nordiske språkdeklarasjonen, og hvor flere av komiteens medlemmer deltok. En rekke synspunkter fra debatten vil ventelig inngå i komiteens behandling av en stortingsmelding om språk.

Helse- og omsorgskomiteen melder at de har hatt flere saker til behandling som knytter an til enkelte av vedtakene fra Nordisk Råds sesjon 2006, blant annet om en kompetanseplan for å rekruttere flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgsyrkene, nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller og om endringer i pasientrettighetsloven.

Justiskomiteen meddelte at de i inneværende stortingssesjon ikke har hatt saker til behandling som direkte har gitt foranledning til nordisk kontakt eller samarbeid. Komiteen har imidlertid ved flere anledninger diskutert og uttrykt ønske om en større grad av nordisk samarbeid der dette er naturlig i forhold til komiteens arbeid, for eksempel narkotikakriminalitet og menneskehandel og kjøp av seksuelle tjenester.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen melder at de i behandlingen av saker som gjelder grunnopplæringen har hatt øye for tilsvarende ordninger i de andre nordiske land.

Næringskomiteen nevner grensehindre for arbeid og samhandel, samt en felles nordisk rovdyrpolitikk som eksempler på saker i Nordisk Råd som er relevant for komiteens arbeid. For øvrig sier komiteen at det er liten samordning mellom næringskomiteens arbeid og prosessene i Nordisk Råd og påpeker at dersom denne samordningen skal lykkes, må det skje gjennom et mer planmessig arbeid. Etter komiteens mening bør Stortingets komiteer med jevne mellomrom drøfte hvilke saker som med fordel kan settes på Nordisk Råds agenda, og varsler at det vil bli tatt opp på næringskomiteens saksområde.

Transport- og kommunikasjonskomiteen var på en befarung til Hedmark i november 2007, og i programmet inngikk saker av internordisk betydning, herunder transport over riksgrensen. Komiteen var også representert i forbindelse med gjenåpning av togforbindelsen Oslo-Stockholm.

8.4 Vest-Norden

Parlamentarisk samarbeid mellom Færøyene, Grønland og Island har røtter tilbake til 1985, men samarbeidet ble mer formalisert i 1997 da landene vedtok sin nåværende samarbeidsavtale og forretningsorden, og man endret navnet fra Vestnordisk samarbeidsforum til Vestnordisk Råd. Færøyenes Lagting, Islands Allting og Grønlands Landsting velger 6 representanter hver til Vestnordisk Råd, dvs. 18 medlemmer i alt.

Kontakten mellom Stortinget og Vestnordisk Råd har siden 2002 blitt styrket. Stortingets presidentskap besluttet høsten 2002 å etablere et tettere samarbeid med Vestnordisk Råd, og stortingsrepresentanter har siden deltatt på konferanser i regi av Vestnordisk Råd som observatører og som gjest ved årsmøtene til Vestnordisk Råd.

Ved årsmøtene har et medlem av Presidentskapet deltatt. Ved temakonferansene har representanter fra relevant fagkomité deltatt. I 2006 var temaet turisme og turismesamarbeid og to representanter fra Næringskomiteen deltok. Tidligere temaer har vært fiskerisamarbeid (2005) og energi (2004).

Stortingsrepresentant Thomas Breen deltok på Vestnordisk råds konferanse i juni 2007 i Husavik på Island som hadde temaet "Vest-Norden i en globalisert verden". Konferansen ga et overblikk over de utfordringer som globaliseringen av handel medfører for de vestnordiske landenes økonomiske utvikling, næringsstruktur og politiske beslutningstakere. Særlig fokus ble rettet mot de vestnordiske landenes frihandelsavtaler, så vel eksisterende som framtidige muligheter.

På Vestnordisk råds årsmøte som fant sted i Nuuk på Grønland 20.-24. august, deltok Odelstingets vise-president Olav Gunnar Ballo. Odelstingspresident og medlem av Nordisk Råds Presidium, Berit Brørby, representerte Nordisk Råd på årsmøtet.

8.5 Informasjonsarbeid

Nordisk Råds felles informasjonsstrategi, som koordineres av sekretariatet i København, bygger på tre hovedpunkter: Informasjonssiden analysnorden, nyhetsbrevet Norden i veckan som distribueres elektronisk hver uke og hjemmesiden på Internett www.norden.org med informasjon om det offisielle samarbeidet. Nyhetsbrevet Top of Europe distribueres elektronisk hver måned. Det trykkes på engelsk og russisk.

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråds felles informasjonsavdeling i København består av et antall informatører, en redaktør, tolker, oversettere og en publikasjonsenhet.

Den norske delegasjonen bedrev også egen informasjonsvirksomhet.

Det er i løpet av det siste året sendt ut en rekke pressemeldinger, formidlet publikasjoner og informasjonsmateriell, samt besvart muntlige og skriftlige forespørsler.

En vesentlig del av den utadvendte virksomheten har vært rettet mot barn og ungdom.

Stortingsrepresentant og Nordisk Råds president Dagfinn Høybråten representerte den norske delegasjonen i forbindelse med et arrangement på Bærum Bibliotek den 27. januar 2007, hvor de nominerte forfatterne fra Norge til Nordisk Råds litteraturpris Thomas Espedal og Jan Jakob Tønseth ble presentert.

Delegasjonen har et godt samarbeid om informasjonsspørsmål med Foreningen Norden og Norden i Fokus.

Delegasjonen er representert i styrene for Nordisk Informasjonskontor i Alta og Arendal ved hen-

holdsvis Jan-Henrik Fredriksen og Anne Margrethe Larsen.

Den norske delegasjonen, Norden i Fokus, Foreningen Norden og Norli bokhandel arrangerte Nordiske dager i Oslo 16. oktober-3. november 2006. Et arrangement der Norden og nordisk samarbeid settes i fokus.

Nordisk Råd deler årlig ut stipender til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for år 2007, var DKK 90 000. Følgende journalister mottok stipend for i år:

Vigdis Ragnhild Hvaal, journalist NRK Dagsrevyen, DKK 60 000

Arne Storrønningen, redaktør i Tidsskriftet Folkevett, DKK 30 000

8.6 Møte med frivillige organisasjoner

Den 22. april 2007 arrangerte delegasjonen et møte med frivillige organisasjoner hvor temaet var "Samarbeid i Norden - frivilligheten og det offentlige".

Innledere på møtet var Inge Lønning, Dagfinn Høybråten, Birgitte Brekke fra Frivillighet Norge, Håkon Lorentzen, forskningsleder ved Institutt for samfunnsforskning, og Johan Alling fra Nordisk Ministerråd. Per Ritzler fra Foreningen Norden var ordstyrer.

Blant tema som ble presentert på møtet, var: "Finnes det en nordisk frivillighet?" Her ble det pekt på at aktiviteten i Norden er rettet mot fritid, kultur og idrett, mens i resten av Europa er fokus rettet mot helse- og sosialområdet. Norden har et veldig høyt antall medlemmer, mens i Europa er det mer tradisjon for å stille opp uten å være medlemmer.

Et annet tema som ble berørt, var "Frivillighet i forandring", hvor det skjer store endringer i det sivile rommet. Store organisasjoner mister medlemstall, nye ad hoc-organisasjoner vokser frem og faller ofte sammen igjen. Vi ser et mer situasjonsbetinget engasjement med folk som ikke vil være medlemmer og organisasjoner som gjerne har mer aktivitet enn medlemmer.

Representanten fra Nordisk Ministerråd redegjorde for deres strategi og samarbeid med frivillige organisasjoner, samt eksisterende støtteordninger.

Vedlegg 1**Ikke afskrevne rekommandationer og fremstillinger 2003-2005****5/2003 - Rekommandation angående beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)***Rekommandationen lyder:*

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) att se över formerna för beskattning av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av det nordiska skatteavtalet.

2) att förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

*Nordiska Ministerrådet meddelar:**Ad 1)*

Inom ramen för arbetet med översyn av det nordiska skatteavtalet väntas ett utkast till protokoll om förändringar i det nordiska skatteavtalet bli framlagt under hösten 2007. Detta kan få betydelse för reglerna om beskattning av pensioner i ett annat nordiskt land. Nordiska Ministerrådet avser därför att återkomma till Nordiska Rådet angående rekommandationen efter det att protokollet är antaget.

Ad 2)

Bedömningen av rätten till förtidspension följer nationella regler och skiljer sig åt de nordiska länderna emellan. Varje land avgör således utifrån sina nationella bedömningsgrunder, vilka personer som kan ha rätt till förtidspension. Frågan kompliceras ytterligare av ländernas olika krav på graden av arbetsförmåga för att bevilja förtidspensioner.

For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker har den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÅK-S, utarbetat en nordisk guide för nationella tjänstemän, som ska underlätta handläggandet av nordiska förtidspensionsärenden. Guiden beskriver de olika nationella reglerna som kringgärdar förtidspensionsområdet och anger vilken dokumentation de olika länderna behöver för att kunna behandla ett ärende. Tanken är att denna pensionsguide ska underlätta och påskynda processen med att fatta beslut i enskilda ärenden. Guiden färdigställdes i november 2006 och är nu ute för översättning i länderna. Guiden kommer att läggas ut på respektive myndighet intranät samt delas ut till handläggare som arbetar med förtidspensionssaker.

Det pågår också ett arbete med att etablera en nordisk socialförsäkringsportal med information om bl.a. pensionsregler i alla de nordiska länderna, tillgänglig på alla nordiska språk. Den nordiska socialförsäkringsportalen förväntas vara färdig under våren 2008.

Rekommandationens anden at-sats kan hermed afskrives.

13/2003 - Rekommandation angående Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd) (første at-sætning opretholdt)*Rekommandationen lyder:*

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) att initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

Nordisk ministerråd meddeler:

De nationale myndigheder har hovedansvaret for at implementere handlingsplanen og omsætte denne til konkrete aktiviteter. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal styrke det nordiske samarbejde vedr. diabetes.

I juni afholdes en konference for forskere og repræsentanter for diabetesregistre i de nordiske lande, hvor der sættes fokus på samarbejdsområder og særligt fokus på muligheden for at samordne diabetesregistre indenfor Norden. Konkrete forslag til fremtidige initiativer til samarbejde og netværksetablering, herunder ansøgninger til EU og NordForsk er en vigtig målsætning for konferencen. Udover repræsentanter fra de nordiske lande inviteres også repræsentanter fra Arkangelsk.

Derudover afholdes en konference i oktober med fokus på diabetes og fedme som samfundsproblem og helseøkonomiske aspekter, hvor bl.a. forskere i Norden også inviteres med henblik på at diskutere samarbejde, herunder samkøring af registre og validitet.

Endelig har NHV i 2007 sat fokus på det videre arbejde med implementering af handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og motion. De igangsætter flere initiativer som er tæt relate-

ret til diabetesproblematikken og samordning af nordisk kompetence inden for området.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

2/2004 - Fremstilling angående Open Source Software (A 1341/näring)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) at der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle bestpractice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

2) at der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

3) at nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange siden forslaget blev fremført i 2004, hvilket fremgår af Ministerrådet tidligere besvarelser.

Ministerrådets har blandt andet behandlet rekommandationen i et samarbejde mellem flere af Ministerrådets fagsektorer - IT sektoren; næringssektoren; uddannelses og forskningssektoren samt konsumentsektoren, idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Dette har forlænget sagsbehandlingen. I løbet af efteråret 2005 begyndte en afklaring at nærme sig sin afslutning, men blev radikalt ændret af den moderniseringsproces som Ministerrådet samtidigt gennemgik. Det blev klart, at to af de fire involverede fagsektors Ministerråd (MR-IT og MR-konsument) skulle nedlægges. Det forslag som oprindeligt have været behandlet mistede derved det Ministerråd som havde ledet processen (MR-IT) samt det Ministerråd (MR-konsument) som ejede det open source initiativ (NordicOS), som Nordisk Råd pegede på som interessant. Som følge heraf blev det daværende forslag ikke muligt at gennemføre.

Per 1. januar 2006 overtog Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U) ansvaret for koordinering af det nordiske samarbejde på politik-

området informations- og kommunikationsteknologi (IT). I den forbindelse således også ansvaret for nærværende rekommandation.

MR-U har i løbet af 2006 arbejdet på at afklare, hvorledes MR-U skulle varetage sit nye koordineringsansvar, samt med hvilket IT-politisk fagligt indhold. MR-U har ikke fundet grundlag for at prioritere politikområdet Open Source Software.

Der er for nærværende ikke planer om at tage spørgsmålet op på et senere tidspunkt. På den baggrund foreslås det at rekommandationen afskrives.

7/2004 - Fremstilling angående samarbeidsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (B 226/medborger)

Fremstillingen lyder :

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

At gennemføre Ministerrådsforslag om et samarbejdsprogram på konsumentområdet 2005-2010, B 226/medborger

Nordisk Ministerråd meddeler :

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Som en konsekvens heraf besluttede de nordiske konsumentministre at fortsætte deres samarbejde i uformelt regi på den måde, at de etablerede en embedsmandsgruppe kaldet NordKons, som skulle forestå det fremtidige samarbejde, herunder arbejdet med opfølgning på det nævnte samarbejdsprogram 2005-2010.

Nordisk Ministerråd skabte ved strukturomlægningen mulighed for i en overgangsperiode at yde administrativ støtte til uformelt samarbejde, ligesom der i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt.

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Som en konsekvens heraf besluttede de nordiske konsumentministre at fortsætte deres samarbejde i uformelt regi på den måde, at de etablerede en embedsmandsgruppe kaldet NordKons, som skulle forestå det fremtidige samarbejde, herunder arbejdet med opfølgning på det nævnte samarbejdsprogram 2005-2010.

Nordisk Ministerråd skabte ved strukturomlægningen mulighed for i en overgangsperiode at yde ad-

ministrativ støtte til uformelt samarbejde, ligesom der i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt.

Nordisk Ministerråd mener, at rekommandationen kan afskrives.

13/2005 - Fremstilling angående konference om korruption (A 1373/medborger)

Framstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Nordisk Ministerråd meddeler:

En konferens om korruption gennemføres i enlighet med framstillingen den 23-24 maj 2007 i Moskva. Huvudarrangører är de finska och ryska justitieministerierna, med stöd och deltagande av andra myndigheter och organisationer, bl.a. de finska och ryska riksåklagarämbetena samt den juridiska administrationen i det ryska parlamentet. Experter från Förenta nationerna (FN), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Europarådet inbjuds att delta.

Arrangörerna har inbjudit en grupp parlamentarer från Nordiska rådet till konferensen.

Åtgärder mot korruption ingår bl.a. i de bilaterala handlingsplaner som det ryska justitieministeriet har överenskommit om med det finska justitieministeriet respektive det svenska justitiedepartementet. Arrangörerna planerar att följa upp konferensen med studiebesök för experter i september månad detta år och man överväger också att initiera andra former av uppföljning under 2008.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

18/2005 - Rekommandation om arktisk forskning (A 1370/kultur) (første at-sætning opretholdt)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) å gennemføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblik på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007.

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Ministerrådet ställer sig mycket positivt till denna rekommendation, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Ministerrådet lät under 2006 CICERO (Senter for klimaforskning) ta fram en förstudie med rubriken "Forslag til hovedstudie: kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer i Arktis". Denna förstudie presenterades som en ministerredogörelse av minister Øystein Djupedal under Nordiska rådets session 2006. Förstudien har satts ut på nätet (www.norden.org) och den har också tryckts upp i 200 exemplar.

Ministerrådet har givit NordForsk i uppdrag att leda arbetet med att ta fram huvudstudien. Arbetet påbörjas i januari 2007, skall vara färdigt i augusti och den tryckta rapporten skall föreligga till Nordiska rådets session 2007. Huvudstudien skall bygga på förstudien men vara mera detaljerad och komma med konkreta förslag på eventuella forskningsinsatser som Norden borde initiera.

Nordisk Ministerråd anser för sin del, att rekommandationen kan afskrives.

19/2005 - Rekommandation angående Helse og næringsudvikling blandt urfolk i Barentsregionen (A 1374/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) at det i Nordisk Ministerråds program for samarbejdet med Rusland inkluderes tiltag til næringsudvikling for urfolkene, såsom at etablere obshinaer.

2) At det i Nordisk Ministerråds program for samarbejdet med Rusland inkluderes tiltag for at bedre helsesituationen i Lovozero kommune.

3) At der i anledning af FN's nye urfolkstiår 2005-2015 sammen med Arktisk Råd arrangeres en konference i 2006 for myndigheder og organisationer, som er involverede i arbejdet med urfolk i Barentsregionen. Konferencen bør identificere fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nås.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd har besluttet, at en prioritet i Ruslandsprogrammet 2006-2008 er samarbejde med Barentsrådet og Barents Regionalråd. Ministerrådet henviser desuden til besvarelsen af Rekommandation 19/2004.

Ad 1)

I løbet af 2006 blev der opnået enighed mellem det finske formandskab for Barentsrådet og Nordisk Ministerråd om samarbejde om tre pilotprojekter. De tre pilotprojekter er indenfor områderne økonomisk udvikling, klimaforandringer og urbefolkning. Samarbejdet blev i februar 2007 godkendt af Barentsrådets Committee of Senior Officials.

Projektet på området urbefolkning inkluderer to delprojekter: et delprojekt om udvikling af familiebaseret virksomhedsudvikling blandt urbefolkningen i Barentsregionen og et delprojekt om reetablering af familiebaseret rensdyrbrug på Kola-halvøen.

Det første delprojekt, som medfinansieres af Finland, bliver implementeret i Lovozero og Krasnoshelje kommuner. Projektet består af tre komponenter: virksomhedsudvikling, udvikling af traditionelle håndværksmetoder, og sprogundervisning i Kildin samisk og Nordsamisk.

Det andet delprojekt, som medfinansieres af Norge, bliver implementeret i obshina Kildin. Projektet fokuserer på udvikling af et bæredygtigt økonomisk grundlag for befolkningen i Kildin gennem udvikling af traditionelle metoder til rensdyrbrug.

Begge delprojekter fokuserer på at forbedre det økonomiske grundlag for urbefolkningen i Murmansk Oblast gennem oplæring i og udvikling af det traditionelle næringsliv. Særligt det andet delprojekt vil medvirke til at styrke det traditionelle obshina i Kildin og dermed bidrage til at styrke obshinaer i Barentsregionen.

Foruden disse aktiviteter som gennemføres i samarbejde med Barentsrådet, så finansierer Nordisk Ministerråd en række aktiviteter i relation til oprindelige folk gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram. Her har ministerrådet bla. medvirket til a) at udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis, b) at undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirkning af verdensøkonomien og klimaforandringer, c) at undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis, d) at udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland (Chukotka og på Kola-halvøen e) at undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling, f) at støtte uddannelsen af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic, samt g) at støtte et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som kan være med til at bidrage til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.

Ad 2)

Som nævnt i besvarelsen af rekommandationens del 1 implementeres et af pilotprojekterne aftalt mel-

lem Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i Lovozero Kommune, som er beliggende i Murmansk Oblast. Det må forventes, at et forbedret økonomisk grundlag for urbefolkningen i kommunen vil bidrage til en forbedret situation også på social og helseområdet.

Dertil skal nævnes, at der i Nordisk Ministerråds besvarelse af rekommandation 16/2006 Bekæmpelse af hiv/aids og multiresistent tuberkulose i Barentsområdet omtales tiltag, som forventes at medvirke til en forbedring af helsesituationen i Barentsregionen, herunder Murmansk Oblast og dermed Lovozero Kommune. Bl.a. nævnes samarbejde inden for den Nordlige Dimensions partnerskab for social og helse samt forskellige projekt- og conferenceaktiviteter.

Ad 3)

De oprindelige folk deltager aktivt i samarbejdet i Barentsområdet og har permanent deltagelse i møderne i Arktisk Råd (Permanent Participants). De oprindelige folks deltagelse støttes varmt af alle de nordiske lande såvel som af Nordisk Ministerråd, og støtten gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram og finansiering gennem de respektive fagsektorer under ministerrådets er et synligt bevis herpå.

Senest har ministerrådet i 2007 støttet Sami Parlament i Finland med afholde en arktisk workshop vedr. oprindelige folks rettigheder, ejendomsret og ejerskab over naturressourcer, som indspil til FN's Permanent Forum on Indigenous Peoples Issues 6. session i maj 2007. Workshopen skal identificere nuværende og kommende udfordringer for oprindelige folks rettigheder samt dele erfaringer og komme med rekommandationer til hvordan problemerne kan løses.

Nordisk Ministerråd finder at den af Nordisk Råd foreslåede konference om fælles mål for urfolkstiet og en plan for hvordan disse mål opnås, bør have sit udgangspunkt i Barentsrådet eller Arktisk Råd. Først når en forankring i de relevante regionale råd er etableret og et klart formål, omfang og perspektiv er identificeret, vil Nordisk Ministerråd tage stilling til en eventuel medfinansiering af en sådan konference.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

23/2005 - Rekommandation angående tilpasning af handicaplove og -forfatning til at omfatte psykisk syge handicappede (A 1344/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. att kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka
2. att utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma för-

utsättningar som somatisk handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Nordisk Ministerråd meddeler:

EK-S samt Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR - et rådgivende organ for Nordisk ministerråd, som består af parlamentarikere, tjenestemænd, repræsentanter for de selvstyrende myndigheder samt repræsentanter fra de nationale paraplyorganisationer for personer med nedsat funktionsevne i de nordiske lande) anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilbudene til personer med psykiske lidelser, og at der er behov for løbende at være opmærksom på at også personer med psykisk lidelse indgår i det generelle arbejde for at forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. EK-S og Nordisk Handicappolitisk Råd anser det ikke som formålstjenesteligt at igangsætte en kortlægning af forskellige handicaplove og hvordan disse love anvendes i forhold til psykisk syge, da det i praksis vurderes som svært ressourcekrævende og den nordiske nytteværdi vurderes at være relativ lille.

Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Samarbejdsorgan for handicapsspørgsmål (NSH) aktivt med indsatser som skal forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. Som alternativ til en nordisk kortlægning vil NSH få i opdrag at komme med forslag til gennemførelsen af et nordisk seminar som er bredt sammensat med repræsentanter for myndigheder og relevante brugerorganisationer, hvor formålet er at identificere nationale og nordiske problemstillinger på området. Der skal her skelnes mellem behov for nationale indsatser og fælles nordiske tiltag. Fokus vil ligeledes være fremadrettet og tage udgangspunkt i arbejdet med implementeringen af den ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne, hvor personer med psykisk funktionsnedsættelse indgår. I implementeringen af FN konventionen ligger der et stort ansvar både for myndigheder og brugerorganisationer i at få en større bevidsthed om at personer med psykisk funktionsnedsættelse også omfattes af konventionen som skal sikre lige rettigheder. Eftersom Sveriges formandskab i nordisk ministerråd 2008 delvis sammenfalder med det svenske formandskab i Europarådet, ser Sverige muligheden for at samarbejde med Europarådet og NSH om en sådan konference.

I Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR)'s har også i deres arbejdsprogram for 2007 rettet fokus på ovenfor nævnte FN konvention for personer med nedsat funktionsevne.

Slutteligt skal det tilføjes at NHR understreger at det er vigtigt at undgå begreber som "psykisk syge" og i stedet benytte et mere opdateret begrebsapparat.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

25/2005 - Rekommandation angående bekjæmpelse af menneskehandel (A 1371/medborger) (første at-sætning opretholdes)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) at tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

Nordisk ministerråd meddeler:

Menneskehandel er et vigtigt og prioriteret indsatsområde med mange medspillere involveret - nationale som internationale aktører. Nordisk ministerråd anser det som vigtigt at koordinere og samarbejde med andre aktører med henblik på at undgå duplikering af aktiviteter og for sikre at tilgængelig viden og fakta spredes til flere involverede aktører.

I forlængelse heraf er MR-S i gang med at undersøge konkrete muligheder for at samarbejde med andre internationale aktører i feltet om en komparativ undersøgelse, som skal kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofre for menneskehandel i et modtagerland og opklaring af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen vil bygge på indsamling og analyse af erfaringer fra de nordiske lande samt udvalgte europæiske lande, som repræsenterer forskellige modeller for forlænget ophold til ofre for menneskehandel. Der lægges vægt på et helhedsorienteret og tværsektorielt perspektiv på tværs af det social, ligestilling og lovgivningsområdet. MR-LOV og MR-JÄM inviteres til at deltage i finansieringen og planlægning af undersøgelsen.

I tillæg bemærker MR-LOV at Rekommandationen i första hand rör frågor om uppehållstillstånd och utlänningslagstiftning. Dessa spørgsmål faller inte inom ansvarsområdet för de nordiska justitieministrarna. Emellertid kan en sådan undersökning som efterlyses i rekommandationen samla erfarenheter som kan bidra till ett effektivare uppkärlande av brott m.m., något som faller inom justitieministrarnas ansvarsområde. Härtill kommer det angelägna i att myndigheter samverkar brett över olika politikområden i kampen mot grov organiserad kriminalitet, varför MR-lag önskar bidra till den undersökning som avses i rekommandationen.

Tanken er at integrere ovennævnte undersøgelse i bredere rapport om menneskehandel. Eksempelvis er United Nations Office on Drugs and Crime

(UNODCP) i gang med forberedelsesfasen af en større kortlægningsundersøgelse ligesom andre centrale internationale aktører f.eks. EU kan have planlagt lignende aktiviteter eller have kendskab til eksisterende undersøgelser.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

26/2005 - Rekommandation angående rapport om bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om Nordisk Baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006

Nordisk Ministerråd meddeler:

Ordförandeskapslandet ber att få vänligen rapportera följande gällande arbetet i den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF):

Mandatet för den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF) utgick i augusti 2006. Arbetsgruppen grundades år 2002 på utrikesminister Anna Linds initiativ och dess mål var att lyfta upp människohandeln på den politiska agendan i alla nordiska och baltiska länder. Resultaten har varit utmärkta; nästan alla länder har godkänt verksamhetsplanen mot människohandel. Samtidigt har man på statssekreterarenivån fått fram en gemensam politiska linje och effektiviserat samarbetet för att förhindra människohandeln. Arbetsgruppen har också satt igång ett pilotprojekt för säkert återvändande för människohandelns offer från de Baltiska länderna. Samarbetet fortsätter på expertnivå, genom att NBTF införlivades i CBSSs verksamhet den 1 september 2006. Därmed så har samarbetskretsen utvidgats till att omfatta även Tyskland, Ryssland, Polen samt EU kommissionen.

Sammanfattningsvis har arbetet mot människohandel efter 2002 har uppnått en ny nivå inom NB8. Därutöver har arbetsgruppen presenterat sina aktiviteter i flere internationella fora. Bland annat i EU och Afrika har man visat intresse för NBTFs modell om gränsöverskridande samarbete för att minska människohandel.

Arbetsgruppens slutrapport överlämnades officiellt till ministrarna vid mötet i Oslo i augusti 2006.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Fremstillinger vedtaget af præsidiets januar-oktober 2006, hvor det udestår meddelelser fra Nordisk Ministerråd

2/2006 - Framställning angående program og principper for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Samarbetet inom ramen för det nordiska justitieminiistrarna antog år 2005 och som Nordiska rådet fått sig förelagt i form av ett ministerrådsförslag. Samarbetets närmare innehåll styrs framför allt av de olika ordförandeskapsprogrammen.

Det nordiska lagstiftningssamarbetet har långa anor. Via samarbete har de nordiska länderna kunnat främja grundläggande samnordiska lagstiftningsprinciper på basis av sina gemensamma värderingar. Målet är att öka likheten mellan de nationella lagstiftningarna och därmed avlägsna gränshinder samt underlätta kontakter mellan nordbor. Arbetet är långsiktigt och baserar sig på praktiska lagberedningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt tjänstemannasamarbete.

Rättsligt samarbete i internationella organisationer och övriga sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet inom rättsområdet. De nordiska justitieministrarna och justitieministerierna samarbetar med Estland, Lettland och Litauen både i civil- och i straffrättsliga frågor. En stor del av lagstiftningssamarbetet handlar traditionellt om privaträtt och den nordiska arbetsgruppen för familjerätt fortsätter att utreda behovet av att revidera den nordiska konventionen om arv. De senaste åren har samarbetet dock allt mer fokuserats på straffrätt och verkställighetsfrågor. Under det finländska ordförandeskapet betonas särskilt nedanstående frågor inom lagstiftningssektorn.

Av samarbetsprogrammet framgår att de nordiska justitieministrarna söker dialog med Nordiska rådet i frågor av gemensamt intresse, bl.a. i fråga om utarbetande och revidering av samarbetsprogrammet samt vid utarbetande av nya ordförandeskapsprogram.

Under det norska ordförandeskapet 2006 genomfördes flera seminarier. Tidigt på året genomfördes ett seminarium om vuxna som kontakter barn - framför allt på Internet - i syfte att begå övergrepp mot barnen. Vidare arrangerades seminarier om alternativ

tvistlösning samt advokat- och rättshjälpsordningar i Norden. Under året genomförde det norska justitiedepartementet i samarbetet med Senter for menneskeretigheter ett nordiskt seminarium om skydd mot diskriminering.

Under 2006 års nordiska justitieministermöte diskuterades bl.a. det nordiska lagstiftningssamarbetets framtid. Av debatten framgick att ministrarna var eniga om att lagstiftningssamarbetet inom deras område är fortsatt effektivt och levande, även om det bedrivs på andra vis än tidigare. Vidare beslutade ministrarna att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se närmare på samarbetet mellan de nordiska åklagarmyndigheterna.

Under det norska ordförandeskapet hölls flera möten för att säkerställa ett samordnat genomförande av den nya nordiska konventionen om utlämning av personer som begår brott. Konventionen träder i kraft vid årsskiftet 2007/2008. Ministrarna tog vidare initiativ till ökade insatser mot korruption; ett samarbete mellan de nordiska riksåklagarmyndigheterna vidareutvecklas nu på området.

Under det finska ordförandeskapet 2007 betonas särskilt en europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning, ideal och verklighet i nordisk kriminalpolitik, ett större projekt mot våld samt effektivare verkställighet av domar.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

5/2006 - Rapport och konferens om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet)

Framställningen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) att, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till Ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. [...]

2) att, i samråd med bl a Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska rådet tar i framställning 5/2006 upp viktiga och aktuella problemställningar i anslutning till samhällets krishanteringssystem. I framställnin-

gen pekas på att delar av begreppet samhällssäkerhet faller utanför Nordiska ministerrådets verksamhetsområde. Samtidigt förhåller det sig som så att ansvaret för flera av problemställningarna delas av två eller flera fackministerråd. Härtill kommer att det pågår ett samarbete mellan länderna utanför ramen av det officiella nordiska samarbetet.

Internationell krishantering har blivit allt viktigare. Bland annat har Förenta nationerna (FN) inrättat ett särskilt kontor med uppgift att samordna internationellt bistånd vid stora humanitära katastrofer.

Det finns redan ett etablerat nordiskt samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering. Det genomförs regelbundet möten både på departements- och myndighetsnivå, där aktuella problemställningar diskuteras. Så är bl.a. fallet när det gäller vissa nordiska länders samarbete inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO) och Europeiska unionen (EU).

EU:s s.k. gemenskapsmekanism har inrättats för att bidra till att säkerställa bättre skydd för i första hand människor, men även för miljö och egendom vid större olyckor eller naturkatastrofer som inträffat. Mekanismen har flera funktioner och resurser till sitt förfogande; ett övervaknings- och informationscenter, ett gemensamt kommunikations- och informationssystem, en förteckning över tillgängliga team och resurser, mindre expertgrupper som kan bedöma läget och / eller samordna insatser på plats, ett utbildningsprogram samt ett program för att ta tillvara erfarenheter efter insatser. Denna mekanism är öppen för samtliga EU- och EES- och kandidatländer. Dessa länder kan både erbjuda och efterfråga resurser i händelse av en större olycka eller katastrof. Så fick Sverige viss hjälp i samband med stormen Gudrun i januari 2005.

När det gäller kampen mot organiserad kriminalitet finns ett nära samarbete, både på nordiskt och internationellt plan, på strategisk och operativ nivå. När det t.ex. gäller åtgärder mot terrorism - som nämns i framställningen - utgörs en grund av arbetet i FN. En global FN-strategi mot terrorism antogs med konsensus av FN:s generalförsamling i september 2006. Vid FN:s verksamhet i Wien mot narkotika och brottslighet finns sedan 2002 en sektion som arbetar med frågor om terrorism, Terrorism Prevention Branch, som ger tekniskt stöd och rådgivning i syfte att bistå länder att få lagstiftning på plats för att kunna implementera de internationella instrumenten mot terrorism. Inom FN-systemet vidtas även åtgärder mot finansiering av terrorism.

Även EU är aktiv mot organiserad brottslighet och terrorism. Samarbetet - som även omfattar EES-länderna - sker mellan medlemsländernas rättsliga myndigheter. Inom samarbetet (EU:s tredje pelare) kan beslut fattas om operativt samarbete mellan po-

lis, tull och åklagarmyndigheter, samarbete för att underlätta verkställandet av domar, utlämning och annan rättslig hjälp i brottmål samt harmonisering i lämplig utsträckning av straffrätten i de berörda länderna i fråga om organiserad brottslighet, narkotikahandel och terrorism. För att underlätta samarbetet finns en europeisk polisbyrå (Europol) och en åklagarenhet (Eurojust), EU har möjlighet att ingå avtal med tredje land i dessa frågor och vissa avtal har ingåtts med Norge och Island.

Inom ramen för samarbetet inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) utbyter EU:s medlemsstater även information om och söker samordna sitt agerande vad gäller terrorismfrågans hantering i andra internationella fora, t.ex. FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet.

På det nordiska justitieministermötet 2002 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att undersöka hur grundläggande mänskliga rättigheter och rättsäkerhet bäst kan tas tillvara i nationellt och internationellt arbete mot terrorism. Rapporten - som är försenad - väntas under 2007.

Inom ramen för det s.k. NORDRED-avtalet från 1989 pågår ett samarbete där de nordiska länderna skall bistå varandra när det gäller olyckor i fredstid. Hjälpmanskap och resurser skall kunna nå fram till olycksplatsen så snart som möjligt. En kontaktgrupp bestående av repräsentanter för de berörda myndigheterna i medlemsländerna möts regelbundet för att utbyta erfarenheter och att utveckla avtalet. Det senaste mötet hölls i maj 2006 i Island. Vart tredje år arrangeras större konferenser. Nästa konferens hålls i Finland under år 2009. Detta samarbete har vid flera tillfällen fått ekonomiskt stöd av de nordiska justitieministrarna.

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal i juni 2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker.

I fråga om nordiskt veterinärt beredskapssamarbete finns sedan 2006 en nordisk strategi. Denna bygger på kommunikation och ömsesidigt kunskaps- och informationsutbyte. Bl.a. finns bestämmelser om varning och informationsutbyte om användandet av vaccin, bistånd i fråga om riskbedömningar samt invitation till utbildningar om hur exotiska sjukdomar kan bekämpas.

Nordiska ministerrådet har ett väl fungerande samarbete mellan de myndigheter i Norden som har ansvar för livsmedelstillsyn. Ministerrådet arrangerar regelbundet möten mellan cheferna för dessa myndigheter. Detta väletablerade samarbete säkrar god kontakt och beredskap i eventuella krissituationer. Vidare ingick de nordiska länderna år 1993 ett avtal om åtgärder mot oljeutsläpp m.m. i havet.

När det gäller forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet pågår sådan verksamhet inom ramen för flera myndigheter och universitet i Norden. Det bör också noteras att Nordiska ministerrådet - tillsammans med försvardepartementen i de nordiska länderna - redan har varit engagerat i ett flerårigt forskningsprogram inom detta område. Programmet - "The Nordic Security Policy Research. Programme Establishing Links Between Research and Practice" - genomfördes under perioden 2001-2005. Programmet omfattade sex tematiska projekt: "Peace Support Operations", "Comparative Nordic Security Thinking", "Russia and Nordic Security: Cooperation or Conflict, Order or Chaos? Comparative Nordic Security Policy During the Cold War", "The Role of the Military Forces in the New Security Order" och "Functional Security and Crisis Management". Flera tvärsektoriella konferenser genomfördes och åtskilliga böcker och artiklar publicerades. Genom programmet skapades en kunskapsbrygga till olika nordiska adressater. Verksamheten fortsätter nu på nationellt plan, med utnyttjande av de nätverk som skapats, till gagn för den samnordiska samhällsdebatten och som stöd till policyskapande praktikergrupper.

De nordiska länderna ett väl fungerande konsulärt samarbete runt om i världen, som ger förutsättningar att hjälpa nordiska medborgare i utsatta situationer. De nordiska utlandsmyndigheterna instruerades under 2005 att snarast inleda ett nordiskt samarbete i krisberedskapsfrågor. Det nordiska samarbetet skall vara en integrerad del av utlandsmyndigheternas framtida beredskapsplan och konsulära beredskapsplan, enligt instruktionen.

Sammanfattningsvis finns redan ett omfattande samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering, både på nordiskt och internationellt plan. Nordiska ministerrådet anser inte att det inom ramen för ministerrådets verksamhet skulle vara ändamålsenligt att för närvarande skapa nya strukturer utöver det

nordiska samarbete som redan existerar. Detta utesluter dock inte att frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

7/2006 - Fremstilling angående fokus på miljø i Nord (A 1387/miljø)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) at arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) at arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandards for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) at komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd - i al fald for perioden 2007-2012

De nordiske lande meddeler:

Ad 1.

De arktiska och sub-arktiska områdena samt Barents-regionen hör till prioritetssområdena i det nya politiska ramdokumentet för den nordliga dimensionen (ND). Faktumet att EU, Island, Norge och Ryssland är jämlika parter in den förnyade nordliga dimensionen och att USA och Kanada fortsätter som observatörer, ger en bra utgångspunkt för utvecklandet av samarbete i arktiska frågor. De nordliga regionala råden, bl.a. Nordiska ministerrådet, Barents Euroarktiska Råd och Arktiska rådet, har en specialstatus som "deltagare" i ND-politiken. Detta betyder t.ex. att dessa råd kan delta i ND:s tjänstemanna- och ministermöten. Det nya ND-ramdokumentet bifästslår att de nordliga regionala råden spelar en viktig roll i identifieringen av utvecklings- och samarbetsbehov på sina områden och att de kan understöda projektimplementering på olika sätt. Enligt ramdokumentet för den nordliga dimensionen uppmärksammas vissa frågor som rör de nordliga regionerna särskilt, bland annat den sårbara miljön, hälsa och social välfärd samt frågor som rör ursprungsbefolkningen. Inom miljösektorn nämner ramdokumentet skyddet av den marina miljön i Östersjön och

Barents-havet, biodiversiteten, skogen, fiskbeståndet och skyddet av ekosystem i Arktikis som viktiga samarbetsområden.

EU-kommissionen upprätthåller en databas angående projekt som är relevanta för nordliga dimensionen

(http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/nis/2006/arctic/arctic_priorityarea.pdf#economy).

I databasen har 165 projekt relevanta för arktiska område registrerats. Kommissionen finansierar projekt i nordliga dimensionen, inkl. arktiska projekt, från European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). Instrumentet har inte uppdelats i geografiska områden. Dvs. det finns inte en särskild budgetpost för arktiska projekt. EU:s 7:e ramprogram för forskning har en särskild budgetpost för arktisk forskning, bl.a. för finansiering av forskningsprojekt med anknytning till det internationella polaråret (IPY). Arktiska frågorna sköts av den enhet i EU-kommissionen, som har ansvaret för nordliga dimensionen och Ryssland. Den här enheten skall förstärkas i år med en ny tjänsteman, som kommer att finansieras av Finland och som kommer att utgöra en tilläggsresurs.

Ad 2.

Arktiska rådet är ett samarbetsorgan mellan åtta arktiska länders regeringar, vars samarbete baserar sig på frivilliga åtgärder, inte på juridiskt bindande avtal. Verksamheten baserar sig på enhälliga beslut, men rådets instruktioner och rekommendationer är inte juridiskt bindande. De har ändå ett starkt inflytande på medlemsländernas egen lagstiftning och nationella åtgärder. De nordiska ländernas representanter har aktivt deltagit i alla arbetsgrupper under det Arktiska rådet och deras insats har varit betydelsefull.

Arktiska rådets arbetsgrupp, AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) har övervakat förberedandet av en värderingsrapport om miljö- och socioekonomiska konsekvenser av olje- och gasproduktionen i Arktiska regionen, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctic*.

Rapporten väntas, under ledning av Norge och USA, bli färdig före slutet av 2007. Den vetenskapliga rapporten kommer att vara omfattande och täcka flera vetenskapsområden. Den innehåller uppgifter om olje- och gasproduktionens nuläge, omdömen av utvecklingen i produktionen och dess påverkan på den arktiska miljön och socioekonomin. Utvärderingsrapporten kommer att ge en stark kunskapsbas för planeringen av miljöskyddsåtgärder i det arktiska området i samband med olje- och gasproduktion. Ar-

betsgruppen för skydd av havsmiljön PAME (Protection of Arctic Marine Environment) utarbetar som bäst en utvärdering av arktisk sjöfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*. Denna utvärderingsrapport, som kommer att innehålla motsvarande information som olje- och gasrapporten, skall bli färdig till Arktiska rådets ministermöte 2009. Nordiska ministerrådet har bidragit finansiellt till framtagandet av de bägge rapporterna genom ministerrådets arktiska samarbetsprogram. Därmed har man från nordisk sida varit starkt bidragande till att utvärderingarnas förslag genomförs.

Olje- och gasproduktionen ökar ständigt och nya arktiska områden tas i bruk. PAME har utarbetat instruktioner för miljöskydd i samband med arktisk off-shore olje- och gasproduktion, som publicerades 2002. Behovet av en uppdatering av dessa instruktioner förbereds nu av PAME. Sjötrafikens påverkan och problem för havsmiljön har kartlagts och behövliga skyddsåtgärder har identifierats. PAME:s instruktioner för minskandet av risker vid lasting och tankning av olja till havs publicerades 2004.

Olje- och gasaktiviteterna kommer att ha en viktig roll i Arktiska rådets verksamhet också under de kommande åren. Även om instruktionerna och rekommendationerna inte har en juridiskt bindande status, strävar de nordiska ländernas representanter efter att påverka utformandet av instruktionerna och rekommendationerna för att de skulle få så stor praktisk betydelse för områdets aktiviteter som möjligt.

De nordiska länderna kan också idka inflytande på miljöbestämmelser för arktiska områdets olje- och gastransporter i internationella sjöfartsorganisationen, IMO, vars rekommendationer och bestämmelser är juridiskt bindande (t.ex. Guidelines for Ships Operating in Ice-Covered Waters, 2002).

Vid det senaste ämbetsmannakommittémötet vid Arktiska rådet (Senior Arctic Official Meeting) gavs principiellt bifall till iverksättande av projektet "Best Practices in Ecosystems-based Ocean Management in the Arctic". Avsikten med projektet är att studera de arktiska ländernas havsmiljöförvaltning för att kunna dra nytta av goda erfarenheter och bidra till en mera effektiv ekosystembaserad havsmiljöförvaltning. Ökande aktivitet i arktiska farvatten, särskilt inom oljeutvinning, kräver en kunskapsbaserad och aktiv förvaltning för att kunna undgå onödig påverkan av de olika aktiviteterna, såväl sinsemellan som på miljön.

Ad 3.

Norge, Danmark och Sverige har kommit överens om att grunda ett gemensamt sekretariat som skall stödja de tre nordiska ländernas på varandra följande ordförandeskap i Arktiska rådet. Sekretariatet

har till att börja med tre tjänstemän och är lokaliserat i Tromsø.

De tre tjänsterna är nu tillsatta och sekretariatets verksamhet kommer att kunna komma igång under sensommaren 2007.

Nordisk Ministerråd anser att framställningen kan afskrives.

8/2006 - Fremstilling angående bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (A 1383/välfärd)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiska ländernas regeringar att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Nordiska ministerrådet meddelar:

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal 14.6.2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine, der vil kunne dække landenes vaccinebehov i tilfælde af en influenzapandemi, udredes i regi af en referencegruppe. Statens Serum Institut, Danmark, har udarbejdet en rapport om mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine i form af en offentligt kontrolleret model. Rapporten ble fremlagt på referansegruppens møte 16.november 2006 og diskutert videre på gruppens neste møte 17.april 2007. Saken om nordisk vaksineproduksjon skal opp på MR-S i Lahti 11.-12. juni 2007.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet (2119/98) om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker. De nordiska ländernas regeringar anser att det inte är ändamålsenligt att skapa nya strukturer utöver det ovan beskrivna samarbetet utan åtgärderna i

framställningen kan vidtas genom att använda redan existerande verksamhetsformer.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at fremstillingen kan afskrives.

9/2006 - Fremstilling angående rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) at den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

2) at det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ad 1)

NMR's samarbeidsorgan NIFS (Nordisk Institut for Søret) er et nordisk kompetencecenter i søret, som har et tæt samarbejde med sø og transportprofessorerne i de andre nordiske lande. NIFS har i november 2006 besluttet en ny forskningsstrategi, i hvilken sikkerhed og ansvar inden for skibsfart og petroleumssektoren udgør et vigtigt område. Inkluderet i dette område er sikkerhed knyttet til udvinding af olie i Nordområderne og sikkerhed knyttet til transport af olie langs den norske kyst.

Nordisk Ministerråd har foruden støtten til NIFS finansielt bidraget til udarbejdelsen af to undersøgelser vedr. menneskelig aktivitet i Arktis, som gennemføres af arbejdsgrupperne i Arktisk Råd, nemlig 1) AMAPs (Arctic Monitoring and Assessment Programme) vurderingsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i Arktis, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctic* og 2) PAMEs (Protection of Arctic Marine Environment) evaluering af arktisk søfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*.

NIFS's projektet *Safety, Security and Discharge Control at Sea* har modtaget støtte på 4 MNOK fra Norges forskningsråd. Projektet skal være internationalt og tværfagligt både inden for juridiske discipliner og mellem jura og andre fagområder. NIFS fungerer også som institution for gruppen Naturressourceret. Denne gruppe har også nordområdeforskning på sin agenda, specifikt miljøspørgsmål knyttet til udvinding af ressourcer.

Ministerrådet planlægger på nuværende tidspunkt ikke at påbegynde yderligere aktiviteter inden for retsvidenskabelig forskning i forhold til havområderne i nord end dem, som allerede støttes gennem NIFS og Arktis Råd (der henvises til besvarelse af

Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord). Såfremt der opstår behov for at fremme arbejdet yderligere, vil NMR kunne medvirke til forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger, som kunne være aktuelle.

Ad 2)

Baggrunden for fremstillingen er den miljøtrussel, som de arktiske områder er udsat for. Den mest alvorlige trussel er pga. menneskelig aktivitet uden for de arktiske områder. Endvidere tager fremstillingen udgangspunkt i, at de arktiske områder er beriget med naturressurser, og at opvarmningen åbner for nye globale transportruter. Øget udvinding af naturressourserne og mere trafik på havet skaber nye udfordringer, som kan kræve samarbejde mellem de 8 arktiske lande om nye reguleringer, da den menneskelige aktivitet i Arktis vil være en yderligere trussel mod miljøet.

Der findes flere globale aftaler som bl.a. har som formål at beskytte det arktiske område. Specielt drejer det sig om klimakonventionen (UNFCCC og Kyoto-protokollen), Stockholms-konventionen samt LR-TAP for langtransport i luft af farlige kemikalier (POPs) og Montrealprotokollen for ozonnedbrydende stoffer. Endvidere findes der en række maritime konventioner, herunder FNs Havretskonvention og en række aftaler i regi af IMO og OSPAR.

De nordiske lande arbejder for at forbedre de eksisterende aftaler, når det gælder miljøet i Arktis. Gennem ministerrådet arbejdes der for, at der igangsættes globale forhandlinger om en kviksvølvskonvention, ikke mindst på grund af, at forureningen fra kviksvølv truer de arktiske områder. Derudover arbejder de nordiske lande for at få flere kemikalier (POPs /persisten organic pollutants) dækket af Stockholmskonventionen samt for en aftale, som skal erstatte Kyoto-protokollen efter 2012. De nordiske regeringer har lagt stor vægt på arbejdet inden for disse konventioner, ikke mindst for at styrke beskyttelsen af miljøet og naturen i de arktiske områder.

Størstedelen af de miljøfarlige stoffer bringes til de arktiske egne gennem hav og luftstrømme og derfor er de mest truende menneskeskabte miljøproblemer i de arktiske områder forårsaget af ikke lokale eller regionale årsager (klima, ozon, kemikalier, kviksvølv). En Arktisk Traktat vil derfor ikke kunne fungere som et effektivt instrument mod disse trusler. Et bredt globalt samarbejde, som involverer alle lande, der har virksomhed, som forårsager forurening, er en forudsætning for miljøbeskyttelse i Arktis. En traktat, som omfatter en region med lille miljøfarlig produktion, vil have en meget begrænset indvirkning.

I princippet vil en arktisk traktat kunne omhandle nogen af de lokale udfordringer knyttet til transport, udnyttelse af naturressourserne, håndtering af affald,

naturbeskyttelse m.m. De nordiske regeringer har ikke foreslået en arktisk traktat til dette formål, men reguleringen er baseret på de enkelte landes lovgivning samt internationale bestemmelser om transport på havet. Videre har man inden for det arktiske samarbejde i Arktisk Råd set nærmere på olie og gasudvindingen i de arktiske områder. Fra ministerrådets side har man støttet dette vurderingsarbejde ved at bidrage finansielt til 1) afholdelsen af et internationalt Olie- og gas symposium i 2005, 2) AMAPs evalueringsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i det arktiske område samt 3) PAMEs evaluering af arktisk søfart (som nævnt ovenfor samt i besvarelsen af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord).

Nordisk Ministerråd har desuden bidraget til arbejdet med at belyse hvilke MEAs (Multilaterale Environmental Agreements), som er relevante for de arktiske områder, gennem finansiell støtte til afholdelsen af et seminar om emnet i 2006. Formålet med seminaret var at identificere problemer, som ikke er dækket af eksisterende MEAs, identificere nye udfordringer og pege på, hvad der kan gøres for at gøre eksisterende MEAs mere relevante for miljøbeskyttelsen i de arktiske områder. I seminaret deltog repræsentanter fra sekretariaterne fra 13 MEAs samt UNEP og en række NGO'er.

Hovedkonklusionerne fra dette seminar var en række rekommandationer rettet mod UNEP, Arktiske Parlamentarikere, Arktisk Råd, Nordisk Ministerråd, styrelserne/sekretariaterne af de relevante MEAs samt de generelle interessenter i Arktis. Disse rekommandationer gik bl.a. på behovet for en revision af effekterne af de nuværende traktater og aftalernes indvirkning på det arktiske miljø, behovet for at forbedre de eksisterende aftaler samt at vurdere behovet og mulighederne for at udarbejde en Arktis Traktat.

Fra ministerrådets side værdsætter man arbejdet med at gennemgå og sikre de værdifulde områder i Arktis, men finder at behovet for en Arktisk Traktat skal vurderes af de arktiske nationer i fællesskab, enten i regi af Arktis Råd eller FN, men ikke gennem Nordisk Ministerråd. Desuden bør arbejdet med en sådan Arktisk Traktat afvente de mange pågående aktiviteter i Arktisk Råd samt en yderligere analyse af, hvorvidt de mange gældende aftaler og konventioner allerede indeholder de nødvendige bestemmelser til at beskytte de arktiske områder.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

10/2006 - Fremstilling angående kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (A 1385/miljö)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) at, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) at, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) at, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) at virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

De nordiske landenes regeringer meddeler:

Bakgrund

Enligt nya utredningar gjorda av Finlands tekniska forskningsinstitut VTT utgör utsläppen av toalettavfall från fartyg ungefär 0,5 % av Östersjöns totala fosforbelastning och 0,05 % av kvävebelastningen. Dock konstaterar utredningen att avfall från fartyg inte är betydelselöst, eftersom Östersjöns tillstånd är mycket sårbart, och fartygsutsläpp koncentrerar sig på skeppsrutter där de bidrar till eutrofieringen. Utredningen jämför avfall från fartyg med belastningen från fyra medelstora finska städer. Det konstateras att fartygsbelastningen med fosfor i Finska viken är ungefär lika betydande som den kombinerade fosforbelastningen från de fyra kuststäderna, medan städernas totala kvävebelastning är betydligt större än kväveutsläppen från fartyg..

Eutrofieringsproblemet framhävs sommartid när det är säsong för kryssare. Obehandlat toalettavfall från fartyg är direkt användbar näring för alger. Det är också anmärkningsvärt att avfall från fartyg är betydligt lättare att kontrollera än diffusbelastningen från land eller utsläpp via luften, eftersom fartygsavfall enkelt kan lossas med hjälp av ändamålseniga hamnfaciliteter.

NRs rekommendation och utkast till svar

Nordiska Rådet har tagit itu med utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön med en framställning

(10/2006) till de nordiska ländernas regeringar. Finland stöder framställningen och anser att HELCOM-förslaget (HOD 18/2005, se nedanför) tillsammans med befintliga regler och författningar motsvarar framställningens fyra delar på nedan beskrivet sätt:

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske landes regeringer

1) at, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) at, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

För att lindra det allvarliga eutrofieringsproblemet i Östersjön har Finland i HELCOM-förslaget (HOD 18/2005) att HELCOMs medlemsländer börjar överväga modifieringar av regler och författningar så att utsläpp av toalettavfall från fartyg minskar. Toalettavfall från fartyg i Östersjön kunde begränsas genom att HELCOM ger ett förslag till IMO om eventuell modifiering av MARPOL 73/78 avtalets Annex IV så att också näringsämnen skulle begränsas av författningen. Annex IV kunde också modifieras så att Östersjön definieras som ett specialområde under Annex IV där utsläpp av obehandlat avfall förbjuds. Förslaget innefattar också en rekommendation om att HELCOM-länderna skulle säkra att hamnarna har tillräcklig kapacitet att motta toalettavfall.

HELCOMs arbetsgrupp MARITIME har vid sitt möte i november 2006 diskuterat förslaget och grundat en ad hoc korrespondensgrupp som utvecklar förslaget. Korrespondensgruppen gav ett yttrande som en grund för ett eventuellt uppföljande gemensamt förslag från HELCOM till IMO. Ärendet handlades inom HELCOMs kommissionsmöte den 7-8 mars 2007. Kommissionen var inte enig om förslaget till IMO, men beslöt att minimisering av toalettavfall från fartyg skall diskuteras vidare inom HELCOMs Baltic Sea Action Plan (BSAP) förberedelse. Nordiska ländernas regeringar påverkar minimiseringen av toalettavfallsutsläpp i HELCOM-samarbete.

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske landes regeringer

3) at, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

Förutom eventuella globala begränsningar är frivilliga begränsningar ett annat medel för att förbättra avfallssituationen i Östersjön. Till exempel i skeppstrafiken mellan Sverige och Finland lämnar de flesta stora fartyg redan frivilligt allt sitt toalettavfall i hamnarna. Detta är ett resultat av samarbete mellan Östersjöländerna. Det finns även andra bra erfarenheter av hur den allmänna opinionen och offentligheten har lett till frivilliga begränsningar från redarnas sida.

Inom HELCOM finns ett system som kallas No Special Fee som fungerar som ett incitament för att samla toalettavfall och lämna dessa i hamnen. Incitamentet verkar dock inte fullständigt så länge det också är tillåtet att släppa ut toalettavfall i havet.

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske landes regeringer

4) at virke for at eksisterende havnekontrollsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Enligt de befintliga EU-direktiven och MARPOL-avtalet måste hamnar redan tillhandahålla tillräckliga faciliteter för att motta toalettavfall. Tekniskt finns det alltid möjligheter att motta toalettavfall från små fartyg med tankbilar, men för stora passagerarfartyg skulle det vara mera praktiskt att kunna lossa avloppsvattnet direkt till hamnens kloaksystem. För detta borde faciliteterna utvecklas i sådana passagerarhamnar som ännu inte tillhandahåller en möjlighet för direkt lossning av avloppsvatten.

Utsläpp och avfall från fartyg övervakas av de statliga hamnmyndigheterna (Port State Control). Ett medel för att göra det möjligt för hamnmyndigheterna att övervaka hanteringen av toalettavfall skulle vara att förutsätta att fartyg har en "diarie för toalettavfallsvatten", som skulle kontrolleras av myndigheterna.

11/2006 - Fremstilling angående projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd)

Fremstillingen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projekt under ledning av Social - och hälsodirektoratet i Norge och ge dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna, samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Nordisk Ministerråd meddeler:

De nordiska Demens- och Alzheimersföreningarna har givit Nordiska rådet en resolution från sitt årliga möte "Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden". Resolutionen utgår från 4 § i det s.k. Kalmardokumentet 2004 som anger att: "All personal inom hälso- och sjukvården samt i hemtjänsten har stora behov av utbildning inom demensområdet. En plan för grundutbildning, Kompetensutveckling och kvalitetssäkring måste tas fram".

Projektet *Demens i Norden*, som fungerat år 2003-2006 under ledning av Social- och hälsodirektoratet i Norge, är ett projekt som haft som syfte att förmedla kunskap och erfarenheter inom behandling och omsorg av personer med demens. Våldigt lite av deras fokus har legat på utbildningarna i de nordiska länderna eller dess utformning och organisering. I en av projektets sex arbetsgrupper har man dock konstaterat att kompetensen bland läkare och personal inom primärvården, när det gäller utredning och diagnostisering, är varierande och bör ökas.

Välfärdsutskottet på Nordiska rådet anser, utifrån ovan beskrivna bakgrund, att Nordiska ministerrådet bör fortsätta med sitt stöd till projektet Demens i Norden och ge dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna. Projektgruppen skall även tillfrågas att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas.

Nordiska ministerrådet ser rekommendationen angående behovet av en kartläggning av utbildningsbehovet och kompetensutveckling för personal i de nordiska länderna som något bra, men att detta är något som kan bli svårt att genomföra. Sekretariatet har undersökt möjligheten huruvida medlemmarna i projektet Demens i Norden vill ta sig an uppdraget, men de har nekat. Projektets styrgrupp har förklarat att de inte kan klara av ett sådant uppdrag då de anser att forskningsområdet som föreslås är för "brett" och att deras grupp inte är rätt för uppgiften. Styrgruppen tror att det behövs någon med både mer expertkunskap och pedagogisk utbildning. De tror att uppdraget skulle ta längre tid än ett år och att det krävs minst en heltidsanställd för att klara allt arbete för en sådan kartläggning.

Nordiska ministerrådet ser dessutom att både Finland och Island bör inkluderas i det föreslagna kartläggande projektet, vilket inte är fallet i projektet Demens i Norden.

Under 2007 fäster det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet stor vikt vid ställningen för handikappade människor, men även specifikt för äldre med funktionshinder samt på åtgärder som främjar välbefinnande i arbetet. I relation till denna fokus tar Finland initiativ till ett nätverk för äldreforskning. Finland (Forsknings- och utvecklingscentralen för

social- och hälsovården, Stakes) sammankallar ett nätverk av äldreforskare, med två medlemmar från varje nordiskt land. För medlemmarna utarbetas för tillfället en s.k. "rekryteringsplan".

Nätverkets första sammanträde är planerat i början av juni 2007. Det andra sammanträdet är i början av oktober 2007 i och med konferensen *Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena*, där nätverket för äldreforskare kommer att ha en egen workshop. De båda mötenas teman kommer att utgå från de områden som lyfts fram i publikationen *Äldersomsorgsforskning i Norden*. De områden som anses behöva ses över i ett jämförande syfte - och för att länderna samtidigt skall lära sig från varandra - är bl.a. olika tjänster såsom närstående och serviceboende (i synnerhet i förhållande till institutionsvården), samt förändringar i servicesystemet vad gäller offentlig/privat serviceproduktion och klientens valmöjligheter. Andra givande områden att jämföra är antalet personal inom äldreservicen, samt deras kunskande och välbefinnande i arbetet.

Finland menar att demens är ett viktigt tema som äldreforskarna kan belysa.

Finland lägger vikt på att inddraga och bygga vidare på erfarenheter från det nordiska samarbete och det nätverk som blev etablerat under projektet "Demens i Norden". Men understryker att det är vid forskningsnätverkets första sammanträde som preciseringar görs angående de gemensamma frågor som man är intresserad av och fokusera föremålen för samarbete. Vid nätverksmötena planerar man ett samnordiskt forskningsprojekt för vilket finansiering söks.

Finland vill att man också skall beakta att det finns nordiskt samarbete på gång med anknytning till Resident Assessment Instrument (RAI)-systemet och hänvisar till Internet för mer information (se: <http://www.nordrai.org/index.php?p=161>). Slutligen nämner man även kontaktforumet för demens- och alzheimersföreningar i Norden som är ett informellt forum för de nordiska Demens- och Alzheimerförbunden. MR-SAM och ÄK-S har beviljat medel för genomförandet av forumets årsmöte den 19-22 april i Finland. Temat för årets möte är rehabilitering.

Nordisk Ministerråd anser hermed, att rekommendationen kan afskrivas.

Rekommendationer vedtaget af Nordisk Råd under den 58'nde session 2006

12/2006 - Rekommendation angående "pådriverordningene for ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer:

at samarbejde om at fremme "pådriverordningerne" som foreslås af det norske formanskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft.

De nordiske landes regeringer meddeler:

Under ledning av det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 utvecklades den så kallade "pådrivarordningen" vilken innebar att man inom utvalda ministerråd skulle utpeka särskilda pådrivare med uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive fagområde.

De nordiska samlagsministrarna beslutade på sitt möte den 14/6 2006 att anta ett generellt mandat för dessa pådrivare. Samlagsministrarna uppmanade de berörda ministerråden att utifrån detta generella mandat, utveckla mer sektorspecifika mandat och att utse pådrivare inom sina respektive ansvarsområden.

På de nordiska näringsministrarnas möte i Bodø den 7/9 2006 beslutade näringsministrarna att anta ett specifikt mandat för en pådrivare inom sitt område, samt att utse advokaten och före detta bankdirektören och statssekreteraren Helge Kringstad till sin särskilde pådrivare. Helge Kringstad tillträdde sitt uppdrag den 1/11 2006.

MR-S beslutade på sitt möte i juni 2006 att ge ÄK-S i uppdrag att utarbeta ett mandat till pådrivare inom området. ÄK-S antog därefter på sitt möte den 23/11 ett specifikt mandat för en pådrivare inom social- och hälsoområdet. På sitt möte den 21/3 2007 utsågs så Ragnar Kristoffersen till pådrivare inom social- och hälsoområdet. Ragnar Kristoffersen har tidigare varit bl.a. Fylkesordförande i Akershus fylkeskommune och har suttit som nordisk medlem i Assembly of European Regions presidium samt som vicepresident och chef för kommittén för sociala frågor, sysselsättning och jämställdhet.

ÄK-U behandlade den 22/6 2006 pådrivarfrågan. Man fann att det inom denna sektor inte fanns något behov för en separat pådrivare. I stället ville man använda de många rådgivningsgrupper under ÄK-U som redan existerar. Som en konsekvens av pådrivarfrågan har nu ÄK-U inarbetat ett uppdrag till sina rådgivningsgrupper om att arbeta med undanröjande av gränshinder. Detta uppdrag är nu en del av dessa gruppers arbetsprogram och arbetet med gränshinder skall årligen rapporteras till ÄK-U. Grupperna kommer hädanefter i sina arbetsplaner/årsplaner att identifiera och lyfta fram konkreta gränshinder som man avser arbeta med under året.

MR-finans beslutade på sitt möte i juni 2006 att liksom MR-U, tillvarata de problem som ev. finns inom området inom ramen för de arbetsgrupper och den struktur som redan existerar. Arbetet här fortsätter således som en del av arbetet i ämbetsmannakommittéerna.

De två existerande pådrivarna rapporterar regelbundet till respektive ÄK och till sekretariatet, och upprätthåller en fortlöpande dialog med sekretariatet. Ministerrådssekretariatet bistår regelbundet pådrivarna med praktisk assistans, med underlag om gällande nationella regelverk och problembeskrivningar som kan vara av värde och intresse för pådrivarna. Samtidigt arbetar vissa nordiska institutioner också med att identifiera och undanröja gränshinder, inte minst Nordic Innovation Centre i Oslo. Det har redan etablerats ett nära samarbete mellan pådrivarna, NICE och NMRS, bland annat i syfte att uppnå en större samlad juridisk kompetens.

Regeringarna anser därmed att rekommendationen kan avskrivas.

13/2006 - Rekommendation angående tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd identifierar löpande gränshinder bland annat via inrapportering från pådrivarna, Hallå Norden, gränskommittéer, informationstjänster och andra aktörer.

Som ett led i att ge de utnämnda pådrivarna de bästa möjliga ramarna för att ta ställning till de identifierade gränshindren kommer gränshindren framöver att bli skickade till relevanta ministerråd för bedömning.

Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara tal om ett reellt gränshinder, och att den kan vara möjlig att få bort, vill ministerrådet bli ombett att tillkännage en frist för när gränshindret beräknas vara borta.

Samma procedur kommer att användas på områden där ingen pådrivare är utnämnd.

Nordiskt ministerråd finner att denna rekommendation på denna bakgrund kan avskrivas

14/2006 - Rekommendation angående styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (A 1398/præsidiets)

Rekommandasjonen lyder:

"Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

At oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle

samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

At tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen

At, på baggrund af dialogforum og eksperter bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007

At i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling - udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund"

Nordisk ministerråd meddeler:

På baggrund av rekommendasjonen 14/2006 har det vært kontakt på sekretariatsnivå mellom Rådet og Ministerrådet for å drøfte hva som kan være en tilfredsstillende oppfølging omkring etablering av en styregruppe for håndtering av kulturell kompleksitet og fremme av sameksistens.

Et forslag til opplegg ble lagt frem for EK-K som på sitt møte 1/2007 den 22. mars. EK-K besluttet at saken skulle legges frem for behandling i MR-K 1/2007 den 24. april.

MR-K 1/2007 ble avlyst og saken vil legges frem for MR-K 2/2007 den 31. oktober for å sikre en politisk behandling av rekommendasjonen.

Rådet vil holdes orientert om utviklingen.

15/2006 - Rekommendation angående Nordisk handlingsplan for bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska ministerrådet konstaterar att implementeringen av den Nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet har effektivt inletts av det huvudansvariga ministerrådet MR-FJLS i samarbete med MR-S.

Implementerings- och uppföljningsaktiviteterna är planlagt långsiktigt för flera år framåt och hand-

lingsplanen kommer att vara högt prioriterad under de kommande åren. En av livsmedelsektorns arbetsgrupper, den nordiska arbetsgruppen för kosthåll, mat och toxikologi (NKMT), har påtagit sig huvudansvaret i uppföljningen.

Arbetsgruppen har redan identifierat och satt igång flera aktiviteter som inriktar sig på tre huvudområden: informations- och erfarenhetsbyte till exempel genom Bäst praxis katalogen; gemensam nordisk monitorering av kostvanor, fysisk aktivitet och övervikt; samt förstärkt forskning och metodutveckling i samarbete med NordForsk. Dessutom har utforskning av möjligheter till gemensamma nordiska kriterier för näringsmärkning startats.

Nordiska ministerrådet har också påbörjat kartläggningen av tvärsektoriella aktiviteter som involverar flera facksektorer och fokus läggs på barn och unga samt utsatta grupper. Ytterligare har ministerrådet dryftat implementeringen i samarbete med WHO för att identifiera synergier och möjliga samarbetsområden.

I MR-FJLS budget 2008 får handlingsplanen en egen budgetpost för att framhäva denna prioriterade insats och för att främja tvärsektoriellt arbete kring handlingsplanen. Utöver de medel som redan har anslagits av ÅK-FJLS (Livsmedel) till projekt- och forskningsaktiviteter fortsätter ministerrådet att arbeta för att mobilisera flera medel dels genom medfinansiering från andra sektorer, dels från ministerrådets prioriteringspott.

MR-S följer aktivt op på implementeringen af handlingsplanen og vil omsætte denne til konkrete initiativer i 2007. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal bidrage til implementeringen af handlingsplanen.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

16/2006 - Rekommendation angående bekämpning av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barents-området (A 1382/velferd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1. att satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade.
2. att i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta

medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3. att undergrupper till programmen inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmets framskridande, speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos.

Nordiska ministerrådet meddelar:

1a) Samarbejdet indenfor den nordlige dimensions EU partnerskab om sundhed og socialt velfindende er højt prioriteret. Der er sat fokus på sundhedsmæssige- og sociale problemstillinger og risici som følge af udvikling i Nordområdet. Udbredelse af HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbrug er vigtige problemstillinger som der samarbejdes om.

NMR deltar aktivt i en expertgrupp for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability"(SIHLWA). Expertgruppen fokuserer bl.a. på problemstillinger omkring unge, herunder udsatte unge og deres sociale og sundhedsmæssige situation. HIV/AIDS og rusmidler er integreret som relevante fokusområder.

I 2006 igangsatte NMR eksempelvis et projekt for at forebygge unges anvendelse af rusmidler. Projektet er hovedfinansieret af NMR og implementeres som pilot projekt i St. Petersburg af Expertgruppen "SIHLWA"

NMRS har derudover indledt dialog med Folkekirkens Nødhjælp om et større projekt "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in North-West Russia", hvor NMRS undersøger mulighederne for at finansiere et delprojekt med fokus på udsatte unge og sammenhængen mellem narkotikamisbrug og udbredelse af HIV/AIDS, som er et stigende problem i Rusland.

NMR har også indledt dialog med partnere under den nordlige dimension om konkrete initiativer inden for den nordlige dimensions partnerskab med henblik på at få igangsat samarbejdsprojekter om støtte til særlig udsatte børn og unge via etablering af lokale socialcentre, som skal forebygge sociale og sundhedsmæssige problemer blandt udsatte børn og unge og deres familier, herunder. Det drejer sig om pilotprojekter som er planlagt implementeret i St. Petersburg.

Under sitt nordiska ordförandeskap år 2007 har Finland som avsikt att samarbeta i de hälso- och socialpolitiska frågorna med Barentsrådet och partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande inom ramen för den nordliga dimensionen.

Den 12-13 april 2007 i Levi ordnas ett seminarium om bekämpning av narkotika på nordliga områ-

den. Finland vill med seminariet betona samarbetet mellan social- och hälsoväsendet, polisen, tullen och medborgarorganisationer i Barentsområdet.

I oktober ordnar Finland ett slutseminarium för det första delprojektet i hiv/aids-programmet för Barents. Under seminariet presenteras bland annat verksamheten vid lågtröskelmottagningarna i Murmansk, som koncentrerar sig på hälsorådgivning, utbyte av sprutor och nålar, kontakt med klienter, testning av hiv och hepatit B och C, social skam som riktar sig mot smittsamma sjukdomar samt samlande av information.

Tillsammans med den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ordnar Finland en konferens den 11-12 december 2007 i St. Petersburg om förhindrande av social utslagning och främjande av en sund livsstil. Konferensen fokuserar på förebyggande av alkoholmissbruk, främjande av en sund livsstil som ger social utdelning bland unga samt främjande av hälsa i arbetet och arbets säkerhet.

2a) Samarbetsprogrammet för social- och hälsosektorn har satt fokus på att fortsätta samarbetet med Nordens närområden så att det i större grad anpassas de enskilda ländernas situationer och behov. Samtidigt skall insatsen utvecklas med sikte på samarbetsrelationer inom EU:s nordliga dimension. Sektorns insats skall vara långsiktig och ha som målsättning att bygga upp kompetens inom området.

Det nordiska samarbetet i Nordens närområden skall ses i sammanhang med och koordineras med arbetet hos andra aktörer, länder och internationella organisationer. De baltiska länderna har integrerats i det övriga Europa, medan Ryssland följer en annan utveckling.

De baltiska ländernas medlemskap i EU betyder en mer strukturell tillnärmelse till de baltiska länderna, exempelvis när det gäller uppbyggnaden av lokala förvaltningsnivåer med central styrning, utövande myndigheter och demokratiskt ansvar.

När det gäller Ryssland så handlar det mer om olika projekt, exempelvis förebyggande aktiviteter, bekämpelse av smittsamma sjukdomar och narkotikamissbruk, vaccinationsprogram och undervisningstilltag.

Den största utmaningen i närområdena kommer att bli uppbyggnaden av långsiktig kompetens. Det kräver en värdering av reglerna för projektarbetet, då en stor del av det arbetet behöver mer än tre år för att kunna leda till konkreta resultat.

Samarbetsområdet för social- och hälsopolitik har valt att fördela sektorns projektmedel från 2007 och tre år framåt på tre huvudprioriteringar. Dessa prioriteringar är följande:

1. Främjande av folkhälsa och socialt välbefinnande
2. Rusmedel, med fokus på narkotika
3. Grannlandspolitik, härunder internationellt samarbete med EU, WHO, Europarådet m.fl.

Det kommer att tas hänsyn till fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos inom dessa tre huvudprioriteringar.

3a) Nordliga dimensionens partnerskap har flera olika undergrupper, s.k. expertgrupper, som arbetar med frågeställningar inom ramen för folkhälsa och socialt välbefinnande. Expertgrupperna skall ha en rådgivande roll och erbjuda professionell input i samband med förberedande och implementerande aktiviteter inom ramen för partnerskapet. Arbetet i expertgrupperna bör medföra en ökad koordinering mellan partners och deltagare samt starta gemensamma aktiviteter inom deras respektive ansvarsområden.

Följande expert grupper har givits mandat inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap:

Expert group on HIV/AIDS - finansieras av Finland
Prison Health, herunder smitsomme sygdomme - finansieras av Norge

Primary Health Care - finansieras av Sverige
Expert Group on Non-Communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles - koordineringen finansieras av Finland

Nordisk ministerråd har ikke mandat til at pålægge disse expertgrupper at aflægge rapport til Nordisk Råd. Den nordlige dimensions partnerskabs sekretariat inviterer Nordisk Råd til tage kontakt til partnerskabets sekretariat og henviser samtidig til Partnerskabets hjemmeside www.ndphs.org, som også informationer om ekspertgruppernes løbende arbejde

Rekommandationen kan hermed afskrives

17/2006 - Rekommandation angående barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga

2) att mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7-10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Nordiska ministerrådet meddelar:

EK-S anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilgængeligheden og komme ventetidsproblematikken for børn og unge til livs. Se eksempelvis vedlagte bilag om situationen på nationalt niveau i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island.

Danmark er bl.a. i gang med en omfattende kortlægning af mulige begrundelser for en stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, herunder bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne. For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelsen skal bl.a. omfatte:

En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.

En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.

En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil

En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.

En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.

Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.

Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.

Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.

Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008. Eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse med henblik

på at opnå stort mulig synergi og udnytte eksisterende viden.

Nordisk Ministerråd vil følge med i gennemførelsen af undersøgelsen og vil tage dennes resultat og rekommandationer i betragtning i planering af ministerrådets kommende indsatser på området.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilag til rekommandation 17/2006

Situationen på nationalt niveau i en række nordiske lande

1. Danmark

Der er siden 1996 sket en betydelig målrettet udvidelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark. Der er tilført mange ekstra økonomiske ressourcer til området med henblik på at øge aktiviteten for derved at nedbringe ventelister/ventetiderne.

Det er på den baggrund lykkedes at øge aktiviteten i børne- og ungdomspsykiatrien markant. Aktiviteten - målt som antallet af udskrivninger og afsluttede ambulante besøg - er således steget fra godt 5.000 i 1996 til ca. 9.500 i 2004.

Det er i igennem de seneste år også gennemført en betydelig uddannelsesindsats med henblik på at fremskaffe det fornødne antal speciallæger (og andet personale) i børne- og ungdomspsykiatrien. Dette ser nu ud til at have resulteret i en positiv udvikling med hensyn til søgningen til specialet.

Antallet af normerede stillinger i børne- og ungdomspsykiatrien er steget fra ca. 742 i 1996 til 1.543 i 2006 svarende til mere end en fordobling.

Fra 1996 til 2005 er antallet af henvisninger imidlertid også steget fra 4.858 til 10.550. Alene fra 2004 til 2005 steg henvisningerne hele 15 % svarende til 1.300 patienter.

Selvom der er sket en massiv udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark, er der på grund af det stigende antal henvisninger fortsat børn og unge der venter. Pr. 1. januar 2006 stod 2.500 børn og unge således på venteliste til psykiatrisk udredning/behandling.

Myndighedernes syn på problematikken

Det er vurderingen, at det fortsat nødvendigt at fastholde og intensivere den målrettede indsats og udbygning i den kommende årrække. En målrettet, kontinuerlige kapacitetsudbygning over en årrække er fortsat vejen frem for at få løst kapacitetsproblemerne i børne- og ungdomspsykiatrien.

For at fortsætte den positive udvikling på området, har regeringen og satspuljepartierne med psykiatraføtalen for 2007-2010 igen fokuseret på børne- og ungdomspsykiatrien. Der er således med aftalen afsat økonomiske ressourcer til en intensiveret udbygning

af børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på nedbringelse af ventetider i aftaleperioden.

Som nævnt, er der lange ventetider til såvel udredning som behandling. Det er væsentligt, at børn og unge, som venter, får den rigtige støtte og vejledning, mens de venter på behandling. Derfor er en hurtig psykiatrisk udredning særlig vigtig. Hurtig udredning muliggør, at patienten i ventetiden på baggrund af råd fra afdelingen vil kunne modtage kvalificeret støtte, rådgivning mm. fra blandt andre den praktiserende læge, den kommunale socialforvaltning eller i skolevæsenet, indtil behandlingen vil kunne overtages af børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. En hurtig udredning vil også sikre, at børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling kan iværksætte behandling i den rækkefølge, som de henviste patienters sygdom tilsiger.

Regeringen og satspuljepartierne er med psykiatraføtalen 2007-2010 enige om gradvist at indføre en udvidet udrednings- og behandlingsret for børn og unge. Det betyder, at børn og unge fra 1. januar 2008 ved ventetider til udredning i psykiatrien på mere end 2 måneder får ret til at vælge at lade sig udrede på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Fra 1. januar 2009 udvides retten således, at børn og unge, som har behov for hurtig behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, ved ventetider på mere end 2 måneder får ret til at lade sig behandle på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Retten til frit at vælge udrednings-/behandlingssted ved ventetid på mere end to måneder forventes, at få en positiv effekt på ventelister/ventetider.

Partierne bag psykiatraføtalen er desuden enige om den fælles målsætning, at alle patienter i psykiatrien fra 2010 skal have tilsvarende rettigheder.

Partierne bag psykiatraføtalen på det sociale område har desuden bevilget 133 mio. kr. over en 4-årig periode til at sikre en målrettet indsats på kommunalt niveau, så børn og unge med begyndende eller lettere psykiske problemer i tide får den støtte og hjælp de har behov for, og derved ikke udvikler mere alvorlige psykiske lidelser, der nødvendiggør behandling på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling.

Formålet er desuden at forebygge frafald betinget af psykiske problemer på ungdomsuddannelserne.

Myndighedernes syn på behovet for at tage initiativ på nordisk plan

Sundhedsstyrelsen statusnotat for 2006 indeholder en række bud på mulige begrundelser for den stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm.

Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne.

For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelse skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008.

Der er vurderingen, at eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse.

2. Sverige

I Sverige finns en nationell överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om en vårdgaranti. Vårdgarantin innebär att primärvården skall erbjuda kontakt i telefon eller på plats samma dag. Om läkarbesök inom primärvården behövs skall denna kunna erbjudas inom högst sju dagar. Efter beslut om remiss skall ett besök inom den specialiserade vården - om sådant beslut behövs - kunna erbjudas inom högst 90 dagar efter beslutsdagen. Denna vårdgaranti avser även barn och unga som är aktuella för vård inom psykiatrien. Den Nationella psykiatrisam-

ordnaren har lämnat ett förslag (SOU 2006:100) att förstärka vårdgarantin så att tidsgränserna för barn och ungdomar 0-20 år kortas. Barn och ungdomar skall få en tid hos specialistpsykiatrien inom 30 dagar, och behandling skall ha påbörjats inom 30 dagar efter beslut om behandling. Förslaget bereds för närvarande.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att 500 miljoner avsätts för personer med psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder 2007. Under 2008 och 2009 bedömer regeringen att det behövs 500 respektive 250 miljoner kronor. Syftet är bland annat att förbättra personalens kompetens och att öka tillgången till psykologer och kuratorer i primärvården, förbättra kvaliteten och tillgängligheten och skapa fler vårdplatser inom psykiatrien.

Regeringen har den 15 mars 2007 fattat beslut om att inrätta ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Centrumets uppgifter skall vara att samla, koordinera och föra ut kunskap och vetenskap då det gäller att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd och behandla barn och unga.

Vad avser mål 2 att det för alla patienter skall upprättas en "individuell plan" är det oklart vad som avses. Avses en vård- och omsorgsplan (behandlingsplan)? Om samma sak avses borde det etablerade begreppet användas eller i vart fall definieras. Det är svårt att lämna synpunkter då det är oklart vad som avses. Av patientjournalagen (1985:562) framgår att en patientjournal skall innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten samt om uppgifterna föreligger, skall en patientjournal innehålla bl.a. väsentliga uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder. Denna bestämmelse borde vara tillräcklig om det är planering av kommande vård som avses med "individuell plan".

3. Finland

Finland har haft en vårdgaranti för psykiatrisk vård av barn och unga fr.o.m. 1.1.2001. Klienten skall få tillträde till en bedömning av vårdbehovet inom tre veckor från det att remissen kommit in till den specialiserade sjukvården och till vård som anses nödvändig senast inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) genom en separat enkät utrett situationen för den specialiserade sjukvården inom barn- och ungdomspsykiatrien och hur vårdgarantin uppfyllts. Enkätsvaren beskriver situationen 16.10.2006. Fem sjukvårdsdistrikt klarar av barn- och ungdomspsykiatriska undersökningar och att ordna vård inom ramen för de gränser som vårdgarantin fastställt. Tolv sjukvårdsdistrikt rappor-

terar om resursbrist og øvrige 15 sjukvårdsdistrikt har undersøknings- og/eller vårdkøer. Till antalet finns flest køer inom det Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, vars andel uppgår till ca 60-80 % av kösituationen på riksnivå.

För att kartlägga hela situationen för mentaltvårdstjänster och psykosociala tjänster för barn och unga skulle man dessutom behöva uppgifter om situationen för familjerådgivningsbyråerna och andra enheter inom den öppna vården samt t.ex. barnskyddsanstalterna. En rikstäckande insamling av uppgifter avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor kommer att genomföras under innevarande år.

4. Norge

Ca 95 prosent av all behandling innen psykisk helsevern for barn og unge i Norge, er poliklinisk behandling. Det finnes ca 330 døgnplasser for barn og unge, men det er regionale variasjoner i døgn- og dagtilbudet. I 3. tertial 2006 varierte ventetiden fra 0 til 220 dager.

Regjeringen har varslet at den vil innføre en ventetidsgaranti i spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige under 23 år. I forbindelse med dette er det igangsatt et arbeid med å utvikle faglige retningslinjer for vurdering og prioritering. Dette er viktig for å sikre en mer enhetlig og forsvarlig praksis.

Barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige er utsatte og sårbare grupper. Erfaring viser at disse ikke alltid har fått et tilfredsstillende tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten. Regjeringen ønsker derfor å prioritere disse gruppene. Rask og tidlig behandling kan bidra til å hindre et langt liv med sykdom, rus og kriminalitet. Manglende behandlingstilbud kan derfor ha store menneskelige og samfunnsmessige konsekvenser.

Opptrappingsplanen for psykisk helse (1999 - 2008) hadde som målsetting å bygge ut dekningsgraden når det gjelder spesialisthelsetjenester til barn og unge innen psykisk helsevern. Måltallet var en dekningsgrad på 5 prosent. I 1998 hadde vi 2,1 prosent mot 4,1 prosent i 2005. Det ser ut som vi når måltallet om en dekningsgrad på 5 prosent innen planen utløper i 2008. Dekningstallet gjelder den totale kapasitet målt ved årsprevalens og omfatter både nyhenvisninger og overførte pasienter fra året før.

Opptrappingsplanen vektlegger tjenester og tilbud nærmere folks bosted. Utvikling av egnede lavterskeltilbud i kommunene med sikte på utredning, behandling og oppfølging av barn og unge med psykiske problemer og lidelser er derfor prioriterte tiltak. Dette fordrer en omfattende kompetanseheving av kommunale tjenester som omfatter bl.a. rekruttering av psykologer og høyskoleutdannet personell med

videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Spesialisthelsetjenesten skal bistå der det er behov for mer spesialisert utredning og behandling.

I Oppdragsdokumentet (Statsrådets bestilling) til regionale helseforetak for 2007 er det stilt krav om at ventetid til vurdering i psykisk helsevern for barn og unge skal være maksimum 10 virkedager. Departementet ser det som viktig at barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige slipper tidlig til allerede i vurderingsfasen. Kortere frist for vurdering gir kortere ventetid for pasienten, og gir et klart signal om betydningen av å komme tidlig til. Videre vil en kortere frist for vurdering sikre at det gis raskere tilbakemelding til pasient og henvisende instans om hvordan problemet blir tatt hånd om.

Forskrift om individuelle planer trådte i kraft 1. juli 2001. Planen er tenkt som et koordineringsverktøy for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester fra det offentlige hjelpeapparat. En individuell plan skal gripe over alle tjenesteområder og forvaltningsnivå som for eksempel skole, trygd og ytelser en person med langvarige og sammensatte behov trenger for å kunne leve et aktivt og selvstendig liv. Når barn har behov for sammensatte tjenester, vil planen også omfatte tjenester overfor familien.

Gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse er barn og unge med psykiske problemer blitt vesentlig bedre prioritert enn tidligere.

5. Island

I den sidste tid har der været megen debat om de vanskeligheder som børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer står overfor. Problemet er komplekst og voksende og årsagerne er for en stor del ukendte. Nabolandene og de fleste vestlige lande står også overfor en stigende forekomst af psykiske problemer og man søger løsninger til at imødekomme denne gruppes behov for service.

I de sidste år er bevillingerne til børne- og ungdomspsykiatrien i Island steget og man har iværksat forskellige tiltag for at forbedre service. Men ventelisterne på Rigshospitalet-universitetssygehus mbulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling (BUGL) giver grund til bekymring. Akutte tilfælde bliver dog prioriteret og ikke ladet vente. En af grundene til den lange ventetid på BUGL er manglen på specialiseret og trænet personale. Der er heller ikke tilstrækkelige behandlingstilbud udenfor hospitalet til at tage over efter udskrivningen fra den ambulante afdeling eller indlæggelsesafdeling.

I en national sundhedsplan frem til år 2010 sættes det mål at den psykiatriske sundhedstjeneste på årsbasis omfatter 2% af børnene i alderen 0-18 år. Tallene for psykiatrisk sundhedstjeneste på tertiærserviceplan viser, at denne service omfattede 0,4% af bør-

nene i 1997, mens den i 2005 omfattede 1,8% (BUGL og Akureyri).

I Island drives størstedelen af sundhedstjenesten af staten og ikke kommunen. Der er også specialister, der yder behandling på egne klinikker og servicerer en del af denne gruppe. Det er vigtigt at have i mente at det foruden tiltag indenfor sundhedstjenesten i Island er vigtigt at forøge service til børn med psykiske og adfærdsmæssige problemer indenfor skolesystemet samt i kommunernes og socialforsorgens regi.

Islands sundheds- og forsikringsminister fremsatte i september 2006 sine prioriteringer og en strategi der skal styrke sundhedstjenesten for børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer, for at løse dette problem. Det overordnede mål er at forkorte ventelisterne på BUGL og forbedre service på alle niveauer (primær, sekundær, tertiær service). Der arbejdes på at føre strategien ud i livet på alle områder, og den indeholder følgende ni punkter:

1. Primær sundhedstjeneste for børn med adfærdsmæssige og psykiske problemer forøges og forbedres og forebyggelse prioriteres. Antallet af psykologer i primærsundhedstjenesten forøges og der etableres team af fagfolk ved de offentlige helsecentre til specielt at tage sig af dem der trænger mest til hjælp. Der motiveres også til at lægge større vægt på information og forebyggelse til unge børns forældre.

2. Diagnosticering af lettere tilfælde af psykiske problemer flyttes i stigende grad fra BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling til børnesundhedsplejen og de offentlige helsecentre. Her sigtes specielt til hyperaktive børn og børn med opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD).

3. Offentlige helsecentre i provinsen får til opgave at forhandle om ambulerende service fra specialister der skal yde børnepsykiatrisk service. Hermed sikres regelmæssige besøg af specialister for at yde børn i provinsen service på dette område.

4. BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes i sin rolle som center for det faglige arbejde indenfor service til børn og unge med psykiske problemer. Der skal lægges vægt på at forøge kendskabet til hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD) og andre hyppigt forekommende psykiske problemer hos børn.

5. BUGL's ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes og dens kapacitet til at behandle de mest syge børn forbedres. I takt med at første diagnosticering og behandling af psykiske problemer i stigende grad overføres til primærsundhedstjenesten, styrkes BUGL's ambulantaafdeling, så vente-

lister i forbindelse med diagnosticering skulle være fortid. Ved at formindske presset på BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling i forbindelse med diagnosticeringer skabes større råderum til bedre at behandle de mest syge børn på både ambulant- og indlæggelsesafdeling. Der lægges større vægt på opfølgning af patienterne efter udskrivning, bl.a. i samarbejde med skole og kommune.

6. Første etape i udvidelsen af BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling påbegyndes og udvidelsen afsluttes foråret 2008. Udvidelse og forbedring af BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling prioriteres af sundheds- og forsikringsministeren. Projektet afsluttes foråret 2008 og omfatter ambulantaafdelingen samt forbedring af børne- og ungdomspsykiatrisk afdelings indlæggelsesafdeling.

7. Landlægen (medicinaldirektøren) får til opgave at styrke samarbejdet mellem og koordinere virksomheden i de sundhedsinstitutioner, der behandler børn med psykiske problemer. For at koordinere service til individer lægger ministeren vægt på at samarbejdet mellem institutioner styrkes uafhængigt af offentlige domæner i forvaltningen.

8. Udgivelse af en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge. Der udgives en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge hvor der redegøres for løsninger, vejledes i behandlingstilbud og sagsforløb beskrives.

9. Udarbejdelsen af kliniske vejledninger om behandling af børn og unge fremskyndes.

Ministeren har pålagt Landlægeembedet (medicinaldirektørembedet) at fremskynde udarbejdelsen af kliniske vejledninger om diagnosticering og behandling af børn og unge med ADHD. Samtidig påbegyndes udarbejdelsen af kliniske vejledninger vedrørende børn med andre psykiske og adfærdsmæssige problemer.

"Individuel plan". Når man taler om individuelle planer er det vigtigt at forklare og definere hvad man mener med individuel plan. I korthed kan man beskrive processen i enkelte tilfælde som følgende: Efter tværfaglig diagnosticering og behandling ved BUGL's ambulante afdeling sendes en konklusion til den henvisende part (speciallæger ved klinikker, psykologer i skolesystemet, i socialforsorgen og ved klinikker, og læger ved offentlige helsecentre) og forældre, med en optælling af de behandlingstilbud der anbefales for barnet. Dette er dog ikke nogen egentlig behandlingsplan i den forstand at det er et selvstændigt dokument der angiver tidsramme og den enkelte

parts ansvar og rolle. På BUGL's indlæggelsesafdeling udarbejdes der derimod en individuel udskrivningsplan hvor hver enkelt opfølgingsansvarligs opgave efter udskrivningen defineres. Dette er på sin vis en individuel behandlingsplan selv om den ikke sikrer opfølgningen.

18/2006 - Rekommandation angående kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)

Rekommandationen lyder:

1. at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom
2. at oprette en hjemmeside med en positivliste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb, og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og Naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter.

Nordiska ministerrådet meddelar:

MR-LOV har foretaget en gennemgang af det juridiske grundlag i de 5 nordiske lande og på denne baggrund konkluderet, at

"Formidling af sexkøb som beskrevet i rekommandationen må således antages at være strafbart i alle de nordiske lande, og gennemførelse af rekommandationen ville derfor i realiteten indebære, at Nordisk Ministerråd skulle træffe foranstaltninger for at tilskynde hoteller til at "garantere", at de overholder straffelovgivningen i det pågældende land.

Det er imidlertid en selvfølge, at hoteller og deres ansatte skal overholde det pågældende lands straffelovgivning, og det gælder fuldstændig uafhængigt af, hvilke erklæringer hotellerne måtte have udstedt herom. Det er derfor også uklart, hvilke retsvirkninger der i givet fald skulle være knyttet til en garanti som nævnt i rekommandationen. Endvidere må det anses for væsentligt at fastholde, at det primært er en politimæssig opgave at sikre overholdelse af straffelovgivningen."

Hertil kommer, at det må anses at være forbundet med et meget betydeligt administrativt besvær at sikre en permanent ajourført fortegnelse over hoteller, som opfylder kravene. For det første er hoteller ikke en entydig forretningstype (hoteller, moteller, pensionater, vandrehjem m.v.), og for det andet ses der ikke at være en geografisk afgrænsning i rekommandationen, som kan angive, hvor der i givet fald skal sættes ind.

Nordisk Ministerråd foreslår på denne baggrund, at rekommandationen afskrives.

19/2006 - Rekommandation angående beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel (A 1391/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1. at tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området
2. at tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Nordiska ministerrådet meddelar:

Bakgrund

Nordiska ministerrådets aktiva insatser för att bekämpa människohandel, med speciell fokus på kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande, blev synligt i Östersjöregionen år 2002 då den gemensamma nordisk baltiska kampanjen mot kvinnohandel genomfördes i de nordiska och de baltiska länderna. Från år 2002 har Nordiska ministerrådet strävat att samarbeta och samordna aktiviteter i de enskilda ministerråden för att uppnå en effektiv insats för att undvika dubbleringar. Kampanjen genomfördes som ett samarbete mellan MR-JÄM och MR-LAG och de baltiska och nordiska jämställdhets- och justitieministrarna. Bilaga 1 Rekommandations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

MR-JÄM har under sina årliga ministermöten följt upp arbetet med insatserna att bekämpa människohandel, speciellt handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. De nordiska jämställdhetsministrarna har diskuterat människohandel och handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande med sina baltiska kolleger på NB 8 möten år 2004 och år 2006. Ministrarna anser att det är viktigt att arbeta med frågan och följa upp vad som händer i EU:s nordliga dimension region. Jämställdhetsministrarna inbjöd socialministrarna till samarbete i kampen mot människohandel, så att även en social aspekt inarbetas i insatsen mot människohandel.

MR-S beslöt i juni 2006 att inkludera en social dimension i aktiviteter för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Som en uppföljning av MR-S mötet inbjöd socialminister Eva Kjer Hansen, Danmark, tillsammans med Nordiska ministerrådet sina nordiska och baltiska kolleger och dessu-

tom socialministrarna från Tyskland, Polen och Ryssland till en rundabordskonferens om *Social Aspects on Trafficking*. I socialministrarnas uttalande från rundabordskonferensen som arrangerades i oktober 2006 sägs att länderna skall samarbeta för att avskaffa de sociala orsakerna som ligger bakom människohandel för sexuellt utnyttjande. Det skall utarbetas bilaterala och multilaterala projekt om preventive åtgärder och med målsättning att öka kunskap om människohandel. Projekten skall ha en tvärsektoriell utgångspunkt för genomförande av aktiviteterna.

Som en uppföljning av rundabordskonferensen har MR-S tagit initiativ till ett projekt *Activities targeted at trafficking/prostitution among young teenage girls and boys in their country of origin* finansierat med upp till 1.000.000 DKK. Projektet är ett förebyggande projekt som riktar sig till personal på institutioner för utsatta barn och unga i östeuropeiska av-sändarländer och kommer att genomföras i EU:s nordliga dimension region. Projektets centrala komponenter är kompetens-uppbyggnad av personal, etablering av nätverk och tvärsektoriellt utbyte av erfarenheter är centrala komponenter i projektet. Erfarenheter från projektet skall samtidigt bidra till tydligare och synligare information och vara underlag för kunskap om människohandel i av-sändarländerna. Projektet igångsättes i 2007.

MR-LAG har varit i kontakt med Baltic Sea Task Force on Organised Crime kring problematik och aktiviteter för att bekämpa människohandel i Östersjöregionen.

En relevant samarbetspartner i detta sammanhang är Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings (nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force). De har initierat projektet *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitation of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* i oktober 2005 och det pågår till september 2008. Målsättningen med projektet är bygga upp ett nordiskt baltiskt nätverk med representanter för myndigheter och NGOs för att arbeta med att stöda och skydda kvinnor som är offer för människohandel. Nätverket skall utveckla ett regionalt program för att ge juridisk, social, ekonomisk, medicinsk och psykologisk hjälp, säkerhet och skydd för människohandels offer i mottagarländer och ge hjälp för att offren kan återvända i säkerhet. De offer för människohandel, som önskar att återvända till sitt hemland, eller till ursprungslandet skall det garanteras att kvinnorna får tillgång till den service de behöver som stöd för deras rehabilitering. År 2007 erhåller de nationella projekten i de baltiska länderna 50.000 EUR till driftskostnader. Projektet arrangerar även nationell och regional skolning för de personer och NGOs som arbetar med skyddat bo-

ende. Inom ramen av projektet arrangeras även årligen seminarier där experter föreläser och det ges möjlighet för deltagarna att utbyta erfarenheter om aktiviteter och verksamhet för personer som har utsatts för människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet skall även utveckla resurser för help-lines och skyddat boende i Estland, Lettland och Litauen. Projektet koordineras av European Women's Lobby och leds av Malin Björk. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings har övertagit pilotprojektet efter att de nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force against trafficking in women avslutades i augusti 2006.

Planerade aktiviteter

Under år 2007 planerar Nordiska ministerrådet att i samarbete med myndigheter och NGOs bygga upp en sammanhängande tvärsektoriell insats mot offer för människohandel och speciellt utsatta barn i den nordliga dimensionens region. Detta skall genomföras tillsammans med polis, social- och hälso-myndigheter, lärare och NGOs. Projekten skall vara modellprojekt med fokus på institutionell kapacitet-supplyggnad, facklig kompetensutveckling och ett tvärsektoriellt samarbete. Projekten är planerade att i första hand genomföras i St Petersburg och Kaliningrad.

Tyngdpunkten vid genomförande av aktiviteterna skall ligga i kunskapsupplyggnad och främjande av nätverk. De nordiska länderna har byggt upp modeller för koordinering av insatsen mot människohandel, genom att effektivisera samarbetet mellan olika myndigheter som arbetar med dessa problemställningar. De nordiska samarbetsmodeller presenteras som möjliga redskap hur ett samarbete och förmedling av information kan byggas upp mellan de olika aktörerna. Detta skall rikta sig till representanter och nyckelpersoner från polis, åklagare, socialarbetare, hälsocentraler, sjukhus, skolor, NGOs, m.fl i NV Ryssland och Kaliningrad.

De nordiska länderna har även erfarenhet av att bygga upp rådgivning för att främja ett hälsosammare och bättre socialt livsmönster för grupper i samhälle som har drabbats av olika livskriser, som offer för människohandel. Specialkunskap kan överföras från de nordiska länderna inom detta område. Detta har även betydelse för demokratisk utveckling och för ekonomisk tillväxt. Sådana kunskapsinvesteringar ger bestående effekter och stöder uppbyggnaden av det civila samhället. Rådgivning skall ge verktyg och erbjuda alternativ för utsatta personer, så att de skall kunna bygga upp ett värdefullt liv och delta i utbildning och arbetsliv. Alla aktiviteter genomförs inom ramen för EU:s partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Alla länder, task force och internationella organisationer i EU:s nordliga dimension region som arbetar med att effektivisera arbetet mot människohandel inbjuds att delta i detta samarbete så att den tillgängliga kunskapen om insatser mot människohandel och insamling av fakta sprids till alla involverade aktörer.

Avslutning

Det tidigare nämnda CBSS projektet genomför *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitation of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* genomförs av European Women's Lobby fram till slutet av år 2008, kommer Nordiska ministerrådet inte att ta initiativ till att upprätta, medverka i, stöda drift eller ge kompetensbidrag till skyddat boende i de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen i ett samarbete med ländernas myndigheter och med frivilliga organisationer. Det pågående pilot projektet genomför de initiativ som Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att utföra. I enlighet med gällande regler har Nordiska ministerrådet inte möjlighet att ge ekonomiska bidrag till den dagliga driften i organisationer och institutioner.

Nordiska ministerrådet önskar att speciellt se på erfarenheterna från CBSS pilotprojektet och att Nordiska ministerrådet efter behov tar initiativ till konferens och guidelines för utväxling av information mellan socialarbetare och andra relevanta representanter för myndigheter.

Nordiska ministerrådet (MR-S, MR-JÄM och MR-LAG) kommer att följa med genomförandet av projektet och ta projektets resultat och rekommendationer i beaktande i planering och uppföljning av Nordiska ministerrådets kommande insatser mot människohandel.

Nordisk Ministerråd anser hermed, att rekommendationen kan afskrivas.

Bilaga 1: Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

Statement and Recommendations concerning Trafficking in Women in the Nordic and Baltic Countries adopted at the Informal Nordic Baltic Ministers' Meeting in Stockholm, Sweden, April 9, 2003.

Trafficking in women and children is a serious and growing problem all around the world. Every year thousands of women and children are recruited, transported, sold or purchased across our national borders and within our countries for the specific purpose of sexual exploitation. These women and children have become victims of a transnational (*global*) industry, which is extremely profitable and well-organized.

We, the Nordic and Baltic Ministers of Gender Equality in collaboration with the Ministers of Justice, reconfirm our commitment to counteract trafficking in women with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be brought about as long as some women and children in our countries are victims of trafficking.

Through our joint activities, we have discussed different initiatives to prevent trafficking in women, and how to protect and support those women and children who are victims of this harmful and dangerous trade. We have taken steps to improve standard procedures and become more efficient in the prosecution of those groups and networks that traffic women and children for sexual purposes.

Statement and recommendations

We, the ministers of Justice, Gender Equality and Interior in the eight Nordic and Baltic countries, have gathered today in Stockholm to conclude the first phase of our trans-national collaboration against the trafficking in women in our region; the Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women, which took place in 2001-2002.

We note with satisfaction that the links between our countries have been strengthened during this Campaign; on a government level as well as between authorities and non-governmental organizations.

We are now ready for further action. Today we have committed ourselves to continue the work that we initiated two years ago. We have decided to put into place a number of concrete measures for the long-term practical cooperation between our countries in the struggle against trafficking in human beings, especially women and children, in our region.

We have agreed:

that work against trafficking in human beings, especially women and children, will be undertaken as a political priority in all our countries;

that all measures against trafficking in human beings, especially women and children, that we put in place are consistent with internationally recognized principles of non-discrimination (including non-discrimination based on gender, race, ethnicity, disability and sexual orientation) and that they take into account the respect for the human rights and fundamental freedoms of the victims;

that all actions and initiatives to prevent the trafficking in human beings, especially women and children, have a gender sensitive perspective and do not inhibit immigration or freedom of travel and mobility consistent with laws or undercut the protection provided to refugees in international law;

that we will continue to support the development and work of a network of those Nordic and Baltic non-governmental organizations that actively work against trafficking in human beings, especially women and children, in our region;

that we will develop and implement national action plans against trafficking in human beings, especially women and children, no later than year 2005.

We have agreed on the Prevention issue:

that we will continue to support prevention projects directed towards groups of especially women and children that are particularly vulnerable to recruitment for trafficking in human beings in our region, including by extending the funding until the end of year 2003 for the information and awareness raising activities undertaken by the three Baltic national coordinators;

that we will put into place and strengthen existing measures, including through sustainable development measures, to alleviate the circumstances that make women and children particularly vulnerable to trafficking in human beings, such as poverty, unemployment, lack of education, male sexual violence, as well as lack of equal rights and opportunities;

*that we will, in collaboration, develop and implement different measures that discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking, following the directions in Article 9.5 of the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children*;*

We have agreed on the Victim Protection and Support issues:

that the Nordic and Baltic countries which have not yet investigated the possibilities of providing victims of trafficking in human beings with temporary or permanent residence permits in the destination countries, in connection with victim assistance programs, carry out such investigations;

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of a multi-lateral cooperative pilot project between Nordic and Baltic non-governmental organizations designed to provide for the legal, social, economic, medical and psychological care, safety and protection in the countries of destination, as well as for the safe and planned re-integration of returning victims of trafficking in human beings in the countries of origin;

Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation

We have agreed on the Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation Issues:

*that the Nordic and Baltic countries will, as a matter of priority, sign, ratify and nationally implement the United Nations *Convention on Transnational Organized Crime and the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children*;*

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of joint training and exchange programs for Nordic and Baltic law enforcement, immigration and other relevant officials with the aim to ensure effective investigation and prosecution of cases of trafficking in human beings for sexual, and other forms of exploitation, while respecting the fundamental rights of the victims.

We are pleased that governments, governmental authorities and our non-governmental organizations in the Baltic and Nordic countries are joining forces to combat the trade in human beings, especially women and children.

20/2006 - Rekommendation angående bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse (A 1393/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Nordisk Ministerråd meddeler:

Baggrund

Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet, speciellt i MR-JÄM, MR-S och MR-LAG. Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhets-samarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i syn-

nerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiviseras.

I september 2006 arrangerades i ministerrådssekretariatet ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsankter ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete - och att fokus på människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. Sekretariatet har nedsatt en informell tvärsankter arbetsgrupp som fortsätter med att arbeta för att främja en koordinerad insats inom ministerrådet i en dialog med Nordiska rådet.

Av de nordiska länderna har Danmark, Norge och Finland godkända handlingsplaner för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande.

Ett viktigt element i ÅK-S fortsatta insats för att bekämpa människohandel är att fokusera på den sociala dimensionen av människohandel och stärka ett samarbete mellan de nordiska länderna och de övriga länderna i den nordliga dimensionens region. Detta beslöt socialministrarna på sitt nordiska möte i juni 2006 och på en rundabordskonferens om kvinnohandel för socialministrarna från Norden, de baltiska länderna, Tyskland, Polen och Ryssland.

MR-JÄM beslöt på mötet 10.5.2006 att år 2007 genomföra ett nordiskt projekt *Prostitution i Norden?* i de nordiska länderna och de självstyrande områden, och att avsätta 1.000.000 DKK för att genomföra projektet. Projektet är samtidigt en del av Nordiska ministerrådets helhetsinsats för att bekämpa människohandel och en uppföljning av de rekommendationer som det nordiska baltiska ministermötet i april 2003 antog efter den avslutade nordiska baltiska kampanjen mot handel med kvinnor som genomfördes år 2002.

Projektet *Prostitution i Norden* skall genomföras av Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK, och skall

producera ny kunskap om prostitution i Norden samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden

inarbete ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden

bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

EK-Lov har behandlet förslag til svar på rekommendationen på deres møde den 5-6. februar og har ingen bemærkninger.

Ek-Jäm har behandlet förslag til svar på rekommendationen på deres møde den 7. februar og har få bemærkninger som er integreret i teksten.

Förslag till beslut:

Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet. Inom Nordiska ministerrådet samarbetar MR-JÄM, MR-S och MR-LAG för att få en stark gemensam koordinerad insats mot människohandel för sexuellt utnyttjande på basis af ministerbeslutningar indenfor de forskellige fagministerområder om at prioritere menneskehandel højt.

Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande och der pågår et samarbejde såvel indenfor Norden som imellem Norden og de baltiske lande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhets-samarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiviseras.

I september 2006 arrangerades ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsankter ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete och att människohandel i

Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. En tvärssektoriell arbetsgrupp i Nordiska ministerrådets sekretariat har tillsatts för att främja en stark koordinerad insats att bekämpa människohandel - i dialog med Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet kommer att:

MR-JÄM genomför projektet *Prostitution i Norden* som startar i maj 2007 och slutförs i april 2008. En central målsättning för projektet är att skapa ny kunskap för att kunna förändra attityder till prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet kommer att:

- producera ny kunskap om prostitution i Norden
- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

Företrädare för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG kommer under år 2007 att mötas för att diskutera hur en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan utformas för att få en mer effektiv insats mot människohandel, och stärka samarbetet mellan länderna i EU:s nordliga dimension region.

Seminarier är en uppföljning av seminarier som arrangerades i september 2006. Som en omedelbar uppföljning av detta arrangeras ett seminarium, där de länder som har handlingsplaner mot människohandel presenteras och diskuteras.

Projektet *Prostitution i Norden?* kommer bl.a. att utföra en kartläggning om kvinnors och mäns förhållande till prostitution. Resultaten av kartläggningen kommer att ge kunskap för hur man kan arbeta målinriktat för att skapa ändringar i förhållningssätt, och bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

Nordiska rådet kommer att inbjudas att delta i planering och konkreta aktiviteter när en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuell utnyttjande utarbetas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommendationen kan afskrives.

21/2006 - Rekommandation angående nordisk samarbejde om biobrændslen i trafikken (A 1394/miljø)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer:

1) at udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande

2) at samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande - dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter

3) at modvirke nye grænsehindre for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Nordisk Ministerråd meddeler:

Ad 1) EU kommer att påskynda användningen av förnybara drivmedel betydligt: det allmänna målet är 5,75 % (indikativt) år 2010 och 10 % år 2020. Detta har betydligt höjt aktualiteten av NR:s medlemsinitiativ. De nordiska länderna har redan före de nya EU-besluten påskyndat åtgärder för att öka användning av förnybar energi i trafiken, bl.a.

Den danske regering har i sin energistrategi et mål om at andelen af anden generations biobrændsler skal udgøre mindst 10% i 2020, og regeringen er indstillet på at sætte højere mål, hvis den teknologiske og økonomiske udvikling tilsiger det. Endvidere vil regeringen fordoble de årlige offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration af energiteknologier - herunder også til udvikling af anden generations biobrændsels-teknologier.

Island har ett omfattande program att utveckla hydrogenteknologi i trafiken

Finlands riksdag har utgivit en ny lagstiftning: andel av biobrändslen bör vara 2 % år 2008, 4 % år 2009 och 5,75 % år 2010 (kravet för 2010 blir slutgiltig efter att statsrådet ger förordningen om det) Sveriges riksdag har antagit målet att andelen biodrivmedel bör vara 5,75 % år 2010

Medlemsländer håller på att kartlägga nya möjligheter att öka inhemsk produktion av biodrivmedel samt analysera hållbarheten och klimatpolitiska effektiviteten samt inverkan till försörjningsbalansen av användningen av olika biodrivmedel samt behovet av nya stödsystem. Redan nu har de Nordiska länderna t.ex.

- utvecklat industriell produktion av biodiesel
- börjat utveckla 2. generationens biodrivmedel
- börjat utvecklingen av decentraliserad produktion och användning av bioenergi

De nordiska ländernas regeringar betonar att en hållbar utveckling och en positiv energibalans är viktiga ramvillkor för alla åtgärder som gäller användningen av förnybar energi i trafiken och arbetar för att detta mål beaktas också i EU. NEF -Nordiska energiforskningsinstitutet - och NICE - Nordiska innovationscentret - har centrala roller in det nordiska samarbetet i utvecklingen av nya lösningar.

Ad 2) De nordiska länderna stöder EU:s nya målsättningar och följer i lagstiftningen EU-krav så att målen kan nås i alla länder och följer noga utvecklingen i EU där det förväntas ett utspel hösten 2007. De nordiska energiministrarna håller förmöten före råds-möten med sikte på orientering om ståndpunkter och diskussion om möjliga samstämmiga synpunkter på EU's utspel.

Ad 3) En av uppgifterna i det pågående samarbetet i bioenergisektorn är att förmedla information om utvecklingen och planer i de nordiska länderna så att inga gränshinder uppstår. Till detsamma kan man sträva genom gemensamma forskningsprojekt inom ramen för europeiska och/eller nordiska program - bioenergi hör till kärnområden i det nordiska forskningsinstitutet NEF. Å andra sidan behövs det olika prov- och piloteringsarrangemang i begränsade områden för att testa och utveckla nya lösningar: allting kan inte tas i bruk överallt i Norden (t.ex. hydrogenteknologi eller gas) samtidigt, och detta leder till ett behov av ta till användning åtminstone tillfälliga parallella system.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommendationen kan afskrives.

22/2006 - Rekommendation angående frivilligsektoren (B 244/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synpunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2) å gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Nordiska ministerrådet meddelar:

I sitt betänkande rekommenderar Nordiska rådet ministerrådet för det första, att genomföra strategin med beaktande av vissa synpunkter och för det andra, att rapportera om samarbetet med frivillig- och intresseorganisationer som en del av ministerrådets budget och årsberättelse samt via ministerrådets hemsida på Internet.

De synpunkter som framförs i Nordiska rådets betänkande består i huvudsak i att man, för det första, önskar ett förtydligande om den nya strategins förhållande till de gamla riktlinjerna och för det andra, att man betonar att ministerrådet har ett ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer i relevanta processer.

Som framgår av den nya strategin bygger dokumentet vidare på - och ersätter - de riktlinjer som de nordiska samlingsministrarna fastställde år 2000 och vidgar relationerna till de frivilliga organisationerna i tre övergripande avseenden.

I fråga om Nordiska ministerrådets ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer bör det noteras att ett sådant ansvar redan finns etablerat hos generalsekreteraren, de berörda fackavdelningarna i sekretariatet samt, ytterst, hos de nordiska samlingsministrarna. Till detta kommer att frivilligorganisationerna själva har möjlighet att ta initiativ till erfarenhetsutbyte och annan samverkan med Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet överväger att vid Nordiska rådets session 2007 presentera en redogörelse för ministerrådets samarbete med frivilligorganisationerna. Redogörelsen kommer då att omfatta en kartläggning av hur den nya strategin genomförs i de olika fackministerrådets verksamhet. En sådan redogörelse kan publiceras på Internet.

I fråga om rapportering kan sägas att ministerrådet har startat ett budgetmoderniseringsarbete där de nordiska samlingsministrarna den 26 februari 2007 beslutade om en s.k. förslagskatalog. Katalogen innehåller bl.a. förslag som rör ministerrådets budget och en mera systematisk rapportering av ministerrådets verksamhet. Nordiska samlingskommittén (NSK) skall få rapporter i februari och augusti varje år och syftet är att också Nordiska rådet skall få dessa rapporter. Detta förslag bereds för närvarande i Nordiska ministerrådets sekretariat, varför det när detta skrivs inte finns något beslut om innehållet i denna rapportering.

När det gäller dispositionen av ministerrådets budgetdokument och rapportering är intentionen i budgetmoderniseringsarbetet den att så mycket av rapporteringen som möjligt skall flyttas från själva budgetdokumentet över till redogörelsen för ministerrådets verksamhet. Denna redogörelse utkommer i september/oktober varje år. Dock kommer de spe-

ciella översikterna, uppdelade på budgetpostnivå, i ministerrådets budget som visar den faktiska användningen till initiativ som riktar sig till frivilligsektorn fortfarande utgöra en del av ministerrådets budget.

Under 2007 och 2008 genomförs ett projekt som syftar till att förnya och omstrukturera Nordiska rådet och Nordiska ministerrådets gemensamma hemsida på Internet. Hösten 2008 byts den nuvarande hemsidan ut med nytt innehåll, ny informationsstruktur och nya tekniska lösningar. Nordiska rådets önskemål om rapportering kommer att beaktas inom ramen för detta projekt.

Nordiska ministerrådet menar att rekommendationen kan avskrivas.

23/2006 - Rekommendation angående Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer:

1) at gennemføre "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

2) at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, samt at vurdere den nordiske sprogkonvention med hensyn til dette

3) at udarbejde en tiltags-/handlingsplan for at realisere målsætningerne i Deklaration om nordisk sprogpolitik

4) at prioritere tiltag på området *sprogforståelse* i den kommende periode

Ministerrådet meddeler:

I 2006 blev en deklARATION om nordisk sprogpolitik vedtaget for første gang. SprogdeklARATIONen, som skal udgøre grundlaget for en samlet og langsigtet sprogpolitisk indsats, skal sikre helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne fremover. Nordisk Ministerråd har til hensigt at fokusere på sprogforståelsen nordboere imellem i de kommende år.

Ad 1) "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) er gennemført. I Kultur- og uddannelsesudvalgets betænkning fremføres en række synspunkter. Nordisk Ministerråd har noteret sig Kultur- og uddannelsesudvalgets synspunkter.

Ad 2) Når det gælder at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, er dette kun muligt hvis tegnsprogene har stilling som minoritetssprog nationalt, dvs. i samtlige nordiske lande.

Ad 3) Nordisk Ministerråd vil i opfølgningen af sprogdeklARATIONen fokusere på realiseringen af prioriterede tiltag, særlig når det gælder sprogforståelse. For at bidrage til et helhedsbillede, undgå overlap og opnå synergieffekter skal der forud for prioriteringsarbejdet ske en kortlægning af nuværende og planlagte aktiviteter på sprogområdet gennem en henvendelse til relevante aktører på sprogområdet. Andre aktører uden for Nordisk Ministerråd der beskæftiger sig med sprogforståelse, som fx Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, får også en henvendelse vedrørende deres aktiviteter på sprogområdet. Nordisk Ministerråd noterer sig, at Kultur- og uddannelsesudvalget til lige ønsker en plan for hvordan der, udover sprogforståelse, skal arbejdes med områderne parallelsproglighed, flersproglighed og Norden som sproglig foregangsregion.

Ad 4) Nordisk Ministerråd er indstillet på at prioritere tiltag på området sprogforståelse, ligesom rådgivningsgruppen Nordens Sprogråd også er indstillet herpå.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommendationen kan afskrives.

24/2006 - Rekommendation angående Nabolands-tv etter digitaliseringen (A 1388/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landenes regeringer:

1) å sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2) å arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Ministerrådet meddeler:

På vägnar av de nordiska regeringarna framförs följande som svar på rekommendationen:

1) Finland övergår till digitala sändningarna den 31 augusti 2007. Kommunikationsministeriet har utrett olika alternativ för att trygga sändningarna från Sveriges television också digitalt.

Följande beslut har hittills fattats i Finland för att nå detta syfte:

Sveriges televisions sammansatta kanal (SVT Europa) börjar sändas i en stor del av Finland från början av september 2007. Statsrådet beviljade den 18 januari 2007 YLE koncession för en vidareändring av denna kanal. Enligt koncessionen bör de digitala sändningarna av SVT fr.o.m. början av september 2007 täcka ett område som bebos av minst 59 % av finländarna. Från början av december 2008 bör täckningen utvidgas till 80 % av befolkningen. Ett programkort behövs emellertid för mottagande av

programmet. SVT Europa kommer att befinna sig i det femte kanalknippet (E). I samma kanalknippe sänds även fem betal-tv -kanaler.

Finlands regerings överenskommelse om att sända SVT Europa är till sin natur en tillfällig lösning. Regeringen eftersträvar fortfarande en lösning enligt vilken SVT 1 och SVT 2 skulle distribueras också till södra och mellersta Finland via det markbundna televisionsnätet. Kommunikationsministeriet bör göra en utredning i frågan före utgången av 2008.

I Österbotten kan man också i fortsättningen se Sveriges televisions kanaler SVT 1 och SVT 2 digitalt. I Vasaregionen beviljades Vasa Läns Telefon (VLT) en regional nätkoncession och koncessioner för att sända program. I nätet kan man också förmedla andra televisionskanaler; vid sidan av SVT 1 och SVT 2 planerar VLT att även sända andra svenska kanaler.

I ljuset av det ovensagda kan man konstatera att Finlands regering har för sin del försökt trygga att Sveriges televisions sändningar kan mottas i Finland även efter övergången till digitala sändningar i slutet av augusti detta år. Det kommer inte att ske något avbrott i sändningarna av svensk tv i Finland i samband med digitaliseringen.

Man har också i *Sverige* arbetat hårt för att hitta en lösning till de problem som medförs av digitaliseringen. Sveriges regering fattade den 12 december 2006 beslut om sändningstillstånd för TV Finland i ett större område än vad som tidigare hade varit möjligt i det analogiska marknätet.

De digitala sändningarna av TV Finland kommer att täcka inte bara Stockholm utan också Västerås och Uppsala. Detta innebär att i princip alla hushåll i Mälardalen kommer att nås av fritt tillgängliga sändningar från det digitala marknätet. Den stora grupp finsktalande hushåll som bor i Västerås-sändarens mottagningsområde kommer nu också att lätt motta den finska kanalen.

I Sverige har man också gjort vissa justeringar i finansieringen av finska tv-utbudet. Syftet är att ge Sverigefinska Riksförbundet ett större ansvar för hur det statliga anslaget utnyttjas. Förhoppningen är att anslaget därigenom skall kunna användas ännu mer effektivt, t.ex. för att uppnå avtal om distribution även med kabeloperatörer.

Det kan sålunda konstateras att man i Sverige har lyckats utnyttja övergången till digitala sändningar på ett sätt som ytterligare stärker tv-utbudet på finska i Sverige.

I flera andra delar av *Norden* kommer direkt och naturligt spill-over också att i fortsättningen tillförsäkra tillgången till nabolands-tv.

I detta sammanhang bör man också påpeka att televisionsverksamheten är i dag i ett snabbt utveck-

lingsskede. Fr.o.m. detta år kommer de nordiska ländernas televisionsföretag att i utökande omfattning utnyttja också de möjligheter som *Internet* erbjuder. Man borde se till att dessa möjligheter också kommer nordborna tillgodo.

Vad angår de problem som gäller *sändningsrättigheter* till programmen och därtill sammanknipade ekonomiska och andra frågor kan en diskussion kring dem initieras även på nordisk nivå.

I *Island* har staten inte åtagit sig den kostsamma uppbyggnaden av det digitala TV nätverket, varken för public service eller för de privatägda föredagen. Etableringen har skötts av privata företag som lyckades med att på mindre än ett år bygga ut nätet till den största delen av befolkningen. Man har därför inte som i dom andra nordiska länderna satt upp en agenda om hur skiftet från analog till digital distribution av marksänd TV ska vara. Regeringen har dock beslutat att övergången till digital TV ska vara klar året 2010.

I dag kan största delen av befolkningen använda sig av de privata företagens distributionsnät, via kabel, ADSL och mikrovåg. I Reykjavik och söd-västra delen av landet kan invånare välja i mellan många olika kanaler från några företag. I dom flesta mindre byar ute på landet kan man ta imot tio TV kanaler. Man har också försäkrat att public service kanalen RÚV är tillgänglig på alla digitala plattformar i landet. Som en del av nedsläckningen av det analoga marknätet har regeringen beslutat att RÚV ska sändas via satellit. I april 2007 blev RÚV tillgänglig på Telenors satellit THOR II och några av de privata isländska kanalerna kommer att bli tillgängliga via satellit om några månader. Med ett antal isländska kanaler blir satellit distribution en attraktiv lösning för TV tittare i ute på landet som inte har andra alternativ i digital TV.

I *Danmark* er der den 6. juni 2006 indgået en mediepolitisk aftale for perioden 2007-2010. I aftalen er det blandt andet præciseret, at digitalt tv i Danmark udbygges ved at der som supplement til DR's og TV 2/DANMARK's nuværende digitale udsendelse af public service-programmer etableres en jordbaseret, digital tv-plattform, som skal drives af en operatør ("gatekeeper") på et forretningsmæssigt grundlag.

En af forudsætningerne for at varetage "gatekeeper" funktionen er at gatekeeperen skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programbuddet skal endvidere også omfatte nabolands-tv.

I *Norge* er det ikke staten som står for finansiering og utbygging av det digitale bakkenettet for fjern-

syn. Konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet er tildelt selskapet Norges Televisjon (NTV). I konsesjonen er det bl.a. stilt krav om at nettet skal ha en dekning på minst 95 pst. av befolkningen. NTV legger opp til at utbyggingen skal skje trinnvis med lanseringsstart i de første regionene i tredje kvartal for 2007.

NTV vil tilby betal-tv gjennom et eget selskap, RiksTV. RiksTV arbeider nå med å sette sammen tilbudet av kanaler i det digitale bakkenettet på bakgrunn av forhandlinger med kringkasterne. Hvorvidt de nordiske public service-kanalene vil inngå i kanaltilbudet i det digitale bakkenettet er derfor ikke klart på det nåværende tidspunktet.

2) De nordiska myndigheterna deltar inte i beslutsfattande om tekniska standarder. Däremot har de nordiska TV-bolagen ett nära samarbete på detta område genom Nordig-samarbetsstrukturen för att utveckla en gemensam marknad för apparater.

Det anses därför inte behovligt att dessa tekniska frågor tas upp på dagordningen i Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

25/2006 - Rekommendation angående Nordplus programmene 2008-2011 (B 246/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd vil fra 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" I gjennomføringen vil det bli lagt vekt på å ta hensyn til de synspunkter som er fremført i Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om forslaget.

Nordisk Råds synspunkter gjeldende baltisk deltakelse i Nordplus Rammeprogram, bruk av engelsk i deler av programsamarbeidet, videreutvikling av Nordplus Junior programmet, videreføring av Nordplus Språk som et separat nordisk program og administrasjonsordning for Nordplus er dekket inn av Ministerrådsforslaget. Når det gjelder Nordisk Råds synspunkt om å inndra Foreningen Nordens Forbunds erfaringer, er Nordisk Ministerråd åpen for dialog med Foreningen Nordens Forbund og alle som ønsker et aktivt samarbeid om Nordplus. NMR vil i utviklingsprosessen søke dialog med Nordisk Råd, og involvere relevante nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere. Så langt er dette for eksempel fulgt opp med et møte med de nordiske frivillige

organisasjonene som innleder en dialog mellom Nordisk Ministerråd og organisasjonene, blant annet om utviklingen av Nordplus programmene.

Nordisk Ministerråd vil i 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" innen rammen av et "Nordplus utviklingsprosjekt 2007".

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" tar sitt utgangspunkt i MR-Us prinsippbeslutning om at neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for programperioden 2008-2011 og at rammeprogrammet åpnes for deltakelse på like fot fra de tre baltiske land. Utviklingen av programmet Nordplus Språk vil i 2007 gå parallelt med, og være relatert til utviklingsprosjektet for Nordplus Rammeprogram.

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" organiserer og strukturerer det nordiske og nordisk-baltiske forberedelses- og utviklingsarbeidet i 2007 med sikte på oppstart av Nordplus Rammeprogram med baltisk deltakelse fra 1. januar 2008. Hovedmål for prosjektet er å etablere styringsstruktur, administrasjonsordning etter en konsortiemodell, prioriteringer, retningslinjer og prosedyrer for Nordplus Rammeprogram 2008-2011 og, med dette som grunnlag, avholde lanseringskonferanse og utlyse programmidlene for 2008 i alle 8 deltakerland innen november 2007. Hovedaktører i prosjektet vil være Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, Nordplus programkontorer i de nordiske land samt de nasjonale programkontorene og representanter for departementene og utdanningssystemet i de tre baltiske land. Et eget delprosjekt skal organisere arbeidet med å lage og iverksette en plan for kommunikasjon med og informasjon til Nordplus' interessenter og brukergrupper.

MR-U har besluttet å forlenge programperioden for de nåværende Nordplus programmene med 1 år i 2007. I tillegg har de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) lagt opp til en særskilt forlengelse for 2007 av nordisk-baltisk samarbeid under Nordplus Nabo programmet. Programvirksomheten i 2007 kan med dette bidra til videreutvikling av Nordplus programmene og til å forberede gjennomføringen av neste generasjon Nordplus 2008-2011.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

26/2006 - Rekommendation angående komparativ studie om iværksætteri i Norden (A 1396/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

Åt gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder.

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Iværksætterier är ett mycket prioriterat område i det nordiska samarbetet vilket understryks i bakgrundsmaterialet till denna rekommendation. Det finns många initiativ igång på området och ett flertal rapporter som behandlar ämnet.

Exempel på sådana är "The European Charter for Small Enterprises", som till stor del svarar på det som rekommendationen efterlyser.

Det finns alltså redan bra material inom det aktuella området. Ministerrådet anser det därför vara bättre att koncentrera sig på befintliga aktiviteter från kommissionen som t.ex. den ovan nämnda rapporten som är unik i sitt slag eftersom länderna är bundna till att ge respons på dem.

Nationella experter på iværksætterier instämmer denna åsikt enligt informell förfrågan.

Nordisk Ministerråd anser inte att det finns behov av en sådan studie med motiveringen att det redan finns studier som belyser just detta och finner att rekommendationen på dessa grunder kan avskrivas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, att rekommendationen kan avskrivas.

27/2006 - Nordiska ministerrådets budget för 2007 (B 243/presidiet)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. att förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2. att upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3. att reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4. att öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5. att inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6. att reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"
7. att inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhed i Östersöregionen öronmärka
8. 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
9. att öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
10. att öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler - Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik.....	1.000
	<i>Ökning totalt</i>	<i>2.200</i>

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler - Arbejdsmarked og -miljø	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	<i>Reduktion totalt</i>	<i>-2.200</i>

Omdisponering av anslag:**Budgetposter (TDKK)**

-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel - Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler - Social og helse	1.000
	<i>Sammanlagt økning av anslag</i>	<i>3.000</i>
	<i>Finansiering - anvendninga av odisponerede medel</i>	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	<i>Finansiering</i>	<i>-3.000</i>

Presidiet föreslår att
Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden*Budgetdialog*

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skulle ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut

ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsumentpolitiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om Nordforsk

I budgetförslaget uppgår andelen för Nordforsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur

parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar ca 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd betraktar Rådets rekommendationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2007.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2007 (rekommendationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til rekommandation 27/2006.

ad. 1

Hallå Norden och gränshindersarbetet utgör en viktig del av det officiella nordiska samarbetet, både som stöd och hjälp för de nordiska medborgare och företag som är mobila i Norden, och som källa till kunskap om vilka problem som hämmar människors och företags mobilitet i Norden.

Hallå Norden utgör en integrerad del av Nordiska ministerrådets verksamhet, och Nordiska rådet har alltid möjlighet att komma med synpunkter och inspel rörande Hallå Norden, på lik fot med all annan verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet.

ad. 2:

For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk iverksettes to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

Mobilitets- og residensprogrammet innholder bl.a. en modul for *nettverksstøtte* som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.

Kunst- og kulturprogrammet består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet, at Orkester Norden mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi orkestret mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 1.500.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Orkester Norden på basis av en søknad fra orkestret.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Orkester Norden. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med Orkester Norden.

ad. 3

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet at Skumringstimen - Nordisk bibliotekuke mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi arrangøren mulighet til eventuelt å tilpasse prosjektets virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 800.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Skumringstimen - Nordisk bibliotekuke på basis av en søknad fra Foreningen Norden.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Nordisk bibliotekuke. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde

de en løpende dialog med arrangøren av Nordisk bibliotekuke. En første anledning til dialog fant sted under Nordisk kulturforum "Nordisk litteratursamarbeid i en ny tid" som ble arrangert 26.-27. mars 2007 i Oslo og hvor Nordisk bibliotekuke var representert. Oversatt litteratur, formidling, kritisk diskurs, biblioteksamarbeid og digitalisering var hovedtemaer under Nordisk kulturforum. Resultatet av drøftelsene under Nordisk kulturforum vil bidra til å videreutvikle faglig innhold for de nye rammeprogrammene Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram, samt til å sette søkelyset på kulturpolitisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsestøtte, formidling, kompetanseheving og digitalisering.

Til orientering arrangeres også en nordisk konferanse om bibliotekssamarbeid med tittel "Nordiskt bibliotekssamarbete i europeiskt och globalt perspektiv - Ledarskapsstrategier för nya strukturer" 13.-15. september 2007 på Hanaholmen i Finland som en del av formannskapsprogrammet.

I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

ad. 4

Nordisk ministerråds innsats mod menneskehandel i 2007 omfatter alle dimensioner af menneskehandel og skal ses i direkte sammenheng med opfølging af tidligere års aktiviteter.

Konkrete planlagte projekter er:

Prosjekt om forebyggelse af menneskehandel blandt teenage piger og drenge på institution i afsenderlande. (1 mio.kr)

Børn og unge på institutioner anses for at være blandt de mest sårbare grupper hvad angår risikoen for at blive udnyttet til menneskehandel. Projektet initieres i forsommeren 2007 i de baltiske lande, St. Petersburg, Kaliningrad, og også repræsentanter fra Murmansk-området vil blive inviteret til at deltage på træningsseminar. Kerneindsatsområder er træning af praktikere fra institutioner med anbragte børn, tværsektorielt samarbejde mellem det sociale område, politi og NGO'er og netværksopbygning på tværs af landene, med vægt på praktikere, samt erfarings- og vidensudveksling såvel på myndighedsniveau som på praksis niveau. Der lægges vægt på at projektet forankres på myndighedsniveau via oprettelse af en styregruppe. Ligesom samarbejde med CBSS og andre aktører er en central del.

Pipe-line projekt: "Styrkelse af en tværsektoriell og sammenhengende innsats med fokus på utvikling af best-practice modeller for samarbejde mellom politi, social- og sundhedsområdet og NGO'er. Finansiering: 1 mio.kr via Naboskabspolitikken "Partnerskabs- og grænseregionalt samarbejde"

ering: 1 mio.kr via Naboskabspolitikken "Partnerskabs- og grænseregionalt samarbejde"

Der pågår arbejde om planlægning af et projekt indenfor den Nordlige Dimensions region. Kerneområderne er opbygning af en sammenhengende innsats med fokus på institutionel kapacitetsopbygning og faglig kompetenceudvikling på tværs af politi, social- og sundhedsmyndigheder og NGO'er. Målet er at blive bedre til at identificere mulige ofre for menneskehandel og sikre at ofre for menneskehandel får tilbud om beskyttelse og støtte i repatrieringsprosessen. Geografisk vil projektet implementeres i NV Rusland med det formål at udvikle best.practice modeller, som kan overføres til andre regioner og lande.

Endvidere skal dette projekt ses i direkte sammenheng med en aftale som er i gang med at blive udarbejdet om samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og St. Petersburg Bystyre på social og helse- samt ligestillingsområdet, hvor menneskehandel indgår som et konkret temaområde.

Det skal yderligere bemærkes at de to omtalte projekter også skal ses i tæt sammenheng med mobilitets- og netværksprogrammet for NV Rusland som finansieres over nabopolitikken. I NV Rusland initieres et særligt kundskabs- og netværksprogram med menneskehandel som temaområde, og målet er samarbejde på tværs af sektorer og etablering af netværk og erfaringsudbytte på tværs af landegrænser.

I de Baltiske lande arbejdes der på at gøre menneskehandel og udsatte børn og unge til et temaområde bl.a. i regi af NB8 samarbejdet. Omdrejningspunktet er at tilbyde socialarbejdere, politifolk og repræsentanter på myndighedsniveau og NGO'er i Norden og de baltiske lande modeller for at arbejde på tværs af sektorer, herunder studieture og "on the job Training".

Videnindsamling via projektet "Prostitution i Norden" (1 mio.kr)

Indsamling af viden om prostitution, herunder menneskehandel som bl.a. skal danne grundlag for et videre arbejde målrettet holdningsændring bliver igangsat i 2007. Indholdet er (1) en nordisk kortlægning af de nordiske landes lovgivninger og andre tiltag som har til formål at hindre prostitution og menneskehandel med seksuelle formål, (2) en nordisk kortlægning af forekomsten og omfatningen af prostitution og menneskehandel med seksuelle formål i de nordiske lande samt hvilke effekter lovgivning og andre tiltag har fået, og (3) en undersøgelse og analyse af kvinders og mænds holdning til køb af seksuelle ydelser.

Af pipeline projekter kan yderligere nævnes:

Internationalt Netværksseminar

Alle task forces og internationale organisationer som arbejder med at bekæmpe menneskehandel indenfor den Nordlige Dimensions Region inviteres af Nordisk Ministerråd for ligestilling til et netværksmøde for at diskutere effektivisering og samordning af aktiviteter sådan at viden og erfaringer spredes til alle involverede aktører.

ad. 5

Nordisk ministerråds indsats mod rusmidler for 2007 skal ses i direkte sammenhæng med og opfølgning af tidligere års aktiviteter:

I 2007 kommer Nordisk Ministerråd at følge op på rekommandationer fra et igangsat projekt vedr. forebyggelse af alkohol og narkotika blandt børn og unge i St. Petersburg som vi har initieret under nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velfindende. Projektet implementeres af en af partnerskabet expertgruppe "Promotion of Healthy and Socially rewarding lifestyles" og målet er at erfaringerne skal spredes til de baltiske lande og andre områder i NV Rusland, herunder Kaliningrad.

NAD (Nordisk Center for alkohol og narkotika forskning) er en vigtig drivkraft i arbejdet indenfor narkotikaområdet. NAD prioriterer såvel en nordisk som et internationalt perspektiv inden for EU og især de baltiske lande og NV Rusland. Der er reserveret penge til følgende projekter:

"EKONARK - effekter og kostnader av narkotika og narkotikapolitikk i Norden (410.600 DKK). Projektet vil udrede metoder og mål for estimering av kostnader av narkotikamissbruk og narkotikapolitiske tiltag.

GRAN - Gränslösheten och den nordiska alkoholpolitiken.(560.00 DKK) Projektet vil samle, videreudvikle og koordinere nordisk kompetence på det alkoholpolitiske område.

The Red House. implementeres af organisationen "Østgrønland Hilfe" (200.000 DKK) Projektets mål er reintegrering af unge hjemløse østgrønlandere, der er afhængige af alkohol. Projektet har to dimensioner: at tilbyde basale fornødenheder, såsom tøj, mad og et sted at være, samt at udvikle jobmuligheder og finde lærepladser.

Narkotikabekæmpelse inden for den nordlige dimensions region (584.500 DKK, heraf 292.250 DKK fra EK-S' projektmidler.) Projektet benyttes til et tværsektorielt seminarium, som arrangeres i fællesskab af det finske formandskab og Nordisk Narkotikaforum samt til afholdelse af Nordisk Narkotikaforumseminar. Nordisk Narkotikaforum er et fritstående uformelt samarbejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling

om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

Der resterer i alt ca. 1,3 MDKK fra puljen vedr. narkotikamidler for 2007.

Såvel NAD som Nordisk Narkotika Forum bidrager aktivt til udkrystallisering af MR-S indsatsområder på rusmiddelsområdet. Det påregnes således at de under 2007 vil komme forslag til yderligere initiativer som skal styrke det nordiske samarbejde om rusmiddel.

ad. 6

NMR har igångsatt ett stort arbete för att följa upp rapporten "Norden en global vinnarregion" och den diskussion statsministrarna förde vid sessionen 2006. Der har just hållits et globaliseringsseminarium i samarbete med Nordiska rådet med representanter för näringsliv, forskning, opinionsbildning och politik. Vid seminariet diskuterades konkreta förslag på hur Norden kan fortsätta vara en global vinnarregion. Under våren kommer sekretariatet, i dialog med länderna, att ta fram ytterligare förslag, samt arbeta med att vidareutveckla de förslag som kommit in. De slutliga initiativen kommer att presenteras för statsministrarna vid deras möte i juni.

ad. 7

Projektstöd för nordisk-baltiskt NGO-samarbete kan beviljas om det omfattar minst tre parter (varav minst en från ett nordiskt land och minst en från ett baltiskt land) och främjar utvecklingen av ett starkt civilt samhälle i de baltiska länderna. Stöd kan ges upp till 75.000 DKK och en viss medfinansiering av baltiska partners krävs.

Programmet lanserades av ministerrådets kontor i de baltiska länderna hösten 2006 varefter ungefär 13 projekt beviljades sammanlagt knappt 800.000 DKK.

Nyligen har ytterligare en ansökningsomgång genomförts, 35 ansökningar inkommit och beslut om tilldelning väntas inom kort. Erfarenheten av programmet är god.

Det förväntas att de medel som tilldelats programmet under 2007 kommer att användas fullt ut.

ad. 9

Nordisk Ministerråd har i budgettet for 2007 valgt at allokere 2 MDKK til at supplere de igangværende indsatser i Arktis, og af disse midler er 1,5 MDKK øremærket til indsatser med fokus på klima og miljø i Arktisk. Nordisk Ministerråd har igangsat en række projekter i miljøsektoren, i forskningssektoren samt gennem det arktiske samarbejdsprogram.

Følgende aktiviteter er igangsat for at styrke den nordiske indsats på klima og miljøområdet i Arktis:

Emne	Formal	Nordisk bidrag i 2007
Klima og miljøforurening i Arktis	Formålet med dette forskningsprojekt er, at belyse den arktiske karbon-cyklus som opfølgning på ACIA-rapporten samt vurdere omfanget af forurening af miljøtoksiner langs den skandinaviske og russiske kystlinie.	600.000 DKK
Lokal tilpasning og sårbarhed i Arktis	Formålet med projektet er at undersøge de arktiske områders påvirkning af klimaændringerne og hvorledes man effektivt forholder sig til ændringerne. Projektet vil søge at udvikle metodikker til vurdering af samfundenes sårbarhed og tilpasning til klimaændringer, øget viden om årsagerne til ændringerne og hvorledes der sker variationer i de nordiske områder, udvikle nordiske perspektiver som kan anvendes i EU sammenhæng og at komme med rekommandationer til de politiske beslutningstagere på lokal, regional og nationalt niveau.	300.000 DKK
Effekten af klimaændringer på transport af forurening i Arktis	Formålet med projektet er at afklare mulige effekter af klimaændringer på transport og af kontaminanter til Arktis samt redegøre for hvilke effekter dette kan få for niveauer i miljøet og effekter på dyr og mennesker.	400.000 DKK
Grønlandske græsser	Formålet med dette projekt er at indsamle og registrere græsser og medicinske planter i Grønland med henblik på en udnyttelse og genudsætning i hele det arktiske område, som kan forbedre græsser og medicinske planters evne til tilpasning overfor klimaforandringer, miljøgifte og tungmetaller i det arktiske område..	280.000 DKK
Arktiske moseområders påvirkning af klimaændringer	Formålet med dette projekt er at undersøge arktiske moseområder mht. fremtidige ændringer i distribution og relation til drivhusgasser. Optøning af permafrost fører til ændring af moserne og til frigivelse af drivhusgasser (Methan, CO ₂) og beregninger på indvirkningen af klimaændringer vil blive foretaget.	500.000 DKK
Det Arktisk Universitet	Formålet med projektet er at opbygge et tematisk netværk om globale ændringer i Arktis, med henblik på at styrke den videregående uddannelse her indenfor såsom fysiske processer, miljømæssige forandringer, viden om effekter, tilpasning og kulturelle ændringer forbundet med klimaforandringer i Arktis.	400.000 DKK
Forskningsstation på Svalbard	Formålet med dette projekt er at anvende forskningsstationen Kinnvika på Svalbard til brug for en lang række fællesnordisk forskning i arktiske ændringer som følge af klimaforandringer.	500.000 DKK
Konference om klimaændringer i den nordiske del af Arktis	Formålet er at afholde en konference som skal fokusere på klimaændringerne i den nordiske del af Arktis og hvordan disse hænger sammen med de globale ændringer, Konferencen afholdes i Arktis (Tromsø i juni 2007) i forbindelse med afholdelsen af Verdens Miljødag.	350.000 DKK
	I alt	3.300.000 DKK

Hertil kommer at Nordisk Ministerråd i 2007 vil gennemføre en række projekter i henhold til miljøsektorens Arktiske miljøstrategi med fokus på miljøgifte og klima i Arktis. Miljøsektoren vil behandle en række projektansøgninger i sommeren og efteråret 2007 og de specifikke aktiviteter og beløb kendes ikke på dette tidspunkt, om end der forventes som minimum at blive anvendt 1 MDKK fra miljøsektoren inden årets udgang.

Nordisk Ministerråd har på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd (18/2005) vedr. behovet for nordisk engagement i Arktisk Klimaforskning, i 2006 igangsat en studie til kortlægning af kundskabs- og koordineringsbehovet inden for nordisk klima- og miljøforskning i Arktis. Studien vil blive gennemført i 2007 af NordForsk og der blev alokeret 875.000 DKK.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

Vedlegg 2

Att möta globalisering tillsammans

Program för Nordiska rådets arbete 2007

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa. Mot bakgrund av globaliseringen där alla de fem länderna och de självstyrande områdena skall klara sig i en benhård omvärldskonkurrens kan det nordiska samarbetet få ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för våra nordiska invånare. Nordiska rådet har fattat beslut om en dagordning som ger oss förutsättningar att tillsammans med våra regeringar fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete öppnar upp för.

De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfällid strategisk insats. En enad front från Norden kräver dock gemensam handlingskraft.

Norden har ett starkt utgångsläge. Alla våra länder har solida grundvalar för att möta den internationella konkurrensen. Vi har gemensamma värderingar. Vi har byggt upp välfungerande välfärdssamfund som har stort folkligt stöd. På många områden har vi valt olika lösningar och vi har olika styrkepositioner. Vi har därför något att ge varandra i ett nära samarbete, vilket ger långt bättre utfall än det som varje enskilt land skulle kunna åstadkomma på egen hand.

Ett Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder är en grundläggande förutsättning för att Norden skall kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region i en globaliserad värld.

Som en följd av en långt utbyggd välfärd och en stor offentlig sektor finns det många regler, lagar och direktiv på samhällets olika områden i de nordiska länderna. Det har visat sig att dessa regler och lagar inte alltid passar ihop mellan de nordiska länderna. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen allt mera verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

Det är därför av central betydelse att skapa en instans som enskilda individer och företag kan vända sig till när gränshindren gör sig påmind. Nordiska rådet kommer därför att arbeta för att det upprättas en nordisk ombudsmansfunktion på permanent bas för

att på ett systematiskt sätt kunna motverka gränshinder.

Ett miljömedvetet Norden

Den fortsatta utvecklingen av Norden som en global vinnarregion innebär bland annat att näringslivet och hushållen har tillgång till säkra leveranser av energi, som produceras och distribueras på ett hållbart sätt. Därför måste energipolitiken utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen och dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnyelsebar energi i större grad än idag. Med hänsyn till radioaktivt avfall är det ett samnordiskt intresse att hanteringen och lagringen sker i enlighet med strängast tänkbara säkerhetskrav.

Miljömedvetenhet och höga ambitioner för miljöskydd är en viktig grundsten i det nordiska vinnar-konceptet. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att fortsätta samarbetet med de icke nordiska Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energiteknologier samt miljösystemexport en stor roll.

Nordisk kamp mot människohandel

Organiserad brottslighet och våld är ett direkt hot mot den nordiska samhällsmodellen som i hög grad kännetecknas av respekt för mänskliga rättigheter och trygghet för medborgarna. Därför kommer Nordiska rådet att fortsätta kampen mot människohandel och andra former av organiserad brottslighet samt överträdelser av de mänskliga rättigheterna. Nordiska rådet kommer i dessa frågor att samarbeta med andra internationella organisationer för att uppnå bästa möjliga resultat.

Mångkulturell samexistens i Norden

En viktig förutsättning för att Norden skall utvecklas som region är olika etniska gruppers deltagande i samhällets grundläggande processer och aktiviteter. Med detta som bakgrund strävar Nordiska rådet efter att (vidare)utveckla konstruktiv samexistens mellan samhällets olika etniska grupperingar.

Speciell uppmärksamhet kommer ägnas åt invandrar-kvinnors situation i ett jämställdhetsperspektiv.

Ett Norden i regionalt samarbete

Som en konsekvens av en ökande internationell interaktion måste Norden i större grad fokusera på regionalt samarbete. Det innebär ett ökat engagemang i Östersjösamarbetet, i Västnorden samt i Arktis- och Barentssamarbetet. Det är centralt för Norden att skapa en förståelse för de viktigaste utmaningarna och samarbetsfrågorna i dessa regioner. Nordiska rådet har som ambition att involvera sina grannländer i ett aktivt deltagande i regionala samarbetsorgan.

Ett konkurrenskraftigt Norden

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningar som näringslivet i Norden konfronteras med dagligen. Det är en grundläggande förutsättning att Nordens näringsliv och forskningsinstitutioner har de nödvändiga globala kompetenserna. Det vill säga att man har kunskap om och erfarenhet av nya kompetenskrav, handelsmönster, finansiella metoder och interkulturella umgängesformer. Nordiska rådet vill på detta område väcka de nödvändiga initiativen för att säkra att detta blir fallet.

Vidare är det för Nordiska rådet en målsättning att det skapas ekonomiska resurser på tvärs av de nordiska gränserna så att både nya företagare och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Norden bör i högre grad än tidigare utnyttja sitt regionala samarbete till att optimera användningen av existerande kapital och samtidigt samarbeta om att utveckla ytterligare kapital för detta ändamål.

Slutligen är det avgörande för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Användardriven innovation är ett nyckelord i detta sammanhang.

Ett samhälle för alla

Det finns ett tydligt samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglad av ekonomisk och social trygghet. Människor skall kunna och våga skifta karriär eller byta arbete när detta krävs för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa. Hälsa, ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden skall ligga i täten i den internationella utvecklingen. Nordiska rådet kommer

under året att fokusera på den nordiska välfärdsmodellen i detta sammanhang.

Socialpolitiska reformer är ofta en reaktion på förändrade ekonomiska och sociala strukturer. De nordiska länderna skall reagera på de nya utmaningarna så att viktiga landvinningar som utrotande av fattigdom, minskningen av sociala klyftor och ökande av kvinnors handlingsfrihet inte äventyras. En viktig utmaning för Nordiska rådet och det nordiska samarbetet blir därför att utforma reformstrategier som gör det möjligt att förena åtaganden när det gäller människors sociala trygghet med en exponering för en globaliserad ekonomi.

Ett kompetent Norden

Kultursamarbetet spelar en viktig roll för att utveckla och bibehålla den regionala samhörigheten. I det nordiska samarbetet är kultursamarbetet en av hörnstenarna och därför är utvecklingen av detta högt prioriterat. Nordiska rådet kommer under 2007 fokusera på genomförandet av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet. Under de kommande åren kommer det också att riktas speciell uppmärksamhet på de utvecklingsmöjligheter som uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks. Språk och språkförståelse är i detta perspektiv centralt och därför kommer språkpolitiska frågeställningar att bli viktiga. Deklarationen om nordisk språkpolitik som antagits 2006 skall följas upp med konkreta åtgärder.

Utbildning och forskning är avgörande faktorer för hur de nordiska länderna kommer att klara sig i en global konkurrenssituation. Nordiska rådet kommer att aktualisera initiativ på dessa områden - speciellt i förhållande till det fortsatta arbetet med *Norden som global vinnarregion*.

Ett ansvarsfullt Norden

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden skall vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena internt också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är idag centrala aktörer i humanitärt arbete och biståndsarbete runt om i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bland annat omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.

Vedlegg 3**Avtale med Vestnordisk Råd****Samarbeidsavtale**

Samarbejdsaftalen mellem Nordisk Råd og Vestnordisk Råd har til formål at styrke de vestnordiske problemstillinger i Nordisk Råds arbejde. Færøernes, Grønlands og Islands medlemmer af Nordisk Råd får hermed også en stærk platform, hvorfra de kan præge dagsordenen og beslutningerne i Nordisk Råd. Samarbejdsaftalen er et konkret tiltag i forhold til Vestnordisk Råds målsætning om at virke for at styrke de vestnordiske problemstillinger i Nordisk Råds arbejde:

1. Nordisk Råd og Vestnordisk Råd udveksler information om hinandens sessioner og årsmøder samt konferencer af central betydning. Nordisk Råd og Vestnordisk Råd inviterer hinanden til at deltage i disse med repræsentanter valgt med dette formål for øje. Der åbnes mulighed for, at de respektive råds repræsentanter kan holde indlæg i forbindelse med på forhånd aftalte dagsordenspunkter.
2. Nordisk Råds og Vestnordisk Råds præsidier afholder et årligt fælles møde i forbindelse med Nordisk Råds session, hvor spørgsmål af fælles interesse diskuteres, og hvor det kommende arbejdsårs samarbejde planlægges.
3. Nordisk Råd og Vestnordisk Råd informerer gensidigt hinanden om vedtagne resolutioner og anbefalinger.
4. De af Vestnordisk Råd vedtagne resolutioner kan behandles af de relevante udvalg i Nordisk Råd. På grundlag af en resolution vedtaget i Vestnordisk Råd kan Nordisk Råd fremsætte en anbefaling til Nordisk Ministerråd eller de nordiske landes regeringer.
5. Ved behandlingen af sager i Nordisk Råds udvalg er Vestnordisk Råd et høringsorgan, når dette kan betragtes som relevant.
6. Nordisk Råds Præsidium udpeger til Vestnordisk Råd en observatør, som deltager i de relevante samlinger i Vestnordisk Råd, og som informerer internt i Nordisk Råd om Vestnordisk Råds arbejde.
7. Medlemmerne af Vestnordisk Råd kan som indbudte gæster med taleret deltage i Nordisk Råds præsidie- og udvalgs møder.
8. Medlemmerne af Nordisk Råd kan som indbudte gæster med taleret deltage i Vestnordisk Råd præsidie møder.
9. Sekretariatet for Nordisk Råd og Vestnordisk Råd udveksler dokumenter af fælles interesse, og disse kan ligeledes sendes direkte til de berørte medlemmer af de respektive organisationer.
10. Sekretariatet for Nordisk Råd og Vestnordisk Råd afholder et årligt fælles møde, hvor aktivitetsplanerne og programmerne for de respektive organisationer bliver gennemgået og eventuelt koordineret.
11. Nordisk Råd og Vestnordisk Råd tilstræber på et generelt plan at uddybe samarbejdet og udnytte hinandens stærke sider, således at den bedst mulige behandling af sagerne i de respektive organisationer opnås.

København den 2. november 2006

Jonathan Motzfeldt

Præsident for Vestnordisk Råd

Ole Stavad

Præsident for Nordisk Råd

Vedlegg 4**Sluttdokument fra den 3. Barenstkonferansen, Rovaniemi, Finland Conference Resolution**

Adopted by the 3rd Barents Parliamentary Conference

The participants*, elected representatives from the States and Regions participating in the Barents Euro-Arctic Co-operation, met at the 3rd Barents Parliamentary Conference in Rovaniemi, Finland 11 - 12 June 2007, to discuss environmental issues, transport and logistics and health issues in the Barents Region

Noting

the Joint Communiqué of the Barents Euro-Arctic Council (BEAC) 9-10 November 2005;

the Political Declaration on the Northern Dimension Policy endorsed at the Northern Dimension Summit 24 November 2006; in particular, that the extensive Arctic and Sub-arctic areas including the Barents Region, are mentioned as prioritized areas of the new Northern Dimension;

the Conference Statement of the Parliamentary Conference on the Northern Dimension on 1 March 2007;

the Finnish BEAC chairmanship priorities 2005-2007

the International Polar Year (March 2007 - March 2009) organised through the International Council for Science (ICSU) and the World Meteorological Organisation (WMO)

Supporting

the enhanced role of the northern regional councils in the Northern Dimension;

the overall objectives of the cooperation in the Barents region to enhance stability and wellbeing and to ensure sustainable development in all aspects: economic, environmental and social;

further development of Barents cooperation in the governmental and regional levels and among the parliamentarians of the region;

further involvement of civil society, non-governmental organisations and peoples of the region, including the indigenous peoples.

the Northern Dimension Parliamentary Forum to examine the evolution and to facilitate the parliamentary monitoring of the new Northern Dimension Policy

Vedlegg 5**Resolusjon****Vedtatt av den 16. parlamentarikerkonferansen i Østersjøregionen (BSPC)**

Deltakerne*, valgte representanter fra Østersjøstatene og Europaparlamentet, som kom sammen i Berlin, Tyskland, 27. og 28 august 2007, som diskuterte samarbeid i Østersjøregionen, energispørsmål, arbeidsmarkedet og sosial velferd, en integrert maritim politikk og eutrofiering, vil med dette be regjeringene i Østersjøregionen, Østersjørådet (CBSS) og EU om

Når det gjelder samarbeid i regionen å,

1. fortsette å intensivere informasjonsutvekslingen på alle nivåer,
2. i fellesskap forsøke å gjøre Østersjøregionen til en europeisk modellregion når det gjelder spørsmål som energi, en integrert maritim politikk, arbeidsmarkedet og sosial velferd,
3. styrke det mellomparlamentariske og mellomstatlige samarbeidet i Østersjøregionen og støtte den videre utviklingen av et sivilsamfunn i regionen, inkludert det å styrke NGO-ene og støtte NGO-Forumets arbeid og virksomhet.,
4. be de mellomstatlige organisasjonene i Den nordlige dimensjons område om å intensivere samarbeidet og koordineringen for slik å få til en effektiv arbeidsfordeling og unngå å gjøre samme ting flere ganger, samt støtte utviklingen av Østersjøstrategien.

Når det gjelder energispørsmål og spørsmål om klimaendring i Østersjøregionen å,

1. i fellesskap gjennomføre forskningsarbeid innen energi- og miljøspørsmål i alle landene i Østersjøregionen, ta konkrete skritt for å styrke samarbeidet innen energispørsmål i Østersjøregionen, inkl. effektivitet, leveranser, sikkerhet og fornybare energikilder, og samtidig ta i betraktning spørsmål som har med klimaendringer å gjøre,
2. sørge for at borgerne deltar i betydelig større grad når det gjelder energi- og miljøspørsmål i Østersjøregionen, samt søke nye veier når det gjelder slik aktiv deltakelse, forstå naturlige energiresurser som et offentlig ansvar og utvikle Østersjøregionen til en modellregion for fornybare energikilder i Europa,
3. iverksette tiltak for å sikre at informasjon om mulige økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvenser av infrastrukturprosjekter i og på Østersjøen vil bli spredd til statene rundt Østersjøen gjennom relevante institusjoner, samt å sikre at det blir gjennomført grundige miljøkonsekvens-

analyser for alle infrastrukturprosjekter (som for eksempel den nordeuropeiske gassrørledningen samt Baltic Gas Interconnector) i samsvar med internasjonale forpliktelser, samt ta hensyn til kravene til energileveransesikkerhet i hele Østersjøregionen,

Når det gjelder arbeidsmarkedet og sosial velferd i Østersjøregionen å,

1. fjerne hindringer for mobilitet i arbeidsmarkedet samt sørge for anstendige arbeidsvilkår i alle landene,
2. mot en bakgrunn av et økende antall arbeidere som jobber i et annet land i regionen, sette spørsmålet om "det grenseoverskridende arbeidsmarked" på Østersjørådets dagsorden og støtte en politisk linje som fører til at det i regionen blir opprettet informasjonssentra på sterkt belastede grenseoverganger for slik å fremme arbeidernes mobilitet og rådgi arbeiderne når det gjelder sosialforsikringsspørsmål. Målet til slike sentra må være å gi arbeiderne grundig informasjon om skattespørsmål og spørsmål om de sosiale ordningene. Informasjon om jobber og kurs i nabolandene i regionen må også forbedres,
3. sørge for et inkluderende arbeidsmarked med integrering av grupper som er mindre gunstig stilt, samt unge mennesker, slik at de kan bli en del av arbeidslivet og samfunnet og utnytte det potensielle de besitter,
4. fremme selskapenes sosiale ansvar i Østersjølandene med henvisning til ILO- og OECD-standarder og ikke tolerere at multinasjonale selskaper opererer med doble standarder.

Når det gjelder en integrert maritim politikk, å

1. ta konkrete skritt for å utvikle Østersjøregionen til Europas maritime modellregion, dvs. til det rene og sikreste havet i Europa, ved å anbefale at alle østersjøstatene skal ratifisere de eksisterende internasjonale konvensjonene om havmiljøet, for eksempel Anti Fouling Convention, Ballast Water Convention og HNS- og Bunkers Convention og i tillegg fortsette med å utvikle "Clean Ship"- og "Clean Port"-prosjektene,
2. utvikle ideer om hvordan Østersjøregionen kan bli en pilotregion som kan vise at en konkurrerende maritim industri er kompatibel med et effektivt vern av de marine økosystemene,

3. styrke tiltakene mot illegalt, urapportert og ulovlig fiske (IUU) i Østersjøregionen i samsvar med internasjonalt anerkjente regler,
4. ta konkrete og effektive skritt - under hensyntagen til den hurtig økende transporten av olje gjennom Østersjøen - for å sørge for et høyt nivå på den maritime sikkerheten, for eksempel ved å
 - Forbedre Kystvaktens arbeid i Østersjøen gjennom koordinasjon og samarbeid,
 - Fremme nye navigasjonsteknologier, som satellitt-navigasjonssystemet GALILEO i kombinasjon med GMES (Det globale overvåkingssystemet for miljø og sikkerhet),
 - Innføre et system med bruk av los i områder der det er vanskelig å navigere, slik dette er definert i internasjonalt godtatte regler og standarder,
 - fremme sikker seiling under vanskelige vær- og isforhold,
 - bruke de prinsipper som brukes i luftkontrollen for å overvåke og administrere skipstrafikken i hele Østersjøen.

Når det gjelder den alvorlige situasjonen med eutrofiering og annen forurensning, å

1. støtte utarbeidelsen av en svært ambisiøs handlingsplan for Østersjøen innen HELCOM, en plan som skal vedtas i Krakow høsten 2007, samt å iverksette alle besluttede tiltak på en skikkelig måte,
2. vedta de anbefalinger som BSPCs arbeidsgruppe for eutrofiering har foreslått, iverksette alle de foreslåtte tiltakene i disse anbefalingene, samt legge frem en rapport om arbeidet på 17. BSPC i Visby i 2008.

Videre sier konferansen at den

1. tar til etterretning den positive dialogen og informasjonsutvekslingen med CBSS, ser frem til en videre og gjensidig utvikling av denne dialogen og oppmuntrer regjeringene i CBSS til å legge frem, gjennom CBSS, en årlig rapport om hvordan de setter i verk resolusjonene fra BSPC,

2. ber regjeringene i CBSS-landene om å gå inn i en grundig dialog med parlamentarikerne i alle medlemslandene når det gjelder å fremme reformprosessen i CBSS og videre oppfordre formannskapet i CBSS, til å legge frem et dokument med de viktigste tankene om den nye strukturen for den faste komiteen i BSPC, slik at denne kan gå gjennom og kommentere det før regjeringene fatter sin endelige beslutning,
3. anerkjenner sitt ansvar for å initiere og utdype dialogen med og koordineringen mellom regionale organisasjoner i Østersjøregionen og i Nord-Europa som et hele,
4. ber den faste komiteen om å opprette en arbeidsgruppe om energi- og klimaendringsspørsmål. Gruppen skal legge frem en rapport på 17. BSPC,
5. ber den faste komiteen om å opprette en arbeidsgruppe for arbeidsmarkeds- og sosiale spørsmål. Gruppen skal legge frem en rapport på 17. BSPC og inngå et nært samarbeid med arbeidsmarkeds parter,
6. vedtar de endrede "Rules of Procedure" som trer i kraft ved avslutningen av 16. BSPC,
7. vedtar å adressere spørsmålene om energi og klimaendringer på 17. BSPC i Visby i 2008,
8. hilser velkommen invitasjonen fra den svenske Riksdagen om å avholde den 17. Parlamentarikerkonferansen i Østersjøregionen den 1. og 2. september 2008 i Visby.

*Parlamentene fra den frie Hansastaden Bremen, Danmark, Estland, Finland, Forbundsrepublikken Tyskland, Grønland, den frie Hansastaden Hamburg, Island, Kaliningrad fylke, Republikken Karelén, Latvia, Leningrad fylke, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Murmansk fylke, Norge, Polen, Pskov, Føderasjonsrådet i Den russiske føderasjon, byen St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sverige, Åland, Baltisk Forsamling, Europarådets Parlamentarikerforsamling, Europa-parlamentet, Nordisk Råd, Nordvest-Russlands Parlamentarikerforsamling

Trykk: A/S O. Fredr. Arnesen - 2007

www.stortinget.no